

JAARVERSLAG

FOD JUSTITIE 2011

.be

“ De FOD Justitie effent mee het pad voor elke politieke en structurele hervorming van het justitielandschap

Evenmin als in 2010 zat de FOD Justitie stil tijdens de politieke crisis die het grootste deel van 2011 duurde. Onder impuls van het directiecomité, dat zich met het managementplan duidelijke doelen heeft gesteld, werd de organisatie verder bijgeschaafd en verbeterd. Er werden initiatieven genomen waarvoor het regime van lopende zaken geen beletsel vormde. De FOD Justitie werd in al zijn entiteiten voorbereid om de politieke beslissingen uit te voeren zodra een minister van Justitie in volle bevoegdheid zou aantreden, wat in december 2011 gebeurde. Zo werden voor de rechterlijke orde overlegwerkmethodes geïntroduceerd die rechtsreeks voorbereiden op de decentralisatie van het beheer en de hervorming van de gerechtelijke structuur. Evenzo is het beheer van de justitiehuisen in staat gesteld om de overgang te maken naar de politiek gewenste regionalisering. En ook onze performante human resources diensten en begrotingspecialisten staan klaar om elke hervorming te begeleiden.

Hierover en nog veel meer kunt u lezen in dit jaarverslag dat net zoals vorig jaar is opgevat in magazinestijl. Opvallende ontwikkelingen of gebeurtenissen die zich voordeden bij de verschillende entiteiten worden belicht. En ik benadruk dat het niet zo is dat een dienst waaraan dit jaar geen stukje is gewijd niet verdienstelijk zou hebben gewerkt.

Wat u volgend jaar niet meer zal aantreffen, is het voorwoord van ondergetekende. In de loop van 2012 neem ik afscheid van het voorzitterschap van het directiecomité van de FOD Justitie, zodat het aan mijn opvolger is om het eerste woord te richten tot u in de eventuele volgende jaarpublikatie. Ik zal afscheid nemen in het volste vertrouwen dat onze federale overheidsdienst de uitdagingen van de toekomst aankan.

Ik wens u veel leesgenot.

Alain Bourlet

Voorzitter van het directiecomité

Foto's: FOD Justitie
Regie der Gebouwen - Bureau Aura
Belga
Stephen Vincke
Lisa Van Damme
PhotoAlto Business Details by Alix Minde
Goodshot: Business & Euro
Istock.com: Forrestbro, Deanm1974, Angiephotos,
Nicolas_, SangHyunPark, Limpido, Logorilla,
Karpix, Brasil2, Gaffera, Topalov, Vgajic,
Fotohorst, MariaPavlova, Spooky2006,
Tamer

INHOUDSTAFEL

FOD Justitie: Organisatie en opdrachten	5
Directoraten-Generaal	9
DG Rechterlijke Organisatie	10
DG Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden	16
DG Penitentiaire Inrichtingen	24
DG Justitiehuizen	30
Stafdiensten	35
SD Budget, Beheerscontrole en Logistiek	36
SD Personeel en Organisatie	42
SD ICT	50
Diensten van de Voorzitter	55
Belgisch Staatsblad	61
Diensten rechtstreeks afhankelijk van de minister	67
Veiligheid van de Staat	68
Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie	72
Dienst voor Strafrechtelijk beleid	78
Onafhankelijke commissies	83
Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders	84
Kansspelcommissie	88
Informatie -en Adviescentrum inzake de Schadelijke Sektarische Organisaties	92

FOD Justitie

Organisatie en Opdrachten

Opdrachten

Dag in dag uit bouwt de FOD Justitie aan een vertrouwensband met de burger. Zo wil de FOD op korte termijn uitgroeien tot een *center of excellence* in de wetgevende, gerechtelijke en uitvoerende ondersteunende opdrachten en zo bijdragen tot een meer harmonieuze relatie tussen justitie en de burger en tot een meer rechtvaardige samenleving.

De jongste jaren ging heel wat aandacht uit naar de professionalisering en modernisering van de FOD Justitie. De introductie van moderne managementmethodes en beheerinstrumenten maakt deel uit van die inspanningen.

De FOD Justitie staat op het kruispunt van de drie grondwettelijke machten en heeft als opdrachten:

- › de voorbereiding en uitvoering van de wetgeving en de ondersteuning van de minister van Justitie in de domeinen waarvoor hij of zij bevoegd is;
- › de begeleiding en operationele ondersteuning van de rechterlijke macht, waarbij coördinatie en organisatieontwikkeling voorop staan;
- › het toezicht op de adequate uitvoering van de juridische en administratieve beslissingen, met garantie van rechtszekerheid en gelijke behandeling van alle betrokken partijen.

De FOD Justitie voert zijn kernopdrachten uit, met oog voor de sociale en supranationale dimensie ervan en draagt bij tot een toegankelijke, transparante, geloofwaardige en verantwoordelijke justitie die aangepast is aan de eisen van onze tijd. Door die waarden te integreren binnen zijn eigen werking, engageert de FOD Justitie zich tot een optimaal overleg met alle actoren binnen het justitiebeleid.

De FOD Justitie is onderverdeeld in directoraten-generaal en stafdiensten.

De directoraten-generaal zijn de verticale diensten. Ze zijn zo georganiseerd dat ze onafhankelijk fungeren binnen het hart van de FOD Justitie.

De stafdiensten noemen we horizontale diensten. Zij bepalen het beleid in hun specifieke domeinen en ondersteunen de andere diensten en directies met alles wat binnen hun bevoegdheden valt (logistiek, personeel, budgettaire en juridische ondersteuning, informatica, communicatie, enz.).

Voorzitter en directiecomité

Sinds 2002 is Alain Bourlet voorzitter van de FOD Justitie. In 2008 kreeg hij een tweede mandaat, opnieuw voor een periode van zes jaar. Hij staat aan het hoofd van het directiecomité, waarin ook de directeurs-generaal van alle directoraten-generaal en de directeurs van alle stafdiensten zetelen.

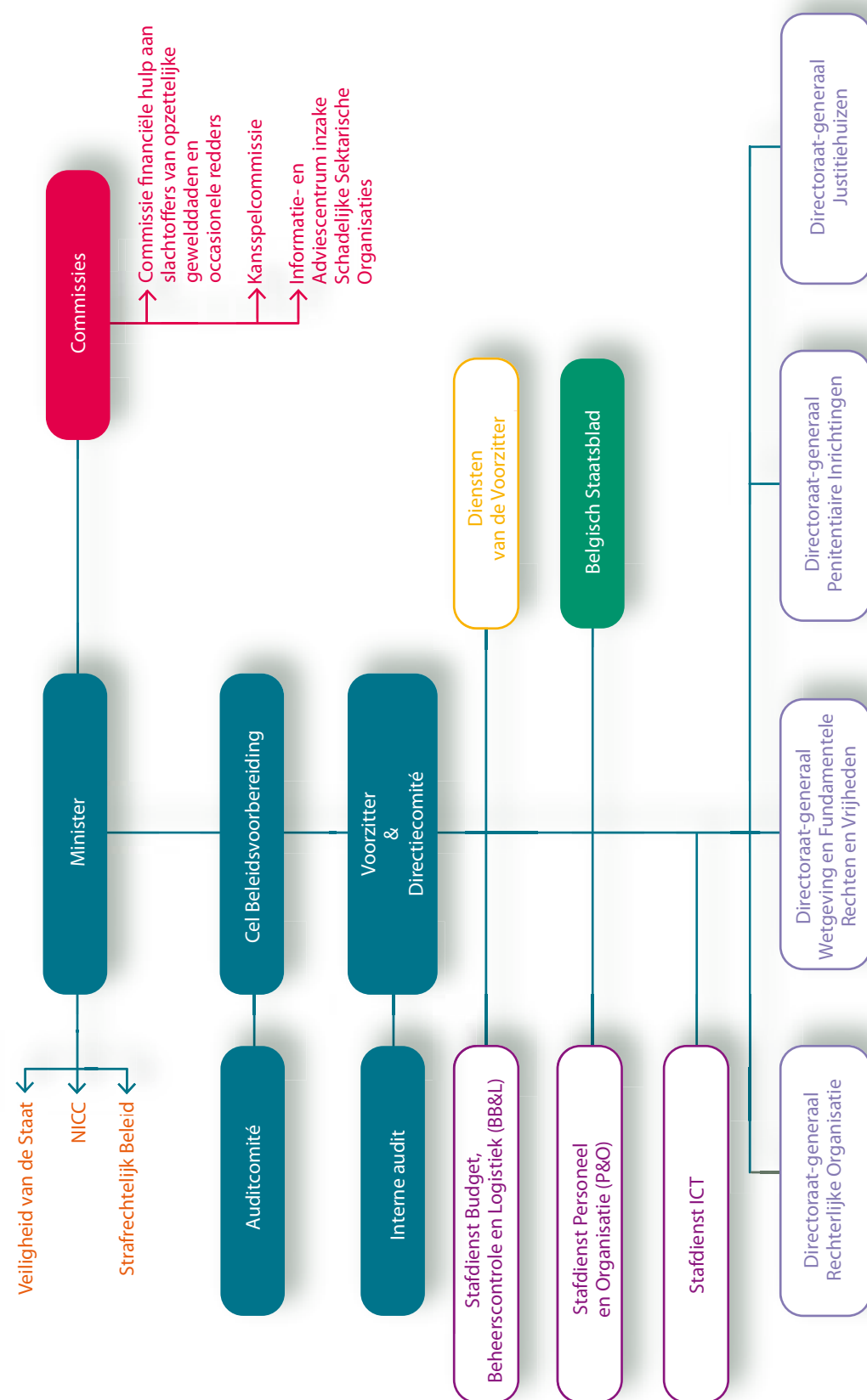
Dat directiecomité bepaalt de strategie van de federale overheidssdienst en ziet toe op de uitvoering ervan.

De concrete opdrachten van het directiecomité zijn:

- › het managementplan van de FOD Justitie uitvoeren;
- › de activiteiten van de verschillende diensten coördineren;
- › voorstellen formuleren om de werking van de FOD te verbeteren;
- › de begroting opmaken en de uitvoering ervan controleren;
- › het personeelsplan opstellen en toezien op de uitvoering ervan

Van links naar rechts: Marc Martel, Jan Bogaert, Annie Devos, Dirk Minnaert, Alain Bourlet, Hans Meurisse en Daniel Flore

DIRECTORATEN - GENERAAL

DG Rechterlijke Organisatie

MISSIE

De missie van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie (DG RO) omschrijft zich rond twee polen:

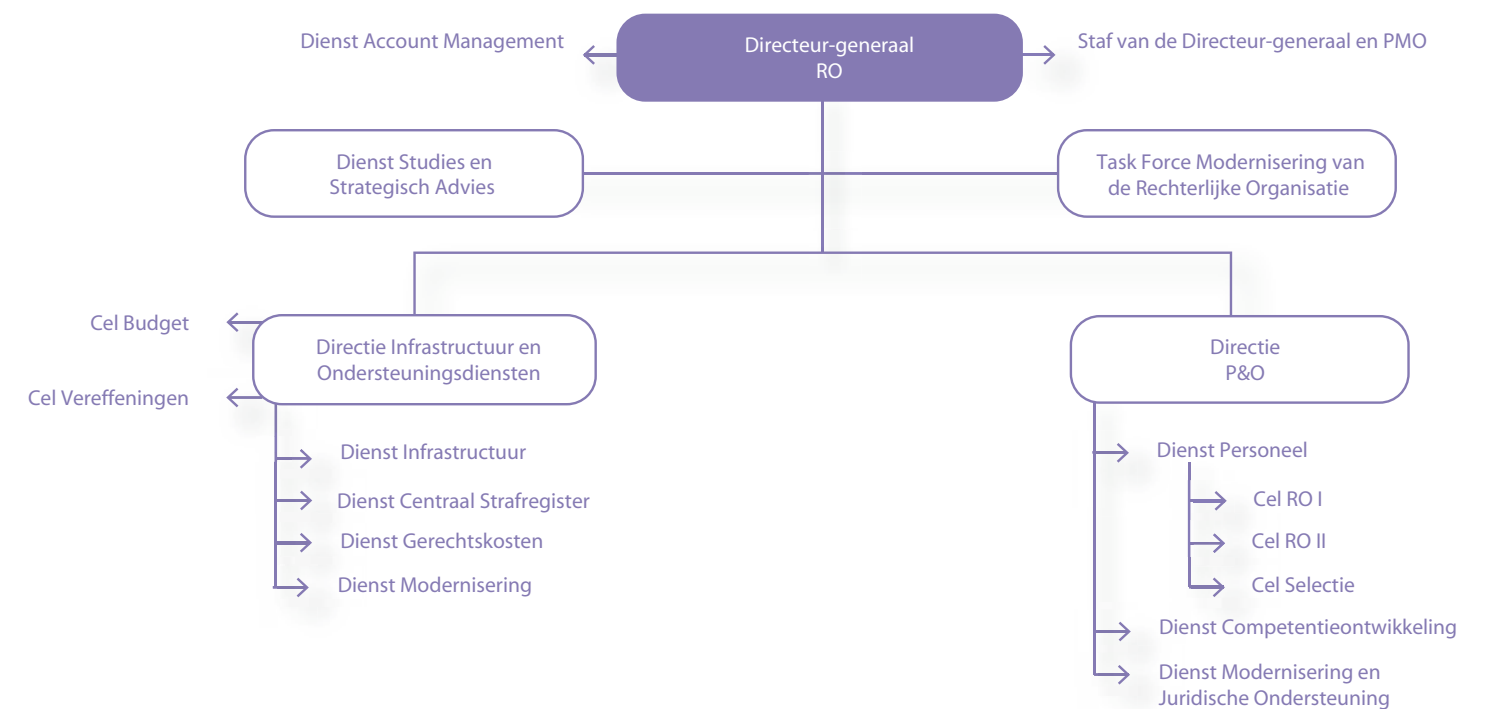
- › Doordat het DG RO ideeën en voorstellen levert voor de modernisering van de rechterlijke orde, werkt het mee aan en ondersteunt het dit proces. Zo wordt het nieuwe gerechtelijke landschap gedefinieerd en krijgt het gestalte.
- › Het DG RO ondersteunt de werkzaamheden van de rechterlijke orde op alle gebieden die noodzakelijk zijn voor de werking ervan: de organieke wetgeving betreffende de rechterlijke macht, personeel, ICT, informatica en telecommunicatie, gebouwen, materiaal, gerechtskosten en centraal strafregister.

CONTACT

DG Rechterlijke Organisatie
Waterloolaan 80
1000 Brussel

Tel.: 02 552 26 03
Fax: 02 552 27 68

E-mail: dietger.geeraert@just.fgov.be

Protocol voor gerechtelijke opleiding

In 2011 hebben het Instituut voor gerechtelijke opleiding (IGO) en de FOD Justitie een samenwerkingsprotocol gesloten. Dat protocol streeft ernaar de informatie over de gerechtelijke opleiding van de magistraten en van het gerechtelijk personeel in de rechtscollages en de parketten te optimaliseren.

Tegelijk moet het protocol ook leiden tot dynamische samenwerkingsverbanden die een maximale samenwerking tussen de verschillende diensten van de FOD en het IGO garanderen. De loopbaan van de magistraten, bijzitters, gerechtelijke stagiairs en referendarissen bij het Hof van Cassatie en van de leden van de griffies en parketten zal worden opgevolgd door de overdracht van gegevens van de FOD naar het IGO en vice versa.

Het protocol trad in werking op 1 januari 2012 voor een periode van vijf jaar.

Rechtbank van koophandel vindt onderdak bij campus Justitie

Het verouderde kantoorgebouw waar vroeger de diensten van het federaal parket, het COIV (Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring) en de Franstalige pro-Deoadvocaten gehuisvest waren, heeft plaats gemaakt voor een nieuw gerechtsgebouw. Het project is een extra bouwsteen voor de campus Justitie. Andere gebouwen zoals Poelaertplein 3, Portalis en Montesquieu gingen vooraf.

Het vroegere gebouw werd volledig met de grond gelijk gemaakt. Alleen de ondergrondse niveaus werden behouden en dienden als fundering voor het nieuwe gebouw. De Regie der Gebouwen huurt het gebouw voor een duurtijd van 18 jaar en 9 maanden. De huurneming kadert in het vastgoedbeleid om de verschillende gerechtelijke diensten rond het Poelaertplein te centraliseren in de zogenaamde 'Poelaertcampus Justitie'. Het gerechtsgebouw Themis is de laatste aanwinst.

Veiligheid

Voor de rechtbank van koophandel vormt het Themis-gebouw een blijde terugkeer na jaren afwezigheid van de campus Justitie. De dienst verliet het justitiepaleis een tiental jaar geleden en verhuisde naar het gebouw Regentschapsstraat 4, nabij de Zavel. De afstand tot het justitiepaleis was altijd een minpunt.

Het Themis-gebouw is functioneel ingedeeld en voldoet aan de huidige eisen inzake veiligheid, gezondheid, efficiënt energiegebruik en comfort. Veel aandacht ging uit naar de kwaliteit van de gebruikte materialen en de afwerking. De grote raampartijen zorgen voor veel licht en ruimte. Het gebouw beschikt over een personeelscafetaria en voor de personeelsleden die met de fiets naar het werk komen, zijn er douches. Elke verdieping heeft een keukenhoek en een sanitair gedeelte, ook toegankelijk voor andersvaliden.

Vanuit de centrale kern waar de liften en trappen zijn, krijgen we toegang tot de verschillende diensten. Bij de inrichting van het gebouw werd een uiterst gedetailleerd veiligheidsprogramma gevolgd. Veiligheid vormde dan ook een conceptueel uitgangspunt. Zo is er een sterke scheiding tussen de publieksgerichte gedeeltes en de private burelen. De zittingszalen en de griffies zijn vrij toegankelijk voor het publiek terwijl de toegang tot de andere zones wordt bepaald met een badgecontrolesysteem.

Andere entiteiten

Het gerechtsgebouw bevat elf zittingszalen. De grootste zaal bevindt zich op het gelijkvloers. De kleinere zittingszalen bevinden zich op de niveaus +1 en +2. Alle zittingszalen kregen een externe zitruimte waar de advocaten nog even met hun confraters of hun klanten kunnen overleggen. De zittingszalen zijn helder en sober ingericht en uitgerust met witte, lichtdoorlatende zonnegordijnen. Het meubilair is sober. Op de hoger gelegen verdiepingen bevinden zich de verschillende griffies.

De rechtbank van koophandel maakt gebruik van de eerste zes verdiepingen, op de zevende verdieping bevindt zich de bibliotheek en de cafetaria.

Naast de rechtbank van koophandel biedt het gebouw onderdak aan kleinere entiteiten, zoals:

- › de Adviesraad van de magistratuur (zevende verdieping)
- › de kantoren van het Vast Bureau voor Statistiek en Werklastmeting (achtste verdieping)
- › de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde (negende verdieping)

Deze diensten kregen eveneens burelen aangepast aan hun behoeften. Het dagelijks beheer van het gebouw is in handen van de verschillende diensten, gebundeld in een beheerscomité en onder het voorzitterschap van de voorzitter van de rechtbank van koophandel.

NAAR EEN NIEUW OVERLEGMODEL

In 2011 heeft het overlegmodel tussen de rechterlijke orde en het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie zich verder ontwikkeld. Waar Atrium vooral op mikt, is om de klantgerichtheid van de diensten van het DG RO te verbeteren.

Om die doelstelling te bereiken, werd in 2009 gestart met een analyse en verbetering van de interne klantgerichte processen van het DG RO. Er kwam ook een dienstencatalogus die de rechterlijke orde een gedetailleerd overzicht geeft van de dienstverlening die het DG RO hen biedt. Ook het procedé om deze diensten aan te vragen, is uitgebreid terug te vinden in de dienstencatalogus.

Om de rechterlijke orde een duidelijk aanspreekpunt binnen het DG RO te bieden, werd de dienst Account Management opgericht. Deze dienst pakt eventuele structurele problemen in de dienstverlening aan.

Sluitstuk van het project is het nieuw overlegmodel tussen de rechterlijke orde en het DG RO. De bedoeling is dat beide partijen regelmatig en formeel overleggen over de manier waarop de dienstverlening functioneert en over de wensen en prioriteiten van de rechterlijke orde m.b.t. die dienstverlening.

Het overlegmodel verloopt op drie niveaus:

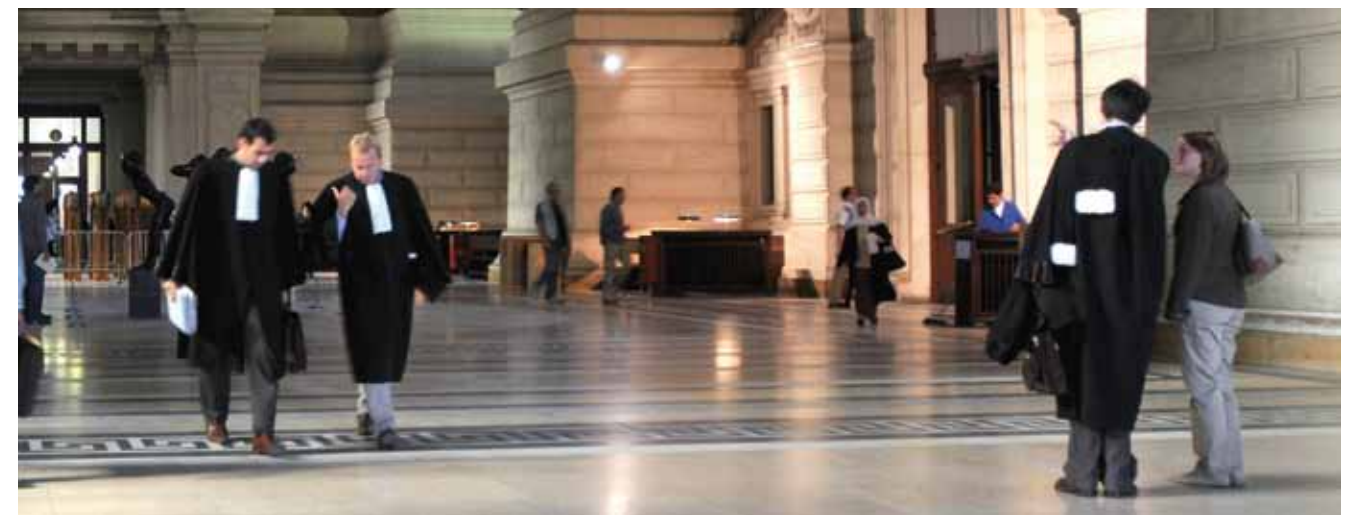
- › Op het **operationele** niveau vindt de dagelijkse dienstverlening plaats. Het is hier dat de medewerker van de rechterlijke orde volgens de modaliteiten van de dienstencatalogus rechtstreeks beroep doet op de diensten van het directoraat-generaal.
- › Op het **tactische** niveau evalueren de door de jurisdicties aangeduide vertegenwoordigers en correspondenten samen met de account managers de manier waarop de dienstverlening verloopt. Eventuele structurele problemen en suggesties om die uit te breiden of te verbeteren, worden op dit niveau door de partners aangekaart en besproken waarna

het DG indien gewenst de dienstverlening aanpast.

Op dit niveau vindt op regelmatige tijdstippen overleg plaats. Enerzijds zijn er de viermaandelijke gebruikersfora waar de vertegenwoordigers en correspondenten per arrondissement samenzitten om de dienstverlening te evalueren. Anderzijds zijn er de *account review meetings*, ook viermaandelijks, waar de correspondenten en de account manager per ressort de resultaten van de voorafgaande gebruikersfora bespreken. De opmerkingen en vragen die hieruit resulteren, worden door de account manager aan de diensten van het DG voorgelegd. Samen zoeken zij dan naar passende oplossingen.

- › Het **strategische** niveau is de plaats waar een strategische vertegenwoordiging van de rechterlijke orde samen met de directeur-generaal de evolutie van de dienstverlening vastlegt. Het is op dit niveau dat het aanbod van het DG wordt afgestemd op de behoeften van de rechterlijke orde.

Nadat de rechtsinstanties van de ressorten Gent en Bergen in 2010 de spits afbeten met de keuze van hun correspondenten, waren in 2011 de ressorten Antwerpen en Luik aan de beurt. Intussen hebben de correspondenten in deze ressorten hun taak opgenomen en is het overlegmodel operationeel. Ook in het ressort Brussel hebben de rechtbanken van de arrondissementen Leuven en Nijvel de correspondenten reeds gekozen. In 2012 moet de correspondent-structuur in Brussel worden vervolledigd zodat ook hier het overlegmodel kan beginnen. Ook het strategisch overleg zal in 2012 kunnen starten.

Selectiedienst draait op volle toeren

De selectiedienst van het DG RO heeft het afgelopen jaar 555 selecties georganiseerd voor meer dan 1000 vacante plaatsen. De dienst die in januari 2009 werd opgericht, draait daarmee op kruisnelheid.

De selectiedienst staat in voor de organisatie van de bijkomende vergelijkende proeven voor het statutaire gerechtspersoneel. Daarnaast zorgt de dienst voor de coördinatie van de contractuele aanwervingen en is hij belast met allerhande verbeterprojecten op het vlak van rekrutering en selectie (procedures, overleg met diverse actoren, samenwerkingsverbanden met Selor).

In 2011 bestond de selectiedienst uit twee centrale attachés, zes gedecentraliseerde attachés HRM en drie attachés selectie. De attachés HRM organiseren de statutaire selecties voor het gerechtspersoneel van niveau A, B, C en D en zijn binnen hun ressort contactpersoon voor wat betreft de HRM-processen. De attachés selectie staan in voor de selecties voor het personeel van niveau B, C en D. De dienst wordt administratief ondersteund door een administratief deskundige die de verwerking van de kandidaturen op zich neemt, en door acht administratief assistenten.

Er vonden 555 selecties plaats om 765 statutaire en 354 contractuele plaatsen in te vullen. Dit gebeurde zowel via werving als bevordering, wat wil zeggen dat er zowel nieuwe mensen van buiten de rechterlijke orde werden aangeworven, als huidig gerechtspersoneel werd bevorderd. Daarnaast hebben de attachés HRM, die gecertificeerd zijn door en in samenwerking met Selor, meegewerkt aan de selectie voor statutaire parketjuristen en referendarissen bij de hoven en rechtbanken. In dat kader werden in totaal 570 selectiegesprekken afgenomen.

In 2011 waren er in totaal 765 statutaire vacante plaatsen: 165 in het ressort Gent, 89 in Liège, 74 in Mons, 162 in Antwerpen en 275 in Brussel (NL/FR). 658 mensen werden aangeworven of bevorderd, waarvan 83 niveau A, 108 niveau B, 170 niveau C en 297 niveau D. Hiermee werd 62,4 % van de vacante plaatsen ingevuld.

2013 voor Salduz-centrum in Bergen

Het gerechtsgebouw van Bergen werd in 2004 uitgebreid om zowel de diensten van het parket, de politierechtbank als de jeugdrechtbank te huisvesten. De jeugdrechtbank is echter nooit verhuisd, gelet op de op til staande oprichting van de familierechtbank en de ingrijpende verandering in de werkwijze van de zetels die daaruit zal voortvloeien. De inwerkingtreding van de Salduz-wet zette procureur des Konings Christian Henry en de verschillende politiezones van het arrondissement aan om in het arrondissement Bergen een geïntegreerd centrum Salduz op te richten.

De diensten van de lokale politie en de lokale diensten van de gerechtelijke politie beschikken momenteel over 500 m² vrije ruimte voor de verhoren en de gesprekken tussen gedetineerden en advocaten. Zes cellen en de wachtpost in de kelderverdiepingen worden gebruikt voor de opgepakte personen. Die ruimtes worden 18 maanden lang ter beschikking gesteld zodat de diensten die ressorteren onder de FOD Binnenlandse Zaken oplossingen op lange termijn kunnen vinden voor de toepassing van de Salduz-wet. Bij de inrichting van de lokalen is rekening gehouden met het gegeven dat zij slechts tijdelijk worden gebruikt. De griffie werd omgevormd tot *meeting-box*, zodat een aanzienlijk aantal gedetineerden kunnen spreken met hun advocaat. Daarnaast zorgen schotten in de bijlokalen voor verschillende verhoorkamers.

Het gerechtsgebouw van Bergen

BEHEERSDIRECTEUR in het hof van beroep van Brussel

Het Brusselse hof van beroep is in 2011 versterkt met een beheersdirecteur. Het gaat om een pilootproject dat de bestuurscapaciteit van het hof moet verbeteren en de werking moet professionaliseren.

De minister van Justitie, de FOD Justitie en het hof van beroep sloten begin 2011 een protocol af om een beheersdirecteur ter beschikking te stellen aan het hof. Daarmee kwam de minister tegemoet aan zowel de vraag vanuit het hof van beroep van Brussel naar bijkomende managementondersteuning als aan de aanbevelingen van audits van de Hoge Raad voor de Justitie. Bovendien laat het pilootproject toe lessen te trekken in functie van een mogelijk beheersmodel voor de rechtbanken.

De beheersdirecteur moet de korpschef en het beheerscomité van het hof ondersteunen bij het opstellen van het beleids- en managementplan en van de actieplannen en bij strategische en operationele beslissingen. In een eerste fase heeft de beheersdirecteur als hoofdopdracht de werkprocessen en de organisatie van het hof te verbeteren. Daarnaast moet hij de statistieken en de nodige informatica hiervoor ontwikkelen en optimaliseren en de managementinstrumenten en andere meetbare indicatoren uitbouwen en implementeren.

Van bij haar aanstelling in november 2011 werd de kersverse beheersdirecteur gevraagd follow-upfiches voor de burgerlijke kamers te creëren, een evaluatiesysteem in te voeren voor referendarissen en contractuele juristen en statistische instrumenten uit te bouwen die de interne gegevensverwerking moeten verbeteren.

De beheersdirecteur oefent haar taken uit in samenspraak met het beheerscomité van het hof. Haar opdrachten krijgt ze van de eerste voorzitter van het hof van beroep. Het protocol loopt over twee jaar. Drie maanden voor het einde zal het project worden geëvalueerd.

Philippe Adriaensen

- 58 jaar
- Sinds 1982 bij de rechterlijke orde
- Gemandateerd als projectleider bij het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting

“ In september 2011 heeft het voorlopig College van de Zetel (zittende magistratuur) me aangesteld als magistraat-projectleider voor de werklastmeting van de hoven en rechtbanken. Ik was – en ben nog steeds – kamervoorzitter in het hof van beroep in Antwerpen, en dat zorgt soms voor een drukke agenda. Al betert het wel, sinds eind februari 2012 zit ik geen zittingen meer voor en ben ik vaker op kantoor in Brussel.

Werklastmeting is een cruciaal instrument in de hervorming van het gerechtelijk landschap. Daar mogen aan meewerken, maakt mijn opdracht bijzonder. Heel goed is dat de minister ons een strakke deadline heeft opgelegd: tegen eind 2012 wil ze een concrete voorstelling van de werkbehoefte in de hoven en rechtbanken. Dat maakt dat de *sense of urgency* er nu wel volledig is. Mijn eerste prioriteit is nu om de meest geschikte methode voor de werklastmeting te vinden. Zeker is dat werklastmeting een groepsfoto moet zijn van de werkelijkheid.

DG Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden

MISSIE

Het directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden (DG WL) adviseert de minister van Justitie inzake burgerlijk recht, strafrecht en rechten van de mens.

Het DG WL is belast met:

- de voorbereiding van de wetgeving op vlak van intern recht en de deelname aan internationale en Europese onderhandelingen:
 - in burgerlijke zaken, daaronder begrepen burgerlijk recht, handelsrecht en gerechtelijk recht;
 - inzake strafrecht en strafprocesrecht;
 - inzake rechten van de mens;
- de toepassing in de praktijk van het burgerlijk recht (o.a. naams- en voornaamsverandering, nationaliteit, internationale rechtshulp in burgerlijke zaken, ontvoeringen door ouders, voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, internationale adoptie, ...) en het strafrecht (o.a. uitleveringen, rogatoire commissies, overbrenging van veroordeelde personen, wapenwet, ...);
- de vertegenwoordiging van de Belgische staat bij de internationale controleorganen inzake de rechten van de mens, de uitoefening van de rol van nationale autoriteit en verbindingssambtenaar voor het Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen (CPT), de coördinatie van de verslagen over de toepassing van de verdragen inzake de rechten van de mens in België;

- de machtiging van giften en legaten aan rechtspersonen - wanneer vereist - en de erkenning van stichtingen van openbaar nut en internationale verenigingen;
- de erkenning en het beheer van erediensten en vrijzinnigheid.

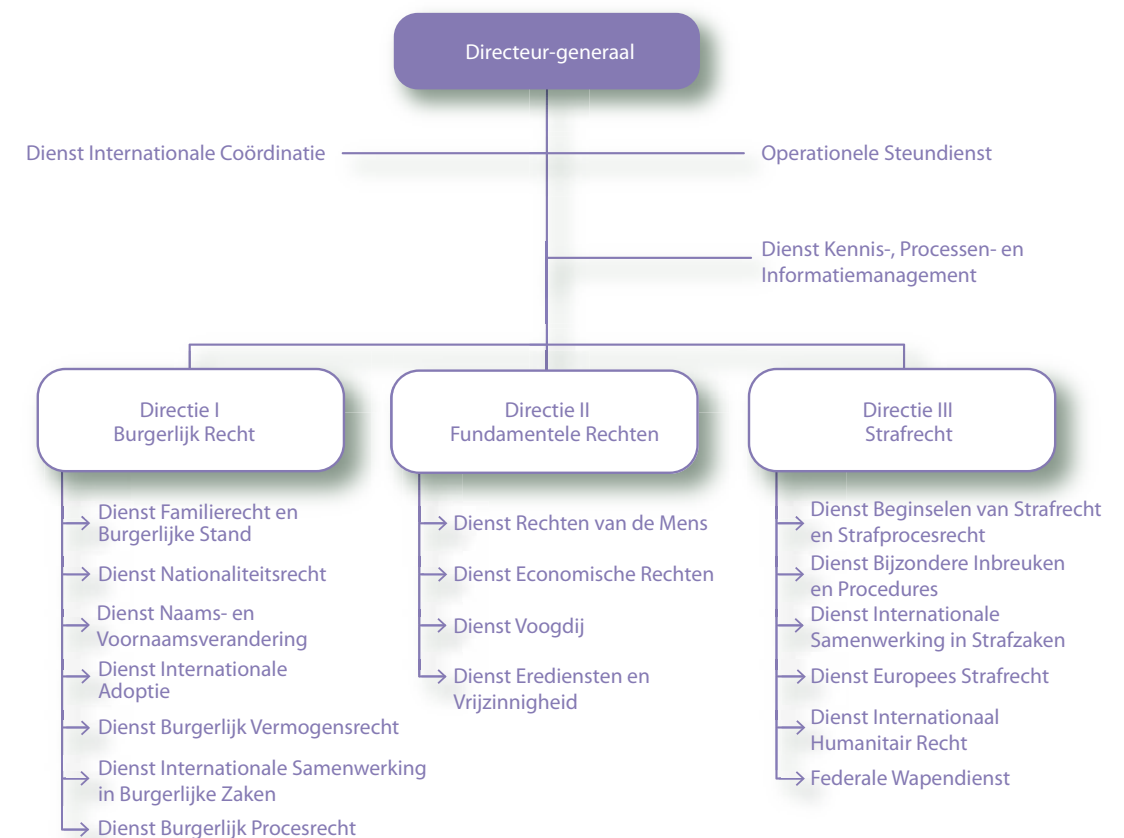
Dit directoraat-generaal bestaat uit drie verticale directies die elk instaan voor een bepaald rechtsdomein en drie horizontale diensten die een coördinerende en een ondersteunende functie hebben.

CONTACT

DG Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Tel.: 02 542 67 25
Fax: 02 542 70 37

E-mail: philippe.lievin@just.fgov.be

Salduz grijpt in op regels verhoor

Op 1 januari 2012 is de Salduz-wet in werking getreden. De wet voorziet in de bijstand van een advocaat maar moduleert die in functie van het stadium van de procedure waarin iemand zich bevindt: getuige, verdachte of aangehouden. De bestaande regels voor het verhoor veranderen hierdoor.

Zo zal iedere persoon die de politie verhoort voortaan een beknopte mededeling van de feiten krijgen en zal hem gemeld worden dat hij niet kan verplicht worden zichzelf te beschuldigen. Voor een verdachte komt daar nog bij dat hij te horen krijgt dat hij zwijgrecht heeft en recht heeft op voorafgaandelijk overleg met een advocaat, tenzij het gaat om lichte feiten of verkeersmisdrijven.

Een aangehouden krijgt daarenboven de melding dat hij steeds recht heeft op voorafgaandelijk overleg maar ook recht heeft op bijstand tijdens de politieverhoor. Bovendien zal deze persoon

recht hebben op medische bijstand en om een vertrouwenspersoon te contacteren. Deze vermeldingen zullen gebeuren door de afgifte van een zogenaamde *letter of rights* aan de betrokkenen.

Verder krijgt de onderzoeksrechter ook de mogelijkheid om de eerste termijn van 24 uur te verlengen met nogmaals maximaal 24 uur. Dit heeft te maken met het gegeven dat om aan de bijkomende voorwaarden te voldoen, een periode van 24 uur mogelijk te kort is.

De dienst Beginselen van Strafrecht en Strafprocesrecht van het DG Wetgeving heeft van in het begin meegewerkt aan de uitwerking van deze wet. Samen met de Dienst Strafrechtelijk beleid zorgt de dienst ook voor de opvolging ervan.

Strafrecht

Europese Unie zet grote stappen voorwaarts

De FOD Justitie speelt een sleutelrol op het Europese juridische toneel. Zo vertegenwoordigt de overheidsdienst België bij de onderhandelingen binnen de Raad van de Europese Unie. Daarnaast verleent de FOD zijn deskundigheid bij het opstellen van de wetsontwerpen tot omzetting van de Europese instrumenten.

In 2011 werd een groot aantal nieuwe strafrechtelijke richtlijnen aangenomen die zich in de loop van de komende jaren naar de Belgische wetgeving moeten vertalen. Het gaat om de eerste richtlijnen sinds de inwerkingtreding van het nieuwe verdrag van Lissabon eind 2009. Dat verdrag voert nieuwe procedures in, zodat het Europees Parlement voortaan optreedt als medewetgever, naast de regeringen van de lidstaten die in de Raad verenigd zijn.

Zware criminaliteit beter bedwingen

De Raad legt zich toe op de verdere afstemming van de nationale wetgevingen die ernstige criminaliteitsverschijnselen bestraffen en op de aanpassing van het bestaande juridisch kader. Daarbij wordt rekening gehouden met de recente ontwikkelingen van dat soort criminaliteit. Twee nieuwe richtlijnen werden aangenomen: de ene houdt verband met de strijd tegen mensenhandel en de andere met de seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie.

Minimumnormen voor de rechten van personen verwikkeld in strafprocedures

Een onderwerp waar de Europese Commissie zich veeleer onlangs voor interesseert, is dat van de rechten van personen verwikkeld in strafprocedures. In 2011 ging hier dan ook veel aandacht uit naar uit. Twee nieuwe richtlijnen werden afgerond: de ene betreft het recht van verdachte of aangehouden personen op vertolking en vertaling en de andere de informatie van die personen over hun rechten door middel van een 'rechtenbrief' die op het niveau van de Unie werd gestandaardiseerd.

Verder werd een andere belangrijke kaap bereikt. De Raad heeft een nieuw voorstel goedgekeurd voor een richtlijn over de rechten van slachtoffers van misdrijven. Hierdoor kunnen de definitieve besprekingen met het Europees Parlement worden aangevat.

Samenwerking tussen nationale gerechtelijke autoriteiten versterken

Het beginsel van de wederzijdse erkenning van de rechterlijke beslissingen binnen de Unie is een traditioneel onderdeel van de Europese gerechtelijke samenwerking in strafzaken. In 2011 werd gewerkt aan twee nieuwe voorstellen voor richtlijnen. De eerste, het 'Europees beschermingsbevel' werd afgerond en verzekert de erkenning en uitvoering in het buitenland van beslissingen die maatregelen uitspreken gericht op de bescherming van slachtoffers. Over de tweede richtlijn, het 'Europees onderzoeksbevel' werd een akkoord bereikt binnen de Raad. Zij wil de bewijsgaring op het grondgebied van een andere lidstaat vergemakkelijken en zal het gebruik van internationale rogatoire commissies binnen de Europese Unie vervangen. De richtlijn ligt momenteel ter studie bij het Europees Parlement.

Inning van onderhoudsverplichtingen tussen lidstaten geoptimaliseerd

Op 18 juni 2011 is de verordening over de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de uitvoering van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen in werking getreden in de Europese Unie (met uitzondering van Denemarken)¹.

Deze verordening beoogt de vereenvoudiging van de procedures bestemd voor onderhoudsgerechtigden die levensonderhoud moeten verkrijgen van onderhoudsplichtigen die zich in een andere lidstaat bevinden.

Vernieuwende verordening

De verordening schaft het exequatur af. Dat betekent dat de beslissing gewezen in een lidstaat

automatisch uitvoerbaar zal zijn in een andere lidstaat zonder dat daarvoor een specifieke procedure nodig is in de staat waar de verplichting wordt uitgevoerd.

Er is bovendien voorzien in een erg gunstig stelsel van juridische bijstand, in het bijzonder m.b.t. verzoeken voor onderhoudsgerechtigden die geen 21 jaar oud zijn. Een en ander verloopt via het optreden van de aangewezen centrale autoriteiten. Dat beginsel wordt gecombineerd met de invoering van een systeem van administratieve samenwerking - hoofdzakelijk ten gunste van onderhoudsgerechtigden - via de centrale autoriteiten waarvan de bevoegdheden uitgebreid zijn in vergelijking met het verdrag van New York van 20 juni 1956. Dat verdrag behandelt het verhalen van uitkeringen tot onderhoud in het buitenland.

De FOD Justitie, die reeds optreedt als ontvangende autoriteit en ontvangende instelling in het kader van het verdrag van New York, werd aangewezen als centrale ontvangende en verzendende autoriteit voor de toepassing van deze nieuwe verordening.

Meer informatie?

FOD Justitie
Dienst Internationale Rechtshulp
in Burgerlijke Zaken
Josiane PAUL
Tel.: 02 542 67 33

¹ Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008. Deze nieuwe verordening vervangt de bepalingen inzake onderhoudsverplichtingen van de verordening (EG) nr. 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken. Ze vervangt ook de verordening (EG) nr. 805/2004 tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen met uitzondering van de titels inzake onderhoudsverplichtingen die opgemaakt zijn door de lidstaten die niet gebonden zijn door het Haagse Protocol van 2007.

Strafzaken

Bilaterale samenwerking met Marokko

Op 12 en 13 september 2011 vond in Rabat het jaarlijks bilateraal overleg plaats tussen de FOD Justitie en het Marokkaanse ministerie van Justitie. Onder meer de overbrenging van geïnteresserede personen zonder akkoord van de veroordeelde stond op de agenda.

De Belgische delegatie bestond uit vertegenwoordigers van de FOD Justitie en de FOD Buitenlandse zaken, en uit de Belgische verbindingsmagistraat V. Macq die de dossiers dagelijks opvolgt. Het overleg diende in de eerste plaats om de individuele dossiers inzake kleine rechtshulp en (vrijwillige) overbrenging en uitlevering te bekijken en die waar nodig toe te lichten.

Uitlevering zonder akkoord

Een tweede belangrijk punt dat aan bod kwam, was het aanvullend protocol van 19 maart 2007 aan de conventie tussen België en Marokko inzake de overbrenging van geïnteresserede personen van 7 juli 1997. De basisconventie voorziet in vrijwillige overbrenging terwijl het aanvullend protocol handelt over de overbrenging zonder akkoord van de veroordeelde. Dat protocol trad in werking op 1 mei 2011. Beide delegaties kwamen overeen om optimaal samen te werken bij de uitvoering van dit verdrag. De eerste dossiers van de gedetineerden die in aanmerking komen voor een eventuele overbrenging zonder akkoord naar Marokko zijn ondertussen al aan de Marokkaanse autoriteiten overgemaakt en bestudeerd. Die dossiers, die bestemd zijn voor de Marokkaanse bevoegde autoriteiten, moeten evenwel nog worden aangevuld met een aantal bijkomende inlichtingen. Maar de vooruitzichten zijn positief. Binnen enige tijd zou de overbrenging zonder akkoord van de eerste gedetineerden zelfs moeten kunnen plaatsvinden.

Producten witwassen

Op het overleg werd ook een akkoord bereikt om in de toekomst het bestaand rechtshulpverdrag tussen België en Marokko te actualiseren. Dat moet gebeuren op basis van de al bestaande Franse en Nederlandse verdragen met Marokko. Er bestaat ondertussen al een aanvullend protocol bij het rechtshulpverdrag dat ondertekend werd in Rabat op 19 maart 2007. Het protocol behandelt beslag en verbeurdverklaringen inzake dossiers van financiering van terrorisme en corruptie en is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 21 april 2011 en in werking getreden op 1 mei 2011. Toch is het vooral in het domein van de drugshandel dat beslag en verbeurdverklaring met Marokko van belang zou kunnen zijn. Zo lopen er in België tegen Marokkanen die hun opbrengsten repatriëren naar Marokko veel dossiers over het witwassen van producten uit drugshandel. Marokko is naar aanleiding van het bilateraal overleg bereid om op basis van hun interne wetgeving met België samen te werken.

Op verschillende punten is er nog ruimte tot verbetering van de bilaterale samenwerking. Zo kan het bilateraal verdrag inzake rechtshulp verder worden uitgebreid voor wat betreft beslag en verbeurdverklaring en kan er voorzien worden in een rechtstreekse toezending tussen ministeries (momenteel via diplomatieke weg) en in rechtstreekse ontvangst van uitvoeringsstukken.

“Vooral in het domein van de drugshandel kan beslag en verbeurdverklaring met Marokko van belang zijn

Wijzigingen aan het handelsrecht

Het DG Wetgeving nam in 2011 de materie van het handelsrecht onder handen. U vindt de belangrijkste realisaties hieronder.

- › Wet van 8 januari 2012 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen ingevolge richtlijn 2009/109/EG wat verslaggevings- en documentatieverplichtingen in geval van fusies en splitsingen betreft. Deze wet houdt een aantal vereenvoudigingen in voor wat betreft de fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen.
- › Opstart van het pilootproject e-vzw dat een onderdeel is van het grotere e-griffieproject waarbij het de bedoeling is de oprichting en wijzigingen van en aan rechtspersonen elektronisch te laten verlopen. Men vertrekt nu van de vzw oprichtingen om er later andere rechtspersonen aan toe te voegen.
- › Opstart van de evaluatie van de wet 'continuïteit ondernemingen' met de medewerking van het VBO. Doel is tegen eind 2012 met een grondige evaluatie en voorstellen te komen.
- › Herziening van de GAFI-protocollen. Die hebben in het algemeen tot doel de transparantie van rechtspersonen te verhogen in de strijd tegen het witwassen van geld en het terrorisme.

Steven Limbourg

- › 42 jaar
- › Sinds 1996 bij de FOD
- › Werkt als directeur bij de directie Strafrecht

“Met de aanstelling van Daniel Flore in 2011 als directeur-generaal ad interim van het DG Wetgeving is er ook voor mij op professioneel vlak veel veranderd. Ik ben namelijk doorgeschoven naar zijn oude functie: directeur van de directie Strafrecht. Daarvoor leidde ik de dienst Beginselen van Strafrecht en Strafprocesrecht die uit zes medewerkers bestaat. Nu geef ik leiding aan ongeveer 50 mensen. Het proces van leidinggeven is helemaal anders omdat alles nu veel meer via diensthoofden loopt en er een grote variatie bestaat tussen al die verschillende diensten.

Maar ook de waaier aan onderwerpen is natuurlijk breder geworden. Zo ben ik de ene dag bezig met heel directe materie als de overbrenging van Marokkaanse gevangenen naar Marokko, terwijl het de volgende dag over een danig technische kwestie als de Salduz-wet kan gaan. Daarnaast maken ook de vele urgenties en de druk de functie heel boeiend.

STATISTIEKEN

Interlandelijke adoptie

ERKENDE / GEREGISTREERDE ADOPTIES DOOR DE GEMEENSCHAPPEN BEGELEID	286 (vooral in Ethiopië, China en Kazachstan)
ERKENDE / GEREGISTREERDE ADOPTIES NIET-BEGELEID	73
GEWEIGERDE ADOPTIES	59

Wapens

VERGUNNING TOT HET VOORHANDEN HEBBEN	198
ERKENNING VAN WAPENHANDELAARS	8
WAPENDRACHT	2
WAPENBEURZEN	19
VOORAFGAANDE UITVOERVERGUNNING	34
TOTAAL AANTAL DOSSIERS INGEDIEND BIJ DE FEDERALE WAPENDIENST IN 2011	262 (tegenover 235 in 2010)

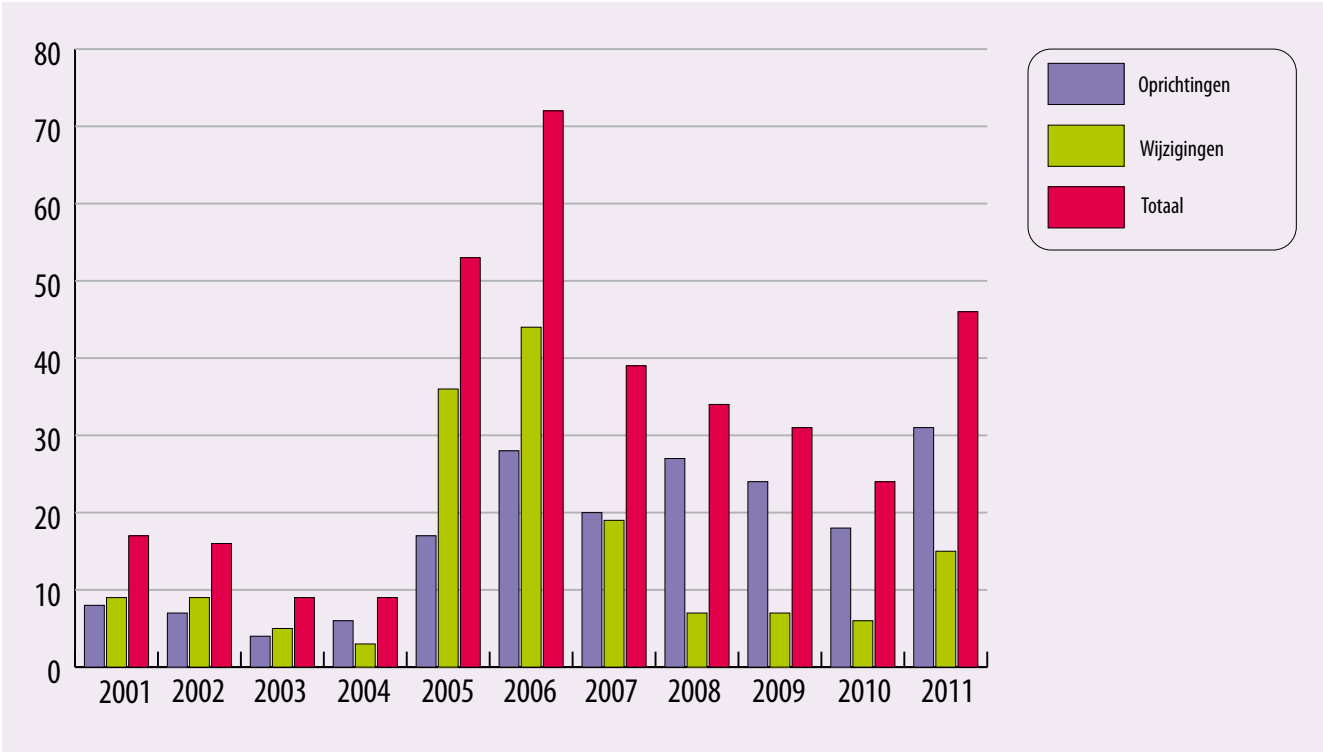
Stichtingen van openbaar nut

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
OPRICHTINGEN	8	7	4	6	17	28	20	27	24	18	31
WIJZIGINGEN	9	9	5	3	36	44	19	7	7	6	15
TOTAAL	17	16	9	9	53	72	39	34	31	24	46

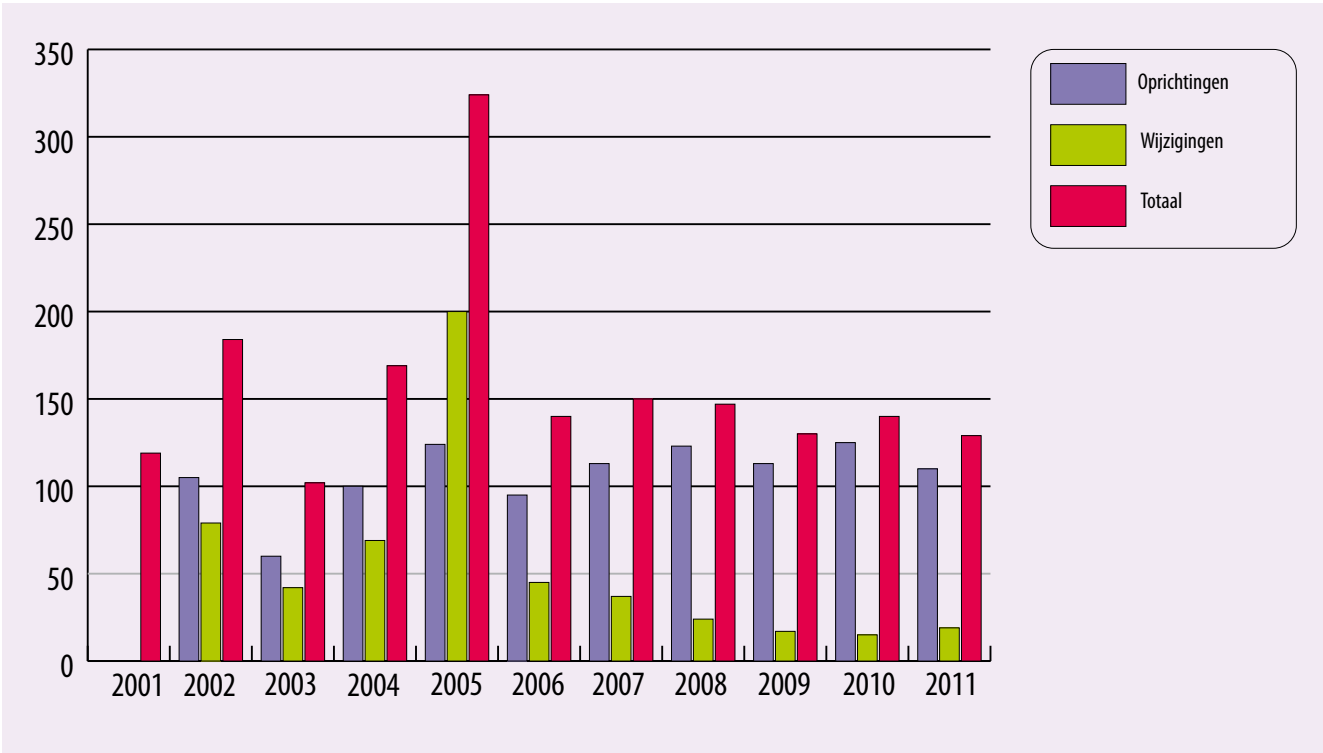
Ivzw

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
OPRICHTINGEN		105	60	100	124	95	113	123	113	125	110
WIJZIGINGEN		79	42	69	200	45	37	24	17	15	19
TOTAAL	119	184	102	169	324	140	150	147	130	140	129

Stichtingen van openbaar nut

Ivzw

MISSIE

Het directoraat-generaal Penitentiare Inrichtingen (DG EPI) is belast met de tenuitvoerlegging van de straffen en de vrijheidsberovende maatregelen. Daarbij leeft het DG wettelijkheid op strikte wijze na, waarborgt het de bescherming van de samenleving, het personeel en de gedetineerden met oog voor de menselijke waardigheid en werkt het herstelgericht. Het directoraat-generaal verstrekt op grond van zijn deskundigheid advies op penitentiair vlak.

Het directoraat-generaal EPI bestaat uit een centraal bestuur, 33 gevangenissen en drie gesloten federale centra voor jongeren. Door hun sturende en ondersteunende rol houden de centrale diensten toezicht op en monitoren zij de buitendiensten. Zij behandelen ook de individuele dossiers van gedetineerden en beheren zowel het personeel als het materieel. De Regie voor Gevangenisarbeid en het Veiligheidskorps, dat instaat voor de overbrenging van de gedetineerden, behoren ook tot het directoraat-generaal.

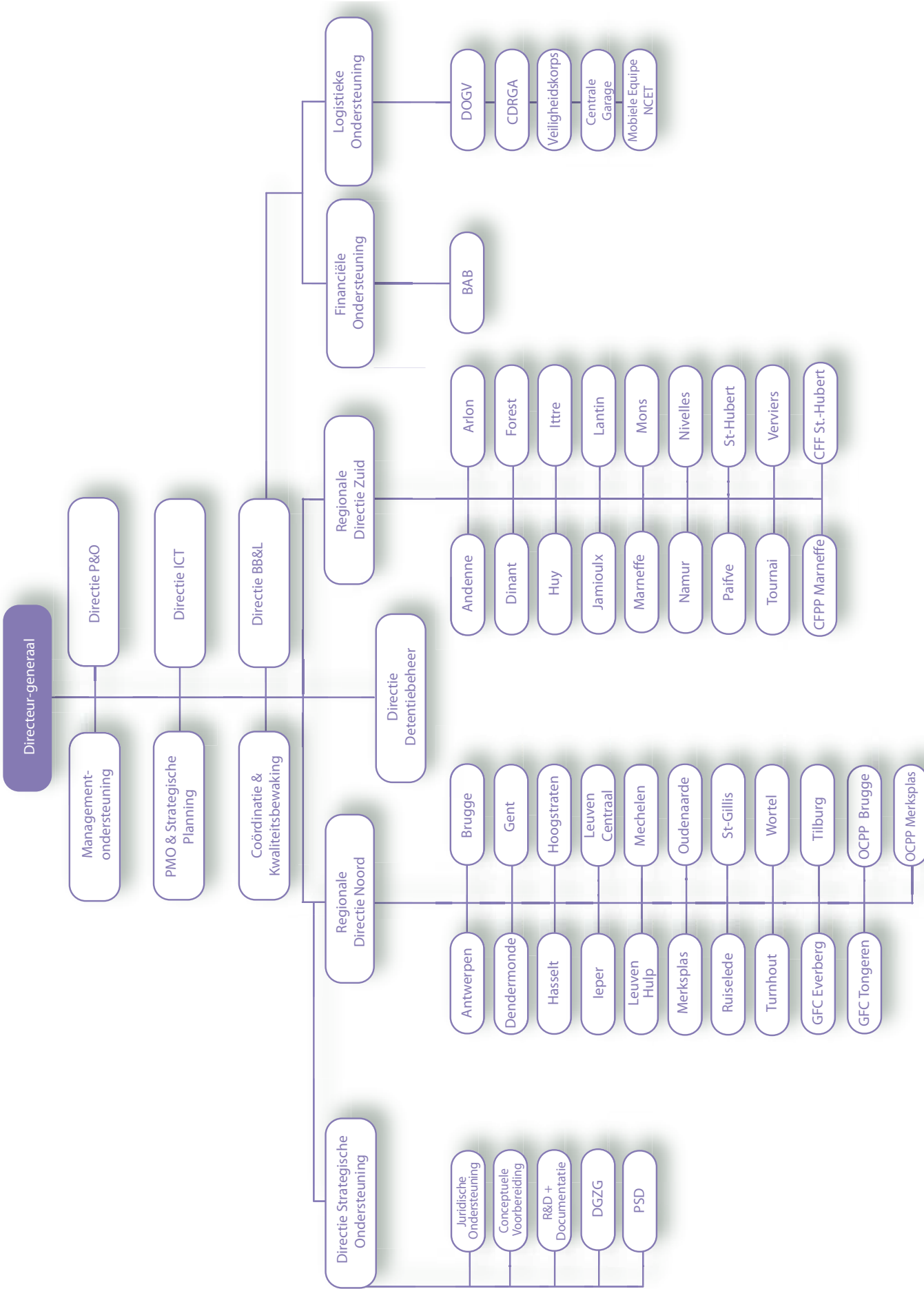
De gevangenissen zijn belast met de tenuitvoerlegging van de vrijheidsberovende straffen en maatregelen.

CONTACT

DG Penitentiare Inrichtingen
Willebroekkaai 33
1000 Brussel

Tel.: 02 542 82 36
Fax: 02 542 82 85

E-mail: laurent.sempot@just.fgov.be

Nieuw in de basiswet voor gedetineerden

Sinds 1 september zijn een aanzienlijk aantal artikelen van de basiswet in werking getreden.

Heel wat punten die in de basiswet zijn bepaald, waren al 'de facto' van toepassing op het terrein. Met de inwerkingtreding van de basiswet zijn deze regels voortaan wettelijk verankerd. Zij zijn duidelijker en worden toegepast in alle gevangenissen.

Zo heeft elke gevangenis nu een huishoudelijk reglement met de concrete richtlijnen over het dagelijks leven in de gevangenis. De toegelaten en verboden voorwerpen op cel zijn opgenomen in een lijst die dezelfde is voor alle gevangenissen, met ruimte voor de verschillen tussen de gevangenissen. Ook de regels rond de kantine, de persoonlijke financiële vergoedingen van de gedetineerden, voeding en hygiëne werden vastgelegd. Gedetineerden kunnen bovendien minstens twee uur per week sporten.

De meeste bestaande regels rond contacten met de buitenwereld blijven behouden. Gedetineerden hebben het recht om binnen de 24 uur na hun opsluiting gratis een telefoongesprek van drie minuten te voeren en elke dag te telefoneren. De uurregeling voor contacten met de advocaat en de consulaire en diplomatieke ambtenaren is voortaan vastgesteld. Het ongestoord bezoek is uitgebreid naar meerdere bezoekers en naar minderjarigen.

De basiswet bepaalt wat de tuchtinbreuken zijn, welke sancties kunnen worden opgelegd, hoe zij worden bepaald en wat de te volgen procedure inhoudt.

Bovenaanzicht van het open controle- en communicatiecentrum in de gevangenis van Gent. Foto genomen door Stephen Vincke van het DG EPI.

Eigen intranet voor DG EPI

Sinds maart 2011 heeft het DG EPI een eigen intranet: EPIsite. Met dit communicatiekanaal houdt het departement het personeel van de centrale diensten, de gevangenissen en de opleidingscentra op de hoogte van wat reilt en zeilt binnen het gevangeniswezen. Op EPIsite lezen de gebruikers onder andere de laatste nieuwsberichten, evenementen, nieuwsbrieven en persberichten. Zij kunnen ook nuttige documenten downloaden, de reglementering raadplegen, enz. Alle centrale diensten, gevangenissen en opleidingscentra krijgen binnen EPIsite een eigen stek waar zij informatie kunnen delen met hun personeelsleden.

BETERE HULP VOOR GEDETINEERDEN MET DRUGSPROBLEEM

Sinds 1 mei 2011 bestaat in elke gevangenis een centraal aanmeldingspunt voor druggebruikende gedetineerden. Gedetineerden die ter voorbereiding op hun vrijlating hun drugsprobleem willen aanpakken, kunnen hier met hun vragen terecht bij een externe drugshulpverlener. Deze geeft hen informatie over het hulpaanbod buiten de gevangensmuren en werkt samen met hen een plan uit voor extramurale begeleiding en opname.

Het team bestaat uit zes medewerkers die elk verantwoordelijk zijn voor een vast aantal gevangenissen en wekelijks in elke gevangenis aanwezig zijn. De regionale drugscoördinatoren van het DG EPI volgen het project op een hoger niveau op.

Beveiligde wandelingen in PC Brugge

Op de wandelingen van het penitentiair complex van Brugge werden een aantal maatregelen genomen om ontsnappingen met behulp van helikopters tegen te gaan.

In 2008 werd de kleine wandeling¹ van de afdeling Individuele Bijzondere Veiligheid (AIBV) al door het DG EPI voorzien van gespannen kabels met daarop een net. Daarna maakte de Regie der Gebouwen en de dienst Ondersteuning, Gebouwen en Veiligheid een programma op voor de gevangenis van Brugge om de andere wandelingen ook te beveiligen. De volgende maatregelen zijn intussen uitgevoerd:

- drie gesloten wandelingen hebben sinds september 2009 gespannen kabels met daarop een net;
- op acht gesloten wandelingen werden in juni 2010 palen geplaatst;
- de grote wandeling van de AIBV kreeg in oktober 2011 een paal met gespannen kabels en daarop een net;
- in november 2011 werden net buiten de wandelingen van de afdelingen Mannen 1 en Mannen 2 palen geplaatst, met daartussen gespannen kabels over de wandeling.

¹ Benaming van de buitenruimte voor gedetineerden.

Het veiligheidsnet boven de kleine wandeling in Brugge

Gent krijgt forensisch psychiatrisch centrum

Vanaf 2014 zal in Gent het forensisch psychiatrisch centrum (FPC) opvang bieden aan 272 mannelijke geïnterneerden. De kwaliteit van de zorg en de veiligheid staan voor het DG EPI voorop.

Verschillende partners uit de justitiële en de ziekenhuissector werkten intensief samen om in deze psychiatrische instelling een volledig zorgcircuit en een beveiligd centrum voor de behandeling van geïnterneerde misdadigers uit te bouwen. Op donderdag 13 oktober 2011 werd de werf van het FPC officieel ingehuldigd en vond een persconferentie plaats. Het is de bedoeling dat het FPC voor een periode van 25 jaar wordt uitgebaat door een externe partner die verantwoordelijk is voor de behandeling en de beveiliging.

In het FPC zullen de geïnterneerde patiënten behandeld worden volgens de kwaliteitsnormen van een psychiatrische instelling

en volgens de veiligheidsnormen van het DG EPI. Het centrum is opgedeeld in verschillende behandelafdelingen die de geïnterneerden gradueel doorlopen. De patiënten starten hun behandeltraject in de 'observatie- en oriëntatieafdeling'. Daarna gaan zij naar de afdeling 'intensieve behandeling' om via de 'verpleegafdeling' op de 'resocialisatieafdeling' terecht te komen. Van daaruit worden de patiënten ofwel in vrijheid gesteld, ofwel in een ander psychiatrisch ziekenhuis of zorgcentrum opgenomen. Geïnterneerden met een hoog of middelhoog veiligheidsrisico die nood hebben aan bijkomende beveiliging, blijven in het FPC Gent.

Vier nieuwe moderne gevangenissen

Om de overbevolking in de Belgische gevangenissen aan te pakken en het welzijn van de gedetineerden te verbeteren, voorziet het Masterplan in een aanzienlijke capaciteitsuitbreiding van 2500 extra cellen tegen 2016.

Zo worden de oudere gevangenissen gerenoveerd, worden er extra cellen voorzien in bestaande gevangenissen en zullen twee forensisch psychiatrische centra onderdak bieden aan geïnterneerden. Hét gespreksonderwerp van het laatste jaar is echter de bouw van de nieuwe gevangenissen in Beveren, Dendermonde, Leuze-en-Hainaut en Marche-en-Famenne. Het DG EPI koos voor de bouw van deze gevangenissen voor een DBFM-formule. DBFM staat voor 'Design, Build, Finance & Maintain' en is een vorm van publiek-private samenwerking waarbij één private partner instaat voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van een infrastructuurproject.

Mens en milieu

Consortia konden zich kandidaat stellen om de gevangenissen te bouwen. Het DG EPI en de Regie der Gebouwen stelden een bestek op waaraan de nieuwe gevangenissen moesten

beantwoorden. Zowel bij het ontwerp en de bouw als bij het gebruik staan mens en milieu centraal. De gevangenissen moeten meer zijn dan veilige strafinrichtingen. Het moeten plaatsen zijn waar gedetineerden een menswaardig bestaan hebben. Dat heeft immers een positieve invloed op hun gedrag, wat bijdraagt tot de veiligheid. De gevangenissen moeten daarnaast zo energiezuinig mogelijk zijn. Op 16 juni 2011 besliste de ministerraad welke consortia als winnaars uit de bus kwamen. Tijdens de daaropvolgende maanden werden de contracten ondertekend met Eiffage Benelux - Eiffage - DG Infra+ voor de bouw van de nieuwe gevangenis in Marche-en-Famenne, met Bam PPP voor de gevangenissen in Beveren en Dendermonde en met Future Prisons voor de gevangenis in Leuze-en-Hainaut.

Strafste Music for Life-actie ooit in PC Brugge

Focus Knack organiseerde in 2011 een wedstrijd voor de beste actie ooit voor Music for Life van Studio Brussel. Uit alle acties die tijdens de vijf edities van Music for life werden georganiseerd, kwam 'Gevangen for life' editie 2010 van de gedetineerden van het penitentiair complex van Brugge als winnaar uit de bus. Voor deze actie fietsten de gedetineerden van de drugsvrije afdeling toen 2013 km, liepen 93,5 km en bakten maar liefst 2500 pannenkoeken. De gedetineerden kregen een kunstwerk van Serge Baeken overhandigd. Het werk kreeg op de afdeling een ereplaats.

Ook in 2011 zette het PC Brugge zich traditiegetrouw in voor Music for Life. De drugsvrije afdeling liep en fietste kilometers. Daarnaast bakten de gedetineerden pannenkoeken voor bezoekers en personeel. De vrouwenafdeling verkocht zelfgemaakte taarten en belegde broodjes. Op 21 december werd 2000 euro overhandigd aan de Studio Brussel-presentatoren in het Glazen Huis. Het Rode Kruis Vlaanderen zal met dit geld mee kunnen werken aan de bouw en het onderhoud van waterinstallaties in Nepal om de plaatselijke bevolking veilig drinkwater te geven.

GEDETINEERDEN LEREN ONLINE

Online cursussen zijn al een tijdje ingeburgerd in de onderwijs- en opleidingswereld, en nu hebben ze hun weg ook gevonden naar de gevangenissen. Gedetineerden van vijf Nederlandstalige gevangenissen kunnen zich voortaan dankzij het project e-learning in 133 digitale VDAB-cursussen bijscholen.

E-learning staat voor interactief leren door gebruik te maken van een computer en maakt plaats- en tijdsafhankelijk onderwijs mogelijk, een groot voordeel binnen een gevangeniscontext. Het DG EPI werkte samen met de Vlaamse Gemeenschap en de VDAB om deze interactieve manier van leren in de gevangenissen te lanceren. De gedetineerden van het penitentiair landbouwcentrum van Ruiselede beten eind 2009 de spits af. In 2011 ging e-learning ook van start in de gevangenissen van Hoogstraten, Brugge, Ieper en het gesloten federaal centrum voor jongeren in Tongeren. De andere Nederlandstalige gevangenissen volgen. Het DG EPI onderzoekt verschillende pistes om het project ook in de Franstalige gevangenissen uit te werken.

De gedetineerden hebben de keuze uit tal van opleidingen zoals boekhouden, automechanica, lassen, solliciteren, een eigen zaak starten en Nederlands of Frans leren. Dankzij een dialoogmodule kunnen ze zelfs op bepaalde momenten een beroep doen op een leraar.

Nicole De Clercq

- > 64 jaar
- > Sinds 1971 bij de FOD
- > Werkt als regionaal directeur van de Vlaamse gevangenissen

“Ik werk al heel lang bij het gevangeniswezen, maar het jaar 2011 heeft mij toch het meeste bloed, zweet en tranen gekost. We zijn erin geslaagd, na veel overleg met directies en vakbonden, om één arbeidsreglement in te voeren voor alle gevangenissen. Voordien volgde elke gevangenis zijn eigen regels, wat het uniformiseren er achteraf zeker niet makkelijker op maakte. Het was een rollercoaster, maar nu zitten alle gevangenissen wel op een lijn, en dat is een grote stap vooruit. Van uitbollen was geen sprake, ondanks het gegeven dat ik dit jaar op pensioen ga. Ik wou ook niet stilvallen, want mijn carrière is altijd in beweging geweest.

Tot 2002 ben ik directeur geweest van zes gevangenissen. In 1971, piepjong en net afgestudeerd, was ik de allereerste vrouwelijke gevangenisdirecteur in een Belgische gevangenis. En dat op mijn 23ste ... Je kunt je wel inbeelden dat dit niet meteen van een leien dakje liep. Als enige vrouw tussen 180 mannelijke gedetineerden en 80 mannelijke collega's moest ik zelf mijn 'mannetje staan'. Na de eerste dag zei ik tegen de gevangenisdirecteur van Dendermonde dat ik het al niet meer zag zitten. Hij heeft mij overtuigd om het nog enkele weken vol te houden, en gelukkig maar!

DG Justitiehuisen

MISSIE

Het directoraat-generaal Justitiehuisen (DG JH) bestaat uit een centraal bestuur in Brussel en 28 justitiehuisen (één per gerechtelijk arrondissement).

Het directoraat-generaal Justitiehuisen zorgt voor de justitiële begeleiding van en het toezicht op daders van misdrijven in opdracht van de gerechtelijke en/of administratieve overheden, gericht op het voorkomen van recidive. Het geeft die overheden de noodzakelijke informatie om beslissingen te nemen. In het geval van strafzaken gebeurt dit door middel van maatschappelijke enquêtes en beknopte voorlichtingsrapporten, terwijl voor burgerlijke zaken burgerrechtelijke sociale studies van toepassing zijn. Het DG JH zorgt ook voor de opvang, voorlichting, bijstand en oriëntatie van de slachtoffers van strafbare feiten. Daarnaast staat het in voor de voorlichting en oriëntatie van personen met vragen of problemen in het kader van de bevoegdheden van de justitiehuisen.

Om zijn opdrachten zo goed mogelijk uit te voeren, werkt het DG JH aan de ontwikkeling van een duidelijke, wetenschappelijk onderbouwde methodologie en deontologie.

Het DG JH wil actief bijdragen tot een humane en toegankelijke justitie waarin de responsabilisering van de justitiabele primeert. Daarom stimuleert en ondersteunt het DG JH alternatieve oplossin-

gen inzake conflictbeheersing en bestrafing. Door zijn uitgebreide deskundigheid en ervaring is het een bevoorrechte gespreks-partner van zowel de minister als van de verschillende actoren in zijn bevoegdheidsdomeinen. Het DG JH voert een bewust beleid van gestructureerde partnerschappen met alle andere betrokken partijen.

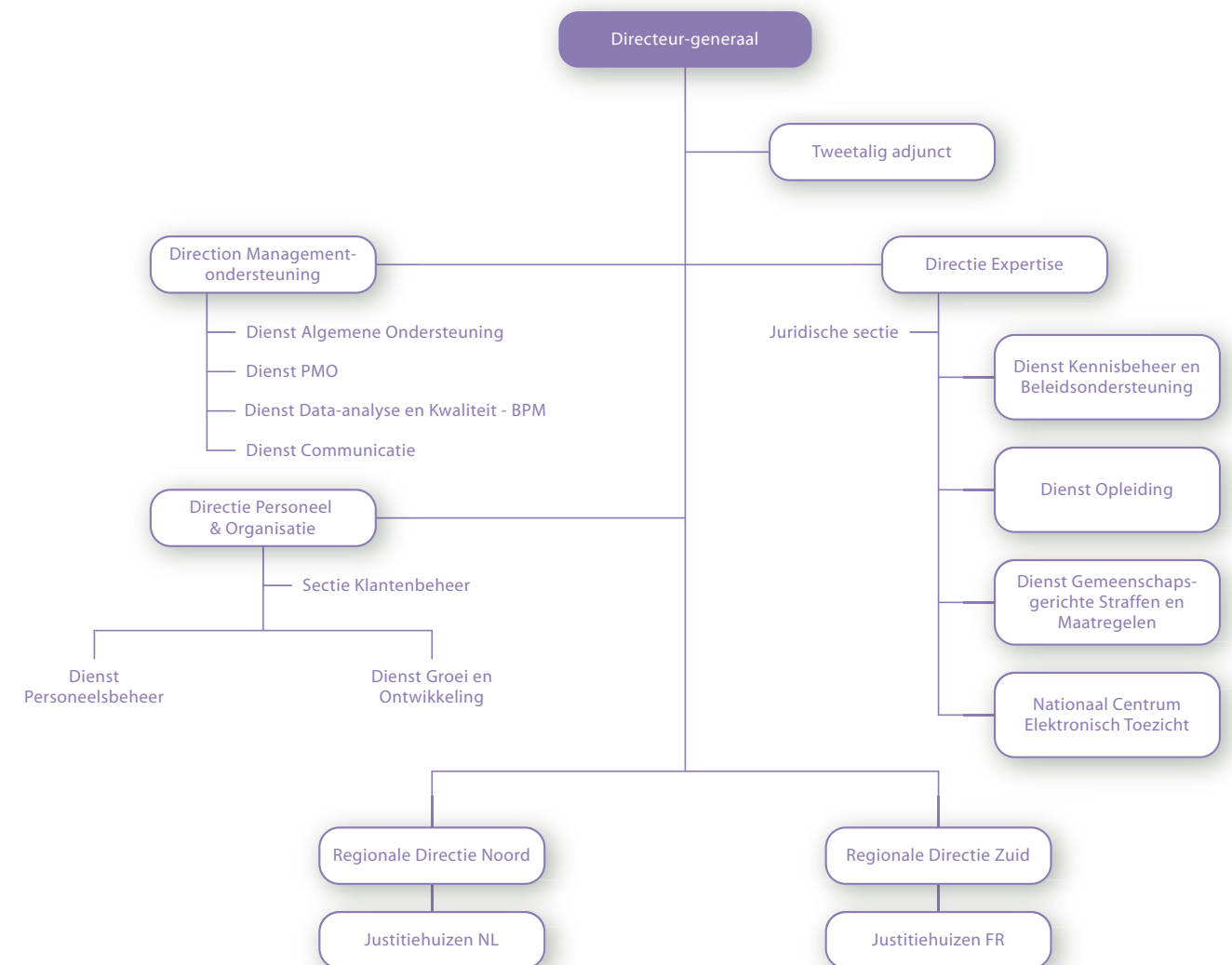
Het DG JH wil een vernieuwende, transparante en resultaatgerichte organisatie zijn. Het steunt daarvoor op het professionalisme, de loyaliteit en het hoge niveau van deskundigheid van zijn medewerkers.

CONTACT

DG Justitiehuisen
Leuvenseweg 38
1000 Brussel

Tel.: 0473 81 21 74
Fax: 02 557 52 01

E-mail: liesbeth.wyseur@just.fgov.be

Justitiehuis Oudenaarde wil justitiabele beter informeren

De vaststelling dat de justitiabele die tot een probatiemaatregel wordt veroordeeld vaak niet goed weet wat er van hem verwacht wordt, heeft het justitiehuis van Oudenaarde in 2011 aangezet tot actie. Via een gesprek hoopt de justitieassistent de justitiabele voldoende te informeren over het vonnis en de opgelegde voorwaarden.

Een en ander heeft te maken met het feit dat de justitiabele niet altijd het vonnis ten volle begrijpt. De justitiabele onderneemt doorgaans zelfs niks totdat hij gecontacteerd wordt door een justitieassistent. Daar moet deze proactieve communicatie nu aan verhelpen.

In de dossiers waar de probatiebegeleiding niet onmiddellijk kan worden opgestart, is het de bedoeling de justitiabele minstens te informeren over de inhoud van het vonnis en over de verwachtingen ten aanzien van de justitiabele. Tijdens één kantoorgesprek zal de justitieassistent de justitiabele inlichten over de voorwaarden die hem zijn opgelegd door de rechter en de draagwijdte daarvan.

De justitieassistent zal de justitiabele uitleggen wat er van hem/haar verwacht wordt op basis van de voorwaarden. Waar nodig zal de justitieassistent gericht doorverwijzen naar de hulpverlening of andere relevante diensten. De bedoeling is de justitiabele te informeren en hem daarnaast ook te responsabiliseren de opgelegde voorwaarden na te leven, en dat in afwachting van de opstart van een justitiële begeleiding door de justitieassistent.

Zowel de magistraten als bepaalde hulpverleningsinstanties waarnaar regelmatig wordt doorverwezen, werden van dit initiatief op de hoogte gebracht. Vanaf begin 2012 zal het justitiehuis van Oudenaarde deze werkwijze toepassen.

De voorwaardelijke invrijheidstellingen onder de loep

Naast de uitgesproken, intrinsiek menselijke beschouwingen die uitgaan naar alle rechtstreekse en onrechtstreekse slachtoffers van dat drama, is er het gegeven dat de voorwaardelijke invrijheidstelling een allesomvattend systeem is waarbinnen tal van actoren in wisselwerking treden. Zo zijn onder meer het gevangeniswezen, de justitiehuizen, de politie, de strafuitvoeringsrechtbank, het parket en de psycho-medisch-sociale sector onderdeel van dat systeem. De doelmatigheid van het mechanisme hangt nauw samen met het goed functioneren van alle actoren. Tekortkomingen bij één enkel element kunnen ernstige problemen geven. Het optreden van de actoren heeft een complementair karakter. Alle actoren moeten hun werking optimaliseren, met behoud van de eigen identiteit maar ook zonder inmenging in de bevoegdheden of methodes van de andere actoren. Zo moet de politie toezicht houden op voorwaardelijk in vrijheid gestelde personen volgens haar eigen methodologie en deontologie, terwijl justitie-assistenten werken aan de sociale reïntegratie van de in vrijheid gestelde persoon via toepassing van de methodologische en deontologische principes van het maatschappelijk werk. Nogmaals, de complementariteit van beide takenpakketten is een voorwaarde voor een doelmatige voorwaardelijke invrijheidstelling.

Rol van de justitieassistent

In het kader van zijn opdracht heeft de justitieassistent een tweeledige functie met betrekking tot de naleving van de voorwaarden opgelegd door de overheid: hij biedt de in vrijheid gestelde persoon ondersteuning bij de naleving van die voorwaarden en zorgt ook voor de controle daarop. Hij voert beide aspecten van zijn taak (ondersteuning en controle) uit volgens de regels van

De schietpartij in Luik van 13 december 2011 heeft iedereen in ons land geschokt. Wat justitie betreft, heeft zij onder andere de justitiehuizen aangezet tot een reflectie over de rol van de justitieassistent in het systeem van de voorwaardelijke invrijheidstellingen.

het maatschappelijk werk door de responsabilisering en emancipatie van de justitiabele na te streven. De justitieassistent gaat bijvoorbeeld naar het woonadres van de justitiabele, maar mag dat nooit onaangekondigd doen. Een onaangekondigd bezoek zou dan bedoeld zijn om de justitiabele te 'verrassen'. Een dergelijke 'overrompeling' past niet in het kader van de responsabiliseringstaak. Die handelswijze zou wel onderdeel kunnen zijn van het takenpakket van andere actoren binnen het systeem van voorwaardelijke invrijheidstelling, zoals de politie bijvoorbeeld. Het is dan echter geen zaak van het 'vuile werk' te laten opknappen door een politieagent en het 'nobeke' werk over te laten aan de justitieassistent. Zo zouden we ieders competenties optimaal kunnen inzetten voor een doelmatig systeem.

Lessen uit het drama

In die geest moeten alle actoren binnen het systeem hun manier van werken blijven verbeteren. Naar aanleiding van het Luikse drama heeft het DG Justitiehuizen beslist om een analyse uit te voeren van alle Franstalige dossiers over voorwaardelijke invrijheidstelling waarbij in 2010 en 2011 een falen optrad door het plegen van nieuwe misdrijven. Aan de hand van een leesschema en 15 precieze criteria (het werk van de justitieassistent voor de follow-up van de voorwaarden, de controlehandelingen, de aanwezigheid van politie-informatie in het dossier van de justitieassistent, enz.) zullen alle dossiers onderzocht worden met de bedoeling voorstellen voor een optimale arbeidskwaliteit te formuleren aan de minister. Bij die aanpak zal uiteraard bijzondere aandacht uitgaan naar de informatiedoorstroming binnen dat circuit, tussen de verschillende actoren van het systeem.

Opleiding en communicatie op maat

De dienst Groei en Ontwikkeling, de dienst Opleiding en de regionale directies organiseerden in 2011 een gecertificeerde opleiding voor de justitieassistenten: 'Communicatie binnen het werk van justitieassistent'.

De deelnemers konden hun beheersniveau over de methodologie beoordelen en zo de kwaliteit van hun werk met justitiabelen opwaarderen.

De dienst Groei en Ontwikkeling heeft het volledige project gecoördineerd met het Opleidingsinstituut van de federale overheid, terwijl de dienst Opleiding ondersteuning, begeleiding en coaching verleende aan het team van interne opleiders (samengesteld uit justitieassistenten, directeurs van justitiehuizen en leden van de dienst Opleiding).

Van maart tot mei 2011 volgden 555 Franstalige en Nederlandstalige justitieassistenten de opleiding. De leermodule, gebaseerd op homogene groepen van justitieassistenten en gegeven door collega's die goed vertrouwd zijn met de materie en voeling hebben met de praktijk, werd zeer gunstig beoordeeld. Bovendien lag het slaagpercentage zeer hoog.

ZAAK DE GELDER

Nieuwsbrief voor de slachtoffers

In samenwerking met het parket van de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement Dendermonde heeft het justitiehuis van Dendermonde ervoor gezorgd dat alle slachtoffers in de zaak De Gelder voortdurend werden geïnformeerd over de stand van zaken. De communicatie verliep via een nieuwsbrief.

De justitiehuizen, die in 1999 in elk gerechtelijk arrondissement werden opgericht met als voornaamste doelstelling de kloof tussen justitie en de burger te dichten, bewijzen met deze tussenkomst in de zaak Kim De Gelder wel degelijk hun maatschappelijk belang.

Luc Gadisseur

- 41 jaar
- Sinds 1998 bij de FOD
- Werkt in het justitiehuis van Antwerpen, dienst Vrijheid onder voorwaarden (VOV)

“Mijn job staat garant voor variatie want op onze dienst komen wij echt met iedereen in contact: van rasechte criminelen tot pastoors, van mensen die later geïnterneerd worden tot personen die uiteindelijk een probatiemaatregel zullen opgelegd krijgen. In 2011 volgde ik ook enkele personen op die na hun VOV door de rechter werden vrijgesproken. Het doet je nog eens extra beseffen dat we binnen de VOV werken met verdachten, wiens schuld nog bewezen moet worden. En dat vraagt toch een specifieke benadering.

Naast justitieassistent behoor ik ook tot de beroepsgroep der scenarioschrijvers. Zo schrijf ik onder meer eens in de vier weken een hele week Thuis (soap op Eén, VRT) bijeen. Een superjob, maar toch zou ik mijn werk in het justitiehuis nooit opgeven. Integendeel, het is mijn droom om die twee werelden te combineren. Ik zit dan ook al een tijdje te broeden op een misdaadreeks over een justitieassistent. Ideaal, want ik ken het wereldje door en door. Al zal ik bepaalde waargebeurde verhalen uit het justitiehuis gewoonweg nooit kunnen vertellen op televisie. Simpelweg omdat niemand ze zou geloven.

Betere bescherming van zwangere medewerkers

In 2010 werd een werkgroep opgericht rond moederschapsbescherming die zich moet buigen over de veiligheid van alle personeelsleden in de justitiehuizen.

In 2011 werden de resultaten van een risicoanalyse voorgesteld aan de vakbondsafvaardigingen, de interne dienst voor preventie en bescherming bij de FOD Justitie en EMPREVA (arbeidsgeneeskunde).

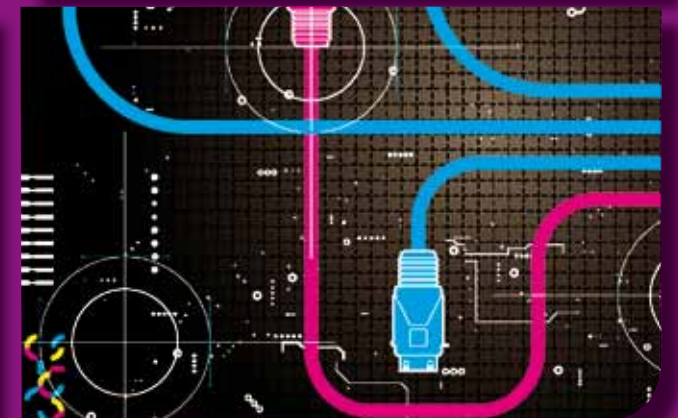
Op basis van die analyse werd overeengekomen een dienstorder op te maken met de voorziene beschermingsmaatregelen voor zwangere werknemers. Die nota moet het voor zwangere werknemers mogelijk maken om hun functie te blijven uitoefenen, onder optimale veiligheidsvoorwaarden. De nota werd begin 2012 voorgesteld aan de vakbonden en daarna geïmplementeerd. De justitiehuizen hebben ook EMPREVA

gevraagd om een gemeenschappelijk standpunt in te nemen ten aanzien van zwangere werknemers binnen de justitiehuizen.

2011 was ook de gelegenheid om te starten met een overzicht van de veiligheids- en beschermingsmaatregelen tegen het risico op agressie ten aanzien van medewerkers van de justitiehuizen.

STAFDIENSTEN

SD Budget, Beheerscontrole en Logistiek

MISSIE

De opdracht van de stafdienst Budget, Beheerscontrole en Logistiek (SD BB&L) bestaat erin de FOD Justitie het algemeen kader en de methodologische steun te bieden om:

- › de behoeften aan budgettaire en logistieke middelen optimaal uit te drukken en te verantwoorden;
- › de toegekende middelen zo goed mogelijk aan te wenden;
- › het gebruik van de middelen en de resultaten te verantwoorden;
- › de verwezenlijking van de doelstellingen op te volgen en de doelstellingen waar nodig aan te passen.

Eenzijds is de stafdienst belast met de dagelijkse werking van de FOD op het gebied van financiën, budget en beheerscontrole. De stafdienst staat in voor het volledige beheer van het budget van het departement, vanaf de opstelling tot het toezicht op de uitvoering ervan, en voor het financieel beheer en het toezicht op de financiële stromen. Hij zorgt voor de follow-up van de financiële toestand door monitoring van de uitgavencyclus en onderzoekt of de aangewende financiële middelen beantwoorden aan het operationeel plan. Bovendien ontwikkelt de dienst een interne controleomgeving en voorziet hij in procedures en tools voor interne controle en beheerscontrole.

Anderzijds vervult de stafdienst ook een essentiële rol op logistiek vlak.

De dienst Logistieke Ondersteuning beheert alle dossiers van logistieke aard van de centrale administratie en de justitiehuisen, en stelt dus de logistieke en materiële middelen ter beschikking voor hun goede werking.

De dienst Logistiek Beleid van de FOD is belast met:

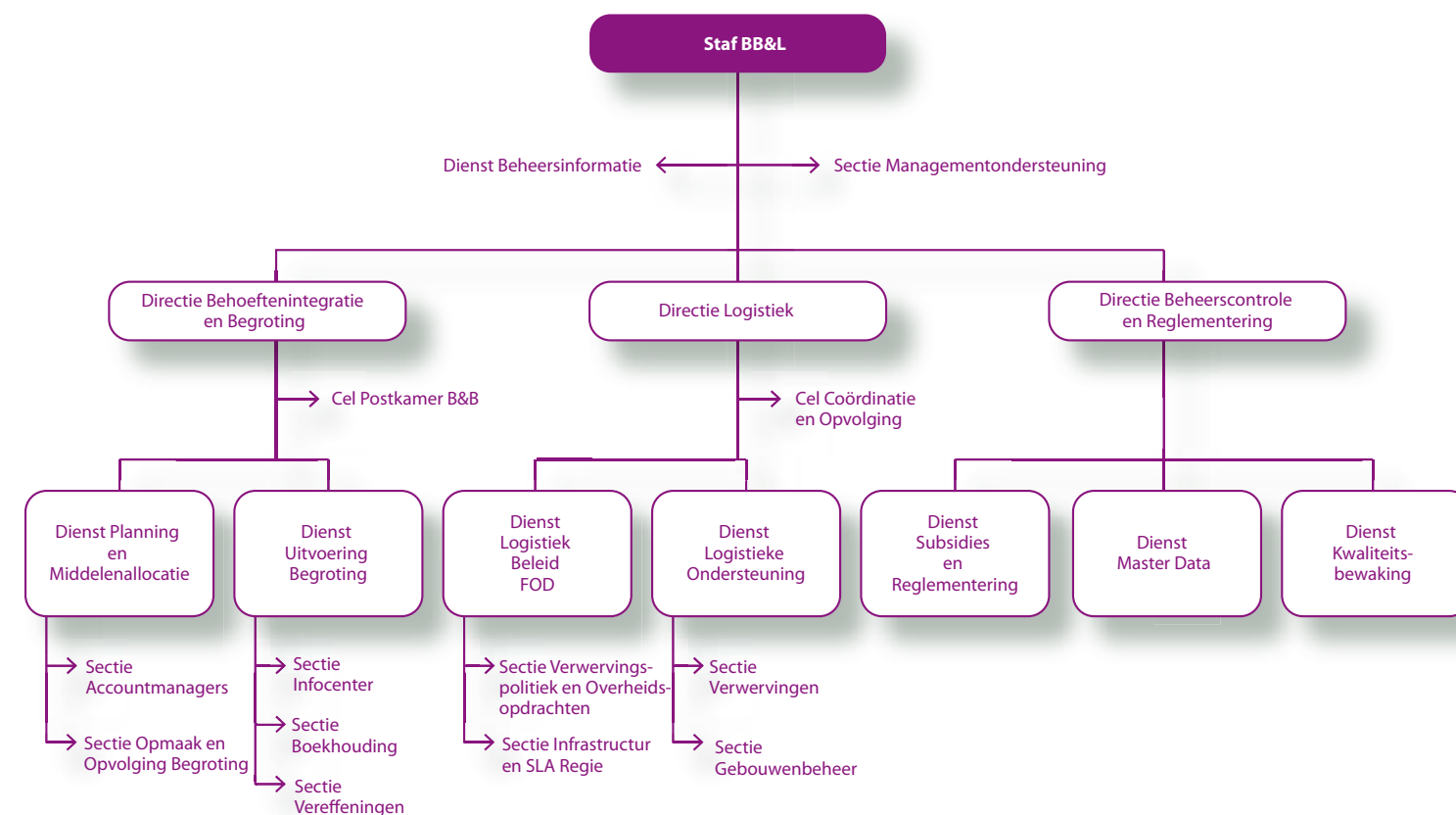
- › de uitwerking van een gemeenschappelijk en coherent aankoopbeleid voor de volledige FOD;
- › de uitwerking en de implementatie van een beleid voor het beheer van de gebouwen.

CONTACT

SD Budget, Beheerscontrole en Logistiek
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Tel.: 02 542 65 58
Fax: 02 542 68 58

E-mail: martine.cacheux@just.fgov.be

Overheidsopdrachten: besparingen van meer dan 10 % per overeenkomst

Met 828 dossiers inzake overheidsopdrachten die de verschillende diensten van het departement voorgelegd hebben aan de administratieve- en begrotingscontrole, is het aantal overheidsopdrachten van meer dan 5500 euro met 11,7 % gestegen ten opzichte van 2010. De stijging is hoofdzakelijk te wijten aan de 621 nieuwe opdrachten (+14,5 %), terwijl het aantal verlengde opdrachten (207) stabiel bleef.

Omvangrijke overeenkomsten voor het departement zijn onder andere de verhuizing van de gerechtelijke diensten van Luik, de veiligheidsinstallaties voor het nieuwe gerechtshof in Hasselt, de tweede fase van de roll-out van de standaardisatie van de werkposten en de opdracht om multifunctionele kopieerapparaten te huren.

De dienst Logistiek Beleid biedt de verschillende aankoopdiensten van het departement permanente ondersteuning bij overheidsopdrachten. De geprofessionaliseerde en methodische benadering van de onderhandelde procedures levert geregeld besparingen op van meer dan 10 % per overeenkomst.

Begroting 2011 onder de loep

De initiële begroting voor 2011 bedroeg 1 810 772 000 euro in vereffeningskredieten, een verhoging met 12 345 584 euro ten opzichte van de definitieve aangepaste begroting van 2010 (1 798 428 416 euro).

Globaal genomen zijn de personeelsbudgetten verhoogd met 20 094 000 euro, waarvan 12 388 000 euro bestemd was voor het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie (DG RO). Dit is 2 % meer dan in 2010. Een zelfde stijging uitte zich bij het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI). De verhoging met 7 551 000 euro voor de strafinrichtingen omvat evenwel ook:

- een bedrag van 1 222 000 euro, overgedragen van de werkingsbudgetten met het oog op de uitvoering van de beslissing van de ministerraad van 24 maart 2011 om vastbenoemde verpleegkundigen te werven en de uitzendarbeid voor verpleegkundigen af te bouwen;
- een aanvullend bedrag van 3 744 000 euro, afgehouden van de interdepartementale provisionele kredieten, voor de dekking van diverse uitgaven die voortvloeien uit de loopbaanhervorming.

Daarnaast is het budget voor het personeel van het Veiligheidskorps verhoogd met 1 378 000 euro, en dat met het oog op 50 bijkomende VTE (voltijds equivalenten) voor een heel jaar. Die stijging is het gevolg van een regeringsbeslissing bij de begrotingscontrole van 2010 in het kader van de veiligheidsproblematiek.

De verhogingen zijn deels gecompenseerd door de vermindering van de personeelsbudgetten van het centraal bestuur (- 4,16 %).

Verminderde werkingsbudgetten

De werkingsbudgetten zijn verminderd met 5 844 000 euro. Die vermindering is hoofdzakelijk het gevolg van bezuinigingen op de werkings- en informaticabudgetten van het centraal bestuur (totaal van 2 414 000 euro). Ook het schrappen van de Europol-bijdrage die niet langer ten laste valt van het budget van het departement (1 549 000 euro) draagt daartoe bij. Ten slotte viel ook een budget van 2 342 000 euro weg nu de ouderstages niet langer federaal gefinancierd worden. Dat is het gevolg van de stopzetting van het samenwerkingsakkoord.

Het DG EPI kreeg 338 000 euro extra. De middelen voor de werking en uitrusting van het mobiele team voor elektronisch toezicht zijn evenwel overgedragen naar het budget van de justitiehuisen. Deze laatste kregen overigens een extra bedrag van 222 000 euro toegekend om de projecten van 2010 rond alternatieve gerechtelijke maatregelen verder te zetten. De extra middelen zijn ook bedoeld voor de bijsturing van de evolutie van de lonen.

Wat het DG RO betreft, kwamen dankzij diverse bezuinigingen binnen werkingsposten de nodige middelen vrij voor de invoering van een calldesk- en helpdeskstructuur ter ondersteuning van het project rond de standaardisatie van de pc-omgeving en van de grootschalige informatiseringsprojecten. Verder diende een eenmalig totaalbedrag van 1 057 000 euro om de vereffeningskredieten aan te passen aan de vastgelegde bedragen voor de prestaties van de advocaten en kosten van de bureaus voor juridische bijstand voor het gerechtelijk jaar 2009-2010.

Andere posten met verhoogde middelen

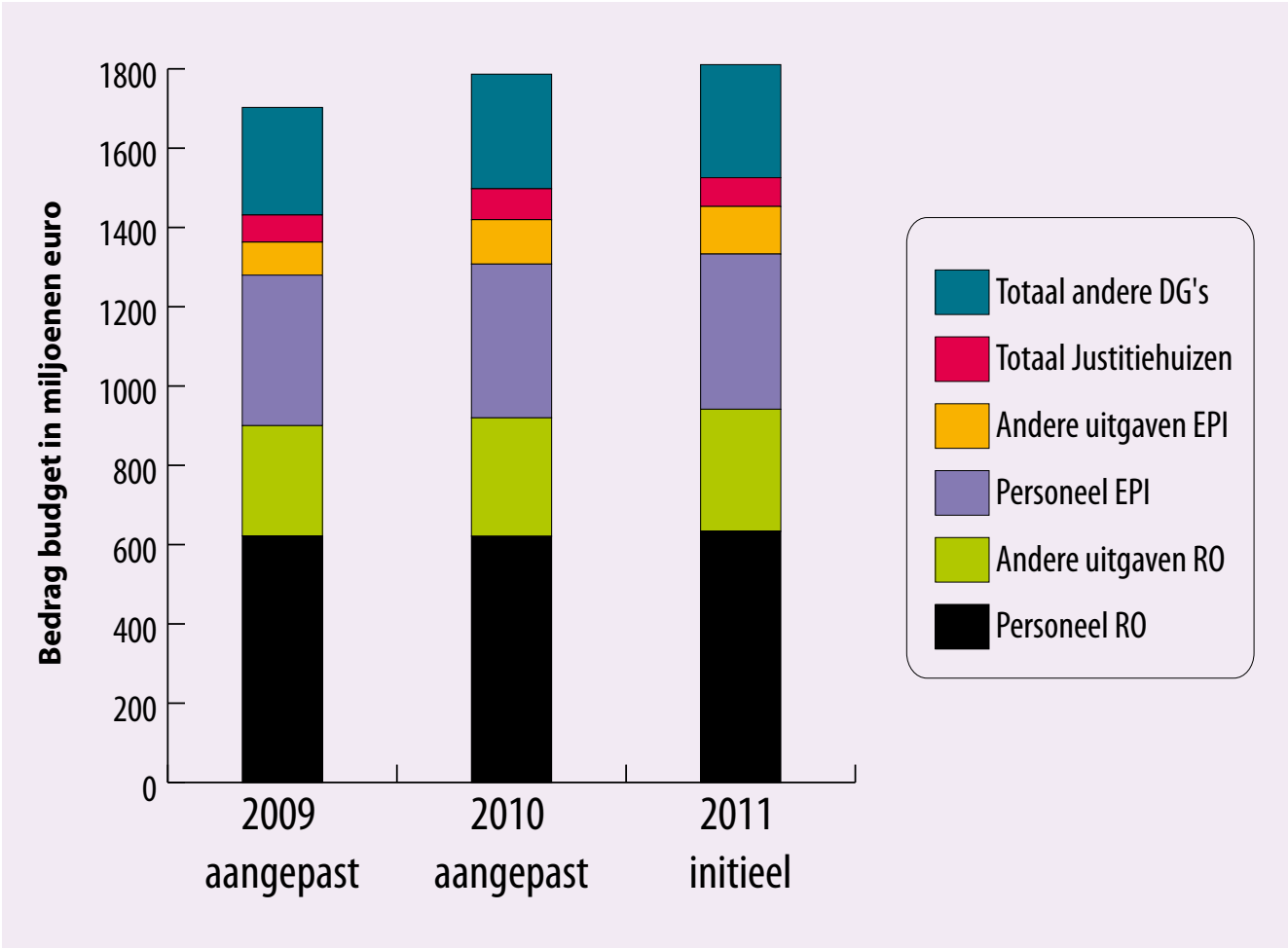
Andere verhogingen betreffen:

- de middelen voor de dekking van het samenwerkingsakkoord over adoptie (410 000 euro)
- het budget voor de huur van de cellen voor gedetineerden te Tilburg (3 503 000 euro)
- voeding en onderhoud van de gedetineerden (2 227 000 euro)
- het leefloon voor gedetineerden onder elektronisch toezicht (169 000 euro)
- het presentiegeld voor de rechters en raadsheren in sociale zaken wegens een stijgend prestatievolume (132 000 euro)

Overzicht van de evolutie van de totale begroting

VEREFFENINGSKREDIETEN (IN MILJOEN EURO)			
	2009 (AANGEPAST)	2010 (AANGEPAST)	2011 (INITIEEL)
Algemene begroting van de FOD Justitie	1702,7	1786,6	1810,7
DG Rechterlijke Organisatie	900,1	919,7	941,5
Waarvan personeel	621,9	621,1	633,5
DG Penitentiaire Inrichtingen	462,9	499,9	511,4
Waarvan personeel	379,6	387,9	391,4
DG Justitiehuisen	68,4	78,0	72,5
Waarvan personeel	48,6	50,2	51,1

Evolutie van het budget van 2009 tot 2011

Na de wijzigingen in de loop van het boekjaar bedraagt de definitieve aangepaste begroting 1 863 579 936 euro voor 2011.

Uitvoering van de begroting

Met 1860 verrichtingen is het aantal vastleggingen¹ over het algemeen nog gedaald met 1,9 %. Het aantal provisionele vastleggingen (579) is gevoelig gedaald ten opzichte van 2010 (- 8,2 %), terwijl de specifieke vastleggingen (1281) licht gestegen zijn (+ 1,2 %). Rekening houdend met de wedden werd in 2011 een totaalbedrag van 1 837 487 045,28 euro vastgelegd.

Het aantal ordonnancerings² is gestegen van 4973 in 2010 naar 5129 in 2011. In totaal zijn er 242 783 vereffeningen (vorderingen en kredietnota's) verricht.

De stafdienst heeft eveneens:

- zeven koninklijke besluiten en drie ministeriële besluiten opgesteld over subsidies die volgend jaar worden gecontroleerd
- de verdeling van de subsidies voor 2011 berekend
- de subsidies gecontroleerd die voor 2010 zijn toegekend aan de 28 commissies voor juridische bijstand die juridische eerstelijnsbijstand verlenen

¹ De vastlegging is een rechtshandeling die een verplichting schept ten laste van de begroting, die een boekhoudkundige vastlegging onderstelt: een bedrag wordt geregistreerd dat een begrotingskrediet blokkeert ten bedrage van de verrichting.

² De ordonnanciering staat voor het uitgeven van het betalingsmandaat en het betalingsbevel.

Interne auditopdrachten

De stafdienst stelde personeel ter beschikking voor de audit en de daaropvolgende *follow-up* van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (mandaat van de minister) en voor de audit van de cateringdiensten (mandaat van de voorzitter van het directiecomité).

‘Nieuwe generatie’ kopieerapparaten

De dienst Logistiek Beleid heeft een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de integrale vernieuwing van het park van de multifunctionele kopieerapparaten.

In een eerste fase waren niet minder dan 1367 apparaten aan vervanging toe, een werk dat op zowel contractueel als operationeel vlak heel wat coördinatie vergde. Maar het loonde wel degelijk de moeite. Alle medewerkers van de FOD en van de rechterlijke orde beschikken nu over apparaten van de nieuwe generatie. Ze zijn sneller, hebben een hogere afdrukkwaliteit en bieden tal van functies, zoals:

- kleurenscaan naar folder of e-mailadres
- optische herkenning van karakters (OCR)
- uitgesteld en beveiligd afdrukken via badge of paswoord
- geautomatiseerd beheer vanop afstand van de verbruiksartikelen, storingen en herstellingen

Los van de functionele aspecten betekent het gebruik van die nieuwe apparaten ook een potentiële besparing van miljoenen euro's, die in de toekomst concreet gestalte kan krijgen in de tweede projectfase. Die fase omhelst een geoptimaliseerd printbeleid waarbij de prioriteit uitgaat naar bijvoorbeeld recto-versoprints en de geleidelijke ontmanteling van de lokale printers.

Dit nagelnieuwe Themis-gebouw biedt sinds 2011 onder meer plaats aan de Brusselse rechtbank van koophandel. Daarmee keert de rechtbank na jaren van afwezigheid terug naar de campus Justitie. Daarnaast huisvest het gebouw nog drie andere diensten (zie pagina 12). Het prijskaartje van de inrichting en de verhuisoperatie ten laste van de begroting van de FOD Justitie bedroeg in totaal zo'n 765 000 euro.

SD Personeel en Organisatie

MISSIE

Het hart van het HR-beleid en de organisatieontwikkeling vindt u bij de stafdienst Personeel en Organisatie (SD P&O). Van daaruit stroomt het bloed dat nieuwe impulsen en zuurstof geeft aan de strategische planning van de personeelsbehoefte voor de centrale diensten. De stafdienst selecteert en werft de juiste en vakbekwame personen. Hij verzorgt bovendien het administratieve en financiële beheer van de personeelsdossiers van de centrale diensten.

Daarnaast treedt de stafdienst op als interne consultant van de organisatie. Door de begeleiding van verbeterprojecten, coaching en adviesverlening aan projectteams en -leiders draagt hij zijn steentje bij aan de realisatie van de organisatie-doelstellingen. Via verscheidene bouwstenen verhogen de medewerkers de effectiviteit van de werking van de organisatie en zijn ze een prima bewaker van de kwaliteit.

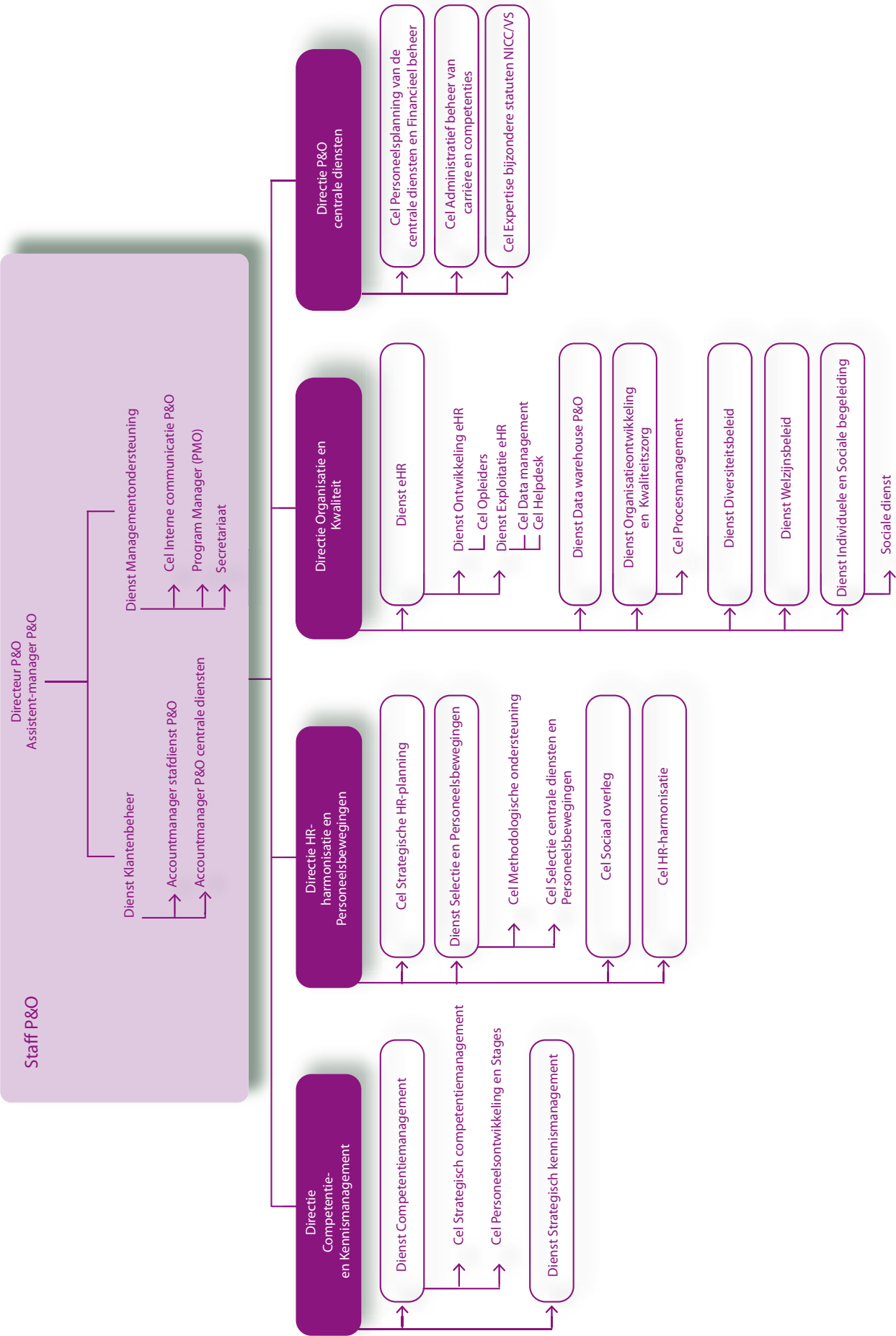
De stafdienst P&O stimuleert ook de persoonlijke levenskwaliteit op het werk via degelijk competentie- en kennismanagement en een grensverleggende visie op welzijn en diversiteit. Dat alles verloopt in permanente dialoog met de sociale partners.

CONTACT

SD Personeel en Organisatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Tel.: 02 542 69 05
Fax: 02 542 70 90

E-mail: iris.devos@just.fgov.be

Professionalisme • Respect • Maatschappelijk engagement
Samenwerking • Integriteit • Klantgerichtheid • Rechtvaardigheid

Zeven waarden voor de FOD Justitie

In december 2011 lanceerde de FOD Justitie zijn waardencharter. Zeven waarden, elk verbonden met gewenste gedragingen, vormen voortaan een leidraad voor de medewerkers (behalve die van de rechterlijke orde, het NICC en de Veiligheid van de Staat) bij hun gedrag op het werk en in contacten met collega's, externe partners en de burger.

Voor een organisatie zoals de FOD Justitie was het belangrijk om over een dergelijk ethisch kader te beschikken en daarover te communiceren. De waarden geven immers de bedrijfscultuur binnen de FOD aan. Zij versterken het samenhorigheidsgevoel onder de medewerkers en geven mee concreet gestalte aan het imago dat de organisatie als werkgever wil uitdragen.

Een charter voor en door de medewerkers

Het project rond het waardencharter verliep in fases: vergaderingen, brainstormsessies, workshops en een enquête. Iedere fase ging gepaard met een breed opgezette communicatie en met de inbreng van de medewerkers. De uitstekende samenwerking

tussen de entiteiten van de FOD Justitie resulteerde in kwaliteitsproducten: het charter, een bijhorende brochure, een filmpje, een gadget en een evenement. De waarden en samenhangende gewenste attitudes werden er gelanceerd op een originele en indrukwekkende manier.

Nog maar een begin

Hoewel de publicatie van het charter in zekere zin de bekroning van het project was, krijgen de inspanningen een vervolg. Het charter moet namelijk uitgroeien tot een instrument dat het integriteitsbeleid binnen de FOD Justitie verfijnt. Twee andere projecten staan op stapel: zo wordt het waardencharter geïmplementeerd in de verschillende entiteiten en krijgen de waarden een plaats in tools zoals de ontwikkelcirkels.

'Een job bij Justitie', een nieuwe stek op internet

Het project kreeg de labels 'groot' en 'belangrijk', maar bleek tegelijk ook een zware bevalling. Uiteindelijk is het dan toch gelukt: Justitie heeft een vernieuwde website. En P&O kreeg er een mooi, professioneel stekje.

De nieuwe site is een enorme vooruitgang: aantrekkelijker, gebruiksvriendelijker, meer op gebruikers gefocust en vooral up-to-date. Natuurlijk zijn er hier en daar nog enkele kinderziektes, maar die moeten we aangrijpen om de site te verbeteren.

Door het oog van de gebruiker

In het P&O-gedeelte waait duidelijk een nieuwe wind. De gebruiker kan nu makkelijker zoeken naar een job: per niveau, diploma en regio. Je kunt er onmiddellijk en spontaan solliciteren, of via Selor, en je vindt er tal van nuttige links en interessante getuigenissen. Het geheel is dynamisch, toegankelijk, vlot, visueel aantrekkelijk en aangepast aan de noden van de gebruiker anno 2011.

Opvallend is ook dat de FOD Justitie nu een geheel vormt in het bewuste gedeelte van de vernieuwde site. Dat betekent dat zowel de FOD zelf als de rechterlijke orde netjes geïntegreerd zijn, waar dat voorheen wat flou en moeilijk te begrijpen was.

De switch van een statische naar een dynamische jobsite betekende een hele ommezwaai voor een organisatie als de FOD Justitie. Dit alles is in beweging gebracht en mogelijk gemaakt omdat we hebben geluisterd naar onze gebruikers: wat hebben ze nodig, waar loopt het voor hen wat stroef en hoe kan het volgens hen beter? Een van de belangrijkste punten bleek om meer logica in te bouwen en de boel om te gooien, om het geheel niet langer vanuit het perspectief van de organisatie te bekijken, maar uit dat van de gebruiker.

De rubriek 'Een job bij Justitie' kunt u raadplegen via de algemene website van Justitie www.justitie.belgium.be

Diversiteit in actie

Sinds een paar jaar werkt de stafdienst P&O aan een diversiteitsbeleid voor de medewerkers van de FOD Justitie. Dat beleid moet zich echter ook vertalen in concrete acties en projecten en niet louter een verzameling ideeën op papier blijven. De week van de diversiteit bulkte dan ook weer van actie.

De week ging van start met een seminarie over de diversiteits-thematiek, in aanwezigheid van actoren uit het academisch milieu en de bedrijfswereld. Nadien stonden iets lichtere activiteiten op het programma, met onder andere verschillende workshops rond het thema handicap, een wandeling 'Gluren in culturen' met een bezoek aan verschillende gebedshuizen, een theaterstuk rond diversiteit en een speciaal ontdekkingsmenu in het restaurant van het justitiepaleis. De kunstenaars binnen ons departement konden ook hun steentje bijdragen in het kader van een grote fotowedstrijd met als thema 'Diversiteit en Justitie'.

De week van de diversiteit vond ook plaats binnen de straf-richtingen. Zo waren er opleidingsmodules in Merksplas en Marneffe. De penitentiaire bewakingsassistenten in opleiding konden bij die gelegenheid een specifieke activiteit volgen. Ook in hun basisopleiding zit voortaan automatisch een hoofdstuk over diversiteit vervat.

Alle activiteiten waren bedoeld om de medewerkers en managers te sensibiliseren voor de rijkdom van een hr-beleid dat rekening houdt met de diversiteit onder de medewerkers en daar ook naar handelt. Zij hadden ook de bedoeling het begrip 'diversiteit' enigszins van zijn vage karakter te ontdoen. Al te vaak blijft het immers een begrip waarmee de medewerkers weliswaar vertrouwd raken, zonder dat ze weten welke lading het precies dekt.

Met meer dan 400 deelnemers en een ruime positieve weerklank mag de week van de diversiteit een succes worden genoemd. Dankzij die week hebben tal van medewerkers een beter inzicht in diversiteit gekregen en is er komaf gemaakt met eventuele vooroordelen. Op die manier wordt diversiteit voor iedereen realiteit in een geest van respect.

MISSION POSSIBLE

“Zij die ons wijzen op wat er mogelijk is binnen het onmogelijke, zijn ware leermeesters”, aldus de Franse dichter Paul Valéry. Binnen ons huis hebben we kennelijk een heleboel leermeesters, want de innovatiewedstrijd ‘Mission Possible’ van de FOD P&O telde heel wat leuke inzendingen van de FOD Justitie. Bedoeling was om vanuit de federale overheid innovatieve voorstellen, ideeën, initiatieven of projecten te laten opborrelen. In totaal zijn 71 dossiers ingediend, waarvan dertien van de FOD Justitie.

Zestien van die projecten, waaronder vier van Justitie gingen door naar de tweede ronde. Vijf finalisten bleven over. Onder deze laatste vijf waren er twee projecten van de stafdienst P&O!

Klare kijk

Willem Jan Jacobs en Sofie Van Meel eindigden op de vijfde plaats. Met hun project ‘Klare kijk’ willen ze ‘transparantie creëren voor de burger door thematische overheidsinformatie aan te bieden die verwerkt is op een aantrekkelijke en begrijpbare manier’. De mensen hebben, zeker in de huidige tijden, het absolute recht om te weten wat er gebeurt met hun belastingsgeld. Dit project stelt een applicatie voor waarbij je je jaarsalaris kunt invullen en meteen te weten komt welke overheidsuitgaven gespijsd zijn met het afgedragen belastinggeld. Bedoeling is om de burger met een minimale inspanning inzicht te geven in de uitgave van het belastinggeld, de budgetten van een FOD vereenvoudigd weer te geven en aanvullende informatie te leveren die voor de burger interessant kan zijn.

Co-pacity

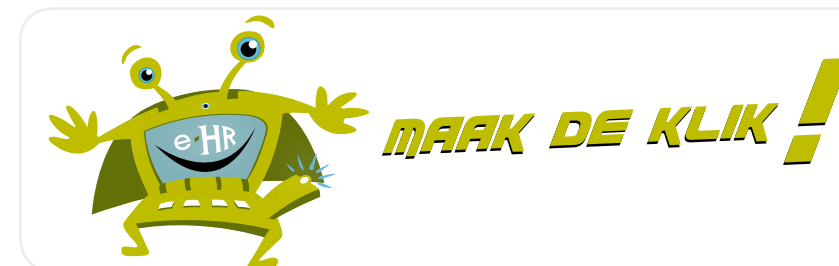
Op de tweede plaats stond Eva Kuijken met het project ‘Co-pacity’. Samen met Stefanie Billiet van Selor streeft ze naar een ‘compacte en wendbare federale overheid, waarbij we de competenties en talenten van de interne resources samen meer efficiënt en flexibel inzetten en ook aan alle medewerkers een *lifetime employability* promoten’. Binnen de federale overheid beschikken we immers over een grote capaciteit aan kennis en competenties die we flexibel en snel zouden kunnen inzetten en uitlenen waar er grote noden zijn. Zo bouwen we niet alleen aan een betere capaciteit binnen de federale overheden, maar ook aan een betere individuele ontwikkeling van de medewerkers.

Het zou de sleutel zijn tot succes binnen een krappe arbeidsmarkt en tegelijk helpen om knelpuntfuncties ingevuld te krijgen, interne mobiliteit te optimaliseren, een beter overzicht te geven op de competenties en de inzetbaarheid van de medewerkers en om zowel tijdelijke als definitieve functies beter in te vullen via een globaal overzicht van de mogelijkheden binnen de federale overheid. Bovendien zou het project tegemoet komen aan medewerkers met een psychisch of fysiek belastend beroep door opleidingstrajecten aan te bieden zodat ze zich kunnen heroriënteren.

Honger naar meer

Dat de wedstrijd inspireert blijkt uit het initiatief van de stafdienst P&O die de mogelijkheden bekijkt om een cel Innovatie op te richten. Bedoeling is om innovatie binnen de FOD Justitie te stimuleren, te beginnen bij de stafdienst P&O, en medewerkers met goede ideeën te coachen en op weg te helpen. Het komt er dus op aan om enerzijds bestaande ideeën een duwtje in de rug te geven en anderzijds de ruimte te creëren om nieuwe ideeën te laten ontstaan.

“Het is belangrijk om een moderne organisatie na te streven en jezelf continu te blijven verbeteren. Of die *trigger* nu in besparingen ligt of in beter werken, het komt er op aan mee te gaan met je tijd”, aldus Willem Jan. “Fantastisch is natuurlijk dat we vanuit het management alle support hebben gekregen tijdens de innovatiewedstrijd en er nu kunnen mee verder gaan.”

eHR zegen voor organisatie opleidingen

De dienst Competentiemanagement startte in juni met de module Opleidingsmanagement, een eHR-applicatie die de opleidingen elektronisch beheert. Andere opleidingsdiensten volgen weldra. Waarom die module? Wat zijn de voordelen van het systeem? En zal er iets veranderen voor de medewerkers van de FOD Justitie?

De stafdienst P&O gaat er prat op dat ze elk jaar tal van interne opleidingen kan aanbieden. De komst van eHR, het elektronisch personeelsbeheer, bleek een zegen voor de organisatie van opleidingen. Dankzij de module Opleidingsmanagement zal die organisatie nu automatisch en elektronisch kunnen verlopen.

Opleidingen vlot beheren

Met deze module zal de dienst Competentiemanagement de opleidingen die ze zelf organiseert ook volledig zelf kunnen beheren. Het wordt tegelijk mogelijk de medewerkers rechtstreeks in te schrijven, opleidingssessies te creëren, automatisch brieven te genereren om deelnemers uit te nodigen en statistieken voor de diensthoofden en het directiecomité uit het systeem te halen.

Een uniform systeem

De opleidingsbeheersystemen van de verschillende opleidingsdiensten van onze FOD tonen vaak grote onderlinge verschillen. Nu is er één applicatie, die overigens rechtstreeks gelinkt is aan Peoplesoft, het personeelsadministratiesysteem van eHR. Een uniform systeem zorgt er ook voor dat de verschillende opleidingsdiensten die de FOD rijk is, vlotter kunnen samenwerken en gegevens kunnen uitwisselen. Alles zal een heel stuk efficiënter verlopen. Ook voor de eigen organisatie van gecertificeerde opleidingen die er zit aan te komen, is deze module een zegen. De dienst Competentiemanagement zal makkelijker aan- en afwezigheiden kunnen oplijsten, resultaten perfect kunnen bijhouden en attesten uitreiken aan de medewerkers als ze geslaagd zijn.

Op lange termijn zullen de medewerkers zichzelf kunnen inschrijven voor een (gecertificeerde) opleiding. Zij zullen zelfs het opleidingsaanbod kunnen raadplegen en een aanvraag voor een opleiding elektronisch opsturen naar hun chef. Dat is voorlopig echter nog toekomstmuziek. Pas als alle andere FOD's met deze opleidingsmodule werken, worden deze laatste opties ook realiteit.

Eline De Witte

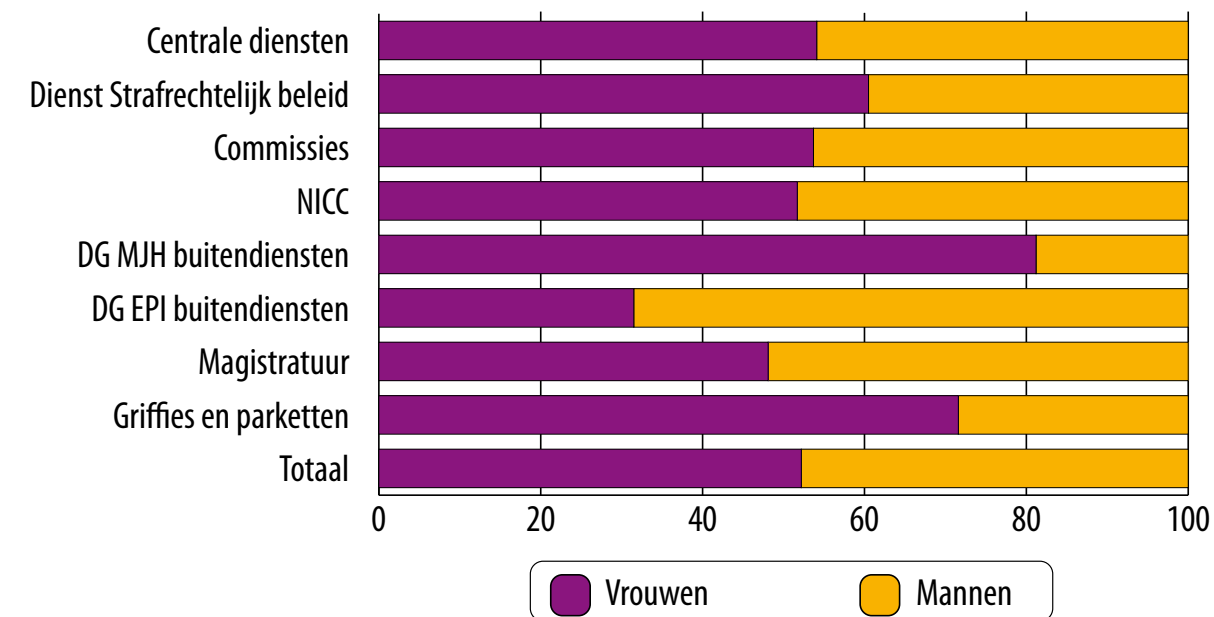
- Sinds eind 2009 bij de FOD
- Diploma's in geschiedenis en personeelswetenschappen
- Diensthoofd bij de directie Competentie- en Kennismanagement

“ Al vanaf mijn eerste dag bij Justitie prijkte elektronisch opleidingsbeheer (aparte module van eHR) bovenaan het spreekwoordelijke to-do-lijstje. In 2011 stond de teller nog op meer dan 22 000 opleidingsdagen voor de volledige FOD Justitie, dus een efficiënte manier om al die aanvragen te beheren, is geen overbodige luxe. Toch is het niet simpel om de papierwinkel vaarwel te zeggen. Daarvoor varieert de aanpak binnenshuis vandaag nog te sterk. Gelukkig schrikken hoge verwachtingen me niet af. Uiteenlopen de behoeften stroomlijnen en vertalen naar de praktijk, dat is mijn ding.

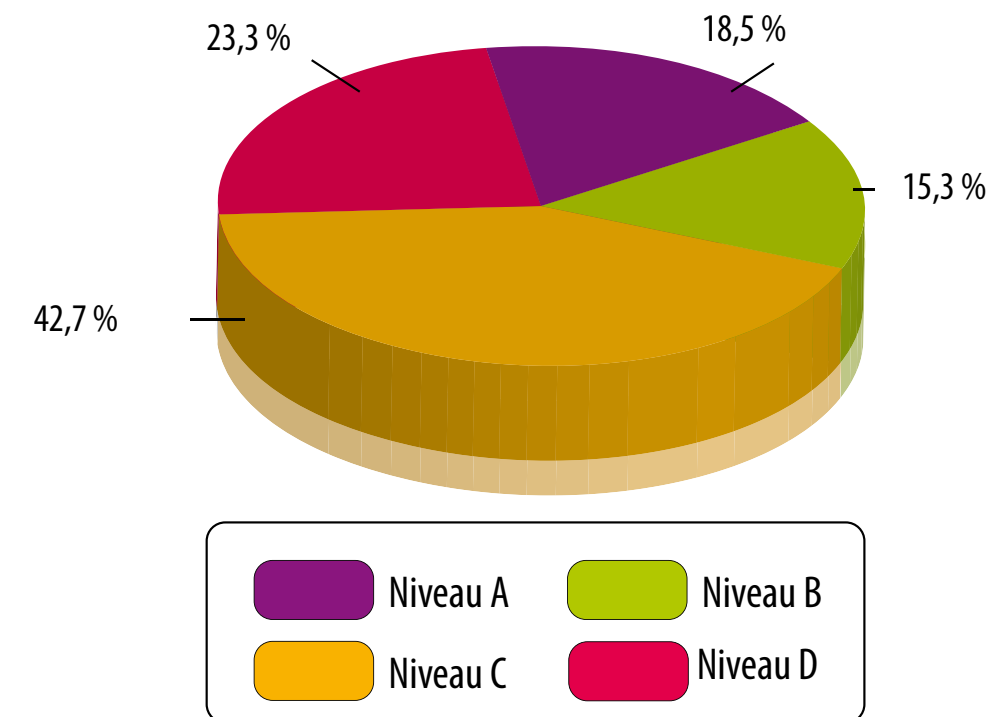
Al geef ik toe dat het project ook wat wennen was. Ik was nooit eerder zo intensief betrokken bij informatisering. Persoonlijk heb ik vorig jaar dus heel wat opgestoken op technisch vlak. Wat me ook bijblijft uit 2011 is de kick die ik voelde toen de eerste concrete resultaten er waren. Na alle voorbereidingen ging de testfase in en dat betekende alvast een ommezwaai op de centrale diensten. Achter de schermen, dan toch. Er is nog heel wat werk aan de winkel voor de medewerker zelf het verschil zal opmerken. Maar onze ambities blijven even hooggespannen. In 2012 zijn de justitieuizen aan de beurt!

Justitie in enkele cijfers

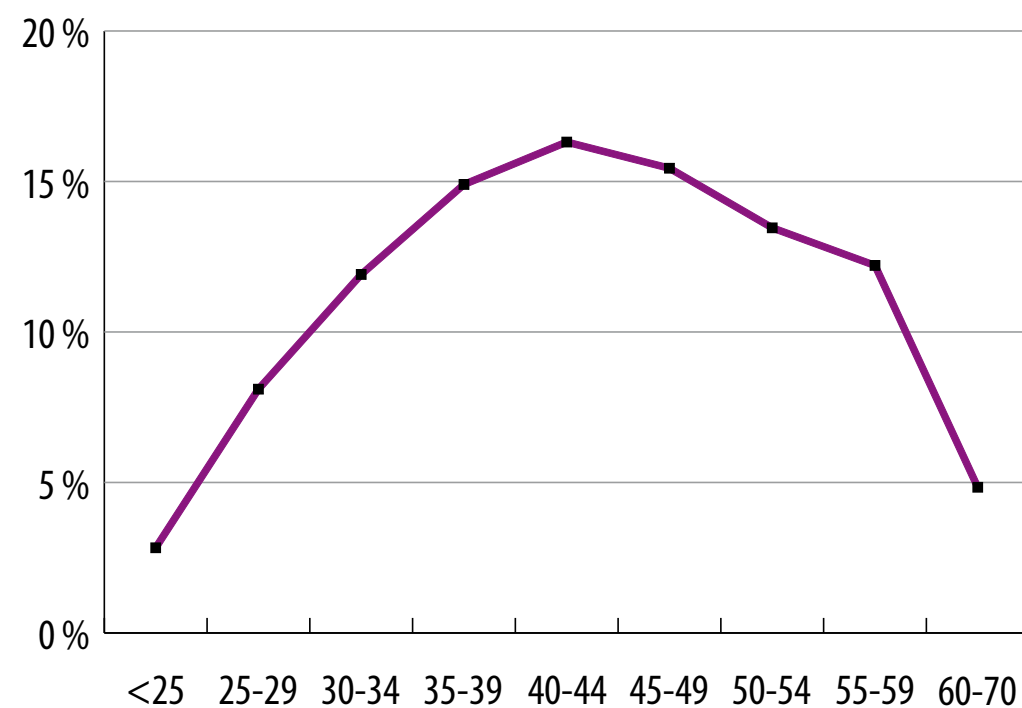
Verdeling mannen en vrouwen per entiteit

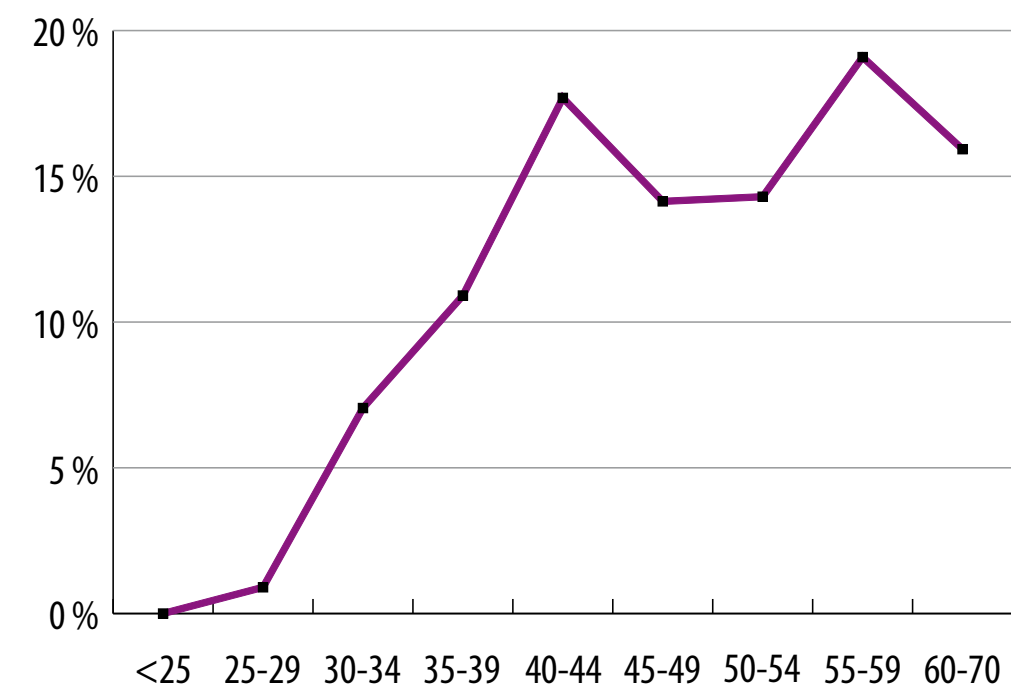
Verdeling volgens graad

Verdeling volgens leeftijd

Magistratuur: Verdeling volgens leeftijd

SD ICT

MISSIE

De stafdienst ICT ondersteunt de FOD Justitie en de rechterlijke orde door op hun vraag adequate en performante informatiesystemen en aangepaste hardware ter beschikking te stellen aan hun gebruikers opdat zij hun opdrachten doeltreffend én doelmatig kunnen uitvoeren.

De stafdienst ICT formuleert op basis van zijn kennis van de kritische bedrijfsprocessen en van de onderliggende informatiestromen, en rekening houdend met de eigenheid van elk van zijn klanten op een proactieve wijze verbeteringsvoorstellen. Het doel is de globale werking van de FOD Justitie en de rechterlijke orde beter te ondersteunen en aan de klanten toe te laten nieuwe diensten te ontwikkelen.

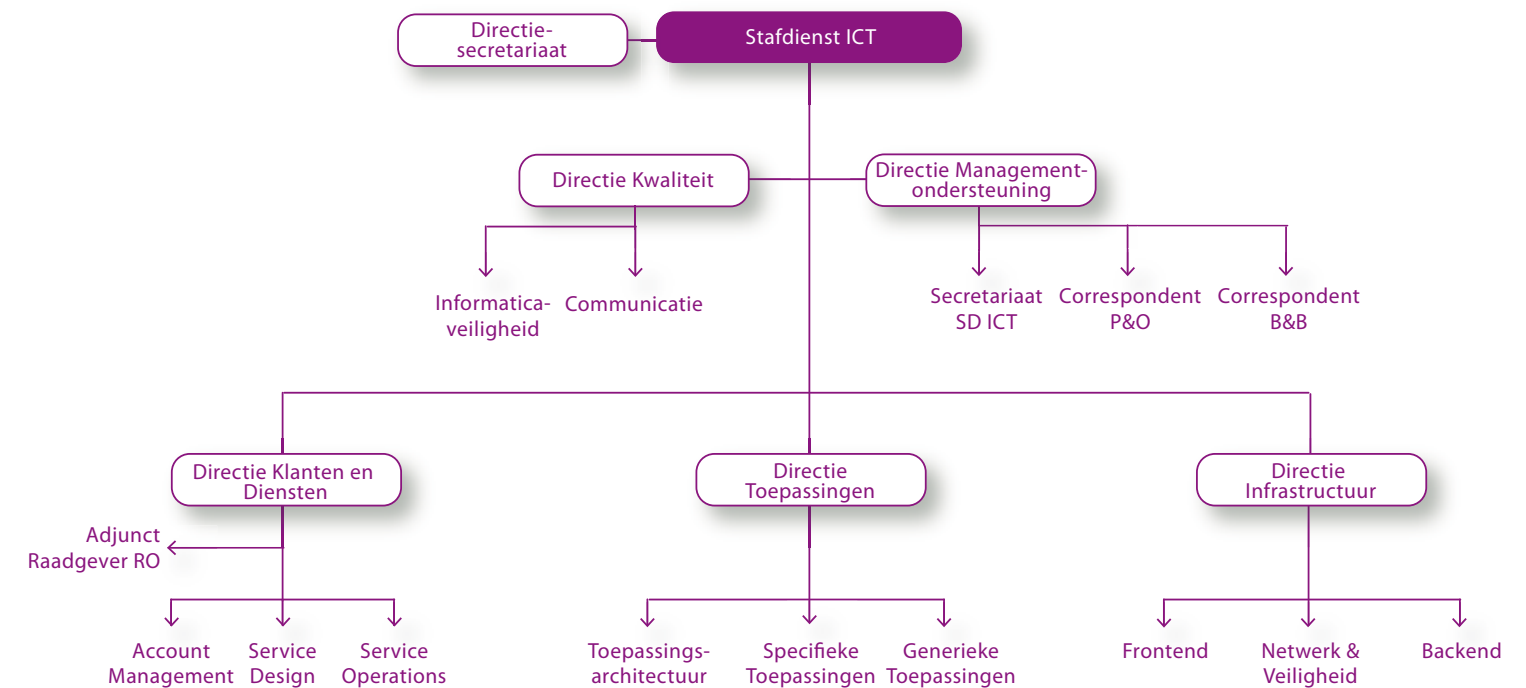
Daarnaast waakt de stafdienst over de functionele en technologische samenhang van de diverse projecten en van de aangevende ICT-infrastructuur. Hij doet ook voorstellen om een maximale kostenefficiëntie voor de aangeboden ICT-ondersteuning te bereiken en de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen.

CONTACT

SD ICT
Eversstraat 2-8
1000 Brussel

Tel.: 02 524 76 54

E-mail: communication_ict@just.fgov.be

Partnership voor beter dossierbeheer

Een efficiënt beheer van de dossiers van gedetineerden is essentieel. Omdat zowel de Vlaamse Gemeenschap als de federale overheid daarvoor instaan, is een vlotte gegevensuitwisseling belangrijk.

In 2008 ontwikkelde de afdeling Welzijn en Samenleving van de Vlaamse Gemeenschap een elektronisch 'gedetineerden opvolgsysteem' (GOS). Na een voorbereidende fase werd een eerste versie van het systeem in gebruik genomen op 1 juni 2009. Daarnaast bestond al SIDIS, een informaticasysteem van de FOD Justitie voor het beheer van de dossiers van de gedetineerden.

Om de gegevensuitwisseling tussen SIDIS en GOS mogelijk te maken, was een constructieve samenwerking tussen de FOD Justitie en het departement Welzijn en Samenleving van de Vlaamse Gemeenschap nodig. Het directoraat-generaal EPI stond in voor de functionele ondersteuning, de stafdienst ICT voor het openstellen van de SIDIS-database (via een webservice) en het departement Welzijn en Samenleving voor de nodige aanpassingen aan het GOS (om met deze webservice te communiceren en de relevante gegevens over te nemen).

Tot voor kort voerden de gebruikers¹ van het GOS heel wat informatie handmatig in. Nochtans waren deze gegevens - vaak meer volledig, correct en actueel - beschikbaar bij de FOD Justitie en wel in het SIDIS-systeem. Het project 'Link SIDIS-GOS' bestaat erin deze gegevens automatisch aan te leveren. Sinds eind november 2011 is de link actief.

¹ In de eerste plaats de diensten Justitieel Welzijnswerk die in de gevangissen actief zijn, de beleidsmedewerkers van de Vlaamse overheid en hun belangrijkste hulp- en dienstverlenende partners.

Betere dienstverlening voor RO

De FOD Justitie werkte in haar 'Geïntegreerd management- en operationeel plan 2008-2014' een beheersmodel uit dat werd opgebouwd rond responsabilisering, strategisch sturen, integraal management en (evenwicht tussen) concentratie en deconcentratie van uitvoering en beleidscyclus. Dat model voorziet bovendien in de realisatie van overlegstructuren op verschillende niveaus tussen een aantal 'dienstverleners' binnen de FOD en zijn 'klanten'.

De overlegstructuren moeten zowel op strategisch, tactisch als op operationeel niveau gerealiseerd worden. Bedoeling is de best mogelijke dienstverlening aan te bieden aan de klanten, steeds afgestemd op hun noden en hun behoeften. De stafdienst ICT stapt mee in dit verhaal.

Structureel overleg

Op basis van het managementplan hebben een aantal dienstverleners binnen de FOD Justitie, (m.n. de stafdienst ICT en het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie) en hun klanten van de rechterlijke orde (m.n. de hoven en rechtbanken en het Openbaar Ministerie) een eerste toepassing uitgewerkt voor de organisatie en haar dienstverlening.

Dit heeft geresulteerd in een model, waarbij de stafdienst ICT op regelmatige basis met haar klant, de rechterlijke orde, overlegt over hun behoeften en de kwaliteit van de bestaande dienstverlening. Dit laat toe om de veelheid van vragen en behoeften van de klant gestructureerd te ontvangen en op te volgen, en daarbij ook de juiste prioriteiten toe te kennen. Zoals beschreven in het managementplan zijn er op verschillende niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) overleg-

structuren uitgetekend tussen de rechterlijke orde (als klant en gebruiker) en de stafdienst ICT van de FOD Justitie (als dienstverlener).

Resultaat van teamwerk

Dit overlegmodel maakt het voorwerp uit van een samenwerkingsakkoord. Hierdoor verbinden de FOD Justitie, het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie en de rechterlijke orde zich ertoe om als partners een gezamenlijke informaticastrategie uit te werken in overeenstemming met de behoeften van de klant om zo te komen tot een uniforme en optimale dienstverlening en een transparante communicatie.

Dat akkoord is officieel ondertekend op dinsdag 18 januari 2011 door voormalig minister van Justitie Stefaan De Clerck en door Ghislain Londers, voormalig voorzitter van de Vaste vergadering van de korpschef van de zetel, Frank Schins, voormalig voorzitter van het college van procureurs-generaal, Alain Bourlet, voorzitter van de FOD Justitie en waarnemend directeur-generaal van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie en Marc Martel, voormalig waarnemend directeur van de stafdienst ICT.

Sneller en goedkoper een vzw oprichten met e-griffie

Sinds oktober 2011 is het mogelijk om een oprichtingsakte van een vzw elektronisch neer te leggen. E-griffie betekent niet alleen een snellere afhandeling van het dossier, minder verplaatsingskosten en administratieve vereenvoudiging voor de burger, het drukt ook de werklast voor de rechtbanken van koophandel.

In deze eerste fase zullen enkel verenigingen die instaan voor administratieve dienstverlening aan vzw's een oprichtingsakte elektronisch kunnen neerleggen. In een tweede fase zal iedere burger de mogelijkheid hebben om een oprichting van een vzw elektronisch neer te leggen. Tijdens deze overgangsfase blijft het mogelijk om de papieren procedure te volgen. Bij elektronische neerlegging van de oprichtingsakte zou op termijn ook een lagere kostprijs worden aangerekend.

Dit project, e-griffie, is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen de federale overheidsdienst Justitie en de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging (DAV).

Externe verzending drukt kosten

Om de werklast en de kosten te drukken, is het soms beter om bepaalde taken uit te besteden. Zo staan de parketten zelf niet meer in voor het versturen van minnelijke schikkingen. Het proefproject dat in oktober startte in Turnhout en Nijvel wordt in 2012 uitgebreid over heel het land.

Het principe van *central printing* is eenvoudig: daar waar het parket tot nog toe zelf alle minnelijke schikkingen met de post verstuurd, wordt dit nu uitbesteed aan het privébedrijf Speos, een dochteronderneming van bpost.

Deze kleine ingreep betekent een enorme werklastvermindering voor parketten. Waar ze vroeger alles zelf moesten printen, in een enveloppe steken en bekleven met een postzegel, wordt dit nu voor hen gedaan.

Aangezien Speos gespecialiseerd is in de *outsourcing* van uitgaande papieren en elektronische documenten, kan dit hele proces niet alleen sneller maar vooral ook goedkoper gebeuren. Per verzonden brief gaat het om een besparing van 0,0309 euro. Met 1 200 000 zendingen per jaar is dit goed voor een totale besparing van ongeveer 37 000 euro. Op verschillende parketten komt door deze uitbesteding een voltijdse werknemer vrij voor andere taken.

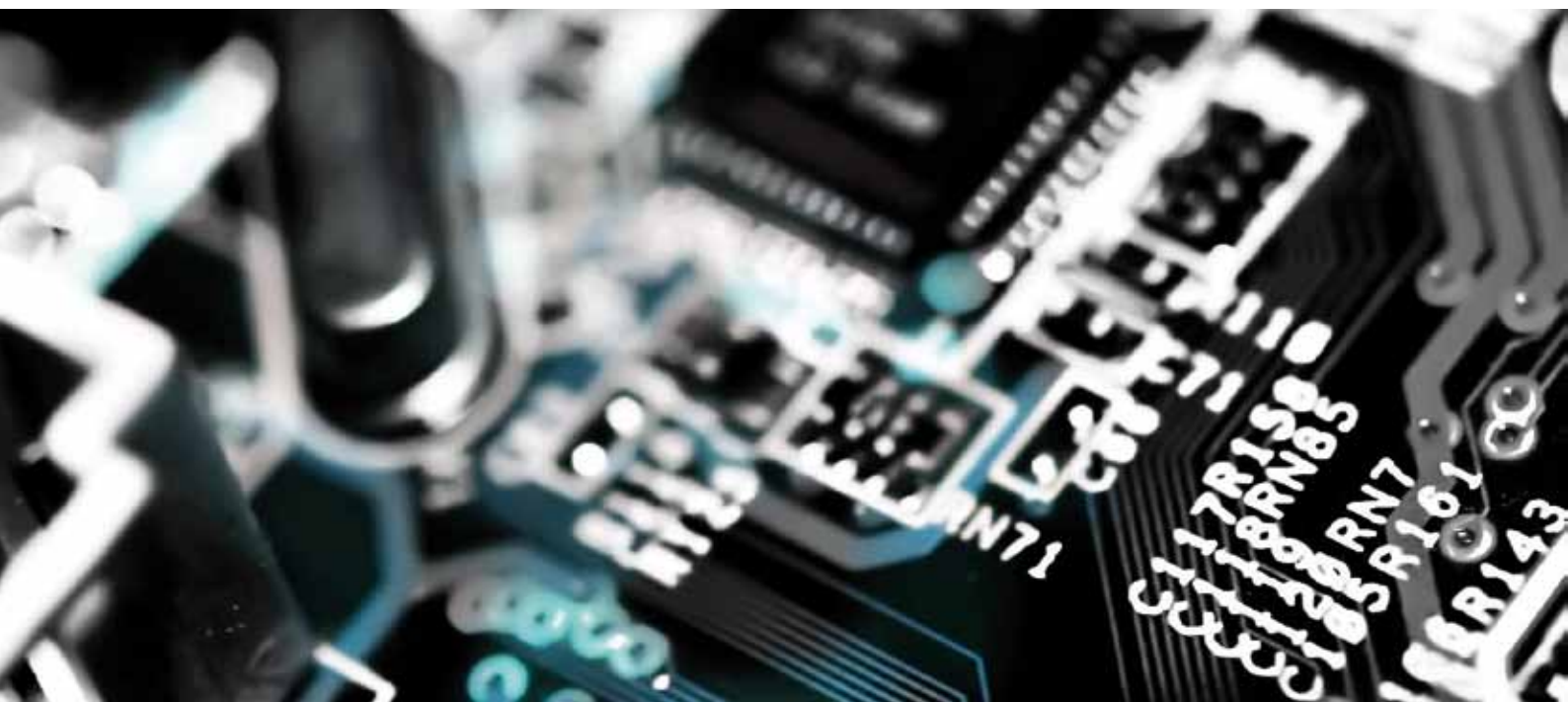

Geert Verthé

- > 29 jaar
- > Sinds 2006 bij de FOD

“ Bij de stafdienst ICT ligt er natuurlijk altijd veel werk op de plank, maar 2011 was voor mij toch heel bijzonder omdat ik het project rond de nieuwe huisstijl van het Openbaar Ministerie mee heb vormgegeven. Een advocaat-generaal van het parket van Gent leidde het project, en ik was zijn rechterhand belast met de dagelijkse opvolging. Dat betekent dat ik me vooral bezighield met de praktische uitwerking, zoals bijvoorbeeld de contacten met de externe firma.

Omdat ik aardig overweg kan met enkele programmeertalen heb ik daarnaast ook een tweetal handigheidjes ontwikkeld voor iedereen die de nieuwe huisstijl moest toepassen. Zo bedacht ik bijvoorbeeld een applicatie om documenten automatisch aan te passen aan de huisstijl. Denk maar aan de *header* en *footer* van een typebrief bijvoorbeeld. Je haalt het document als het ware door de tool, en alles is aangepast. Ook om je e-mailhandtekening te updaten, ontwikkelde ik een soortgelijke applicatie. Het doet natuurlijk goed vast te stellen dat de vele inspanningen hun vruchten afwerpen. Met de nieuwe huisstijl is het OM in elk geval een stuk zichtbaarder geworden, en dat was de bedoeling.

Op naar Windows 7 en Office 2010

In twee maand tijd werden de 24 237 mailboxen van Justitie en de rechterlijke orde gemigreerd naar Outlook Webmail. Dit leek op het eerste zicht geen eenvoudige klus maar met de nodige voorbereidingen is alles vlot verlopen en ligt de weg naar Outlook 2010 open.

De mailmigratie is de eerste fase binnen het project 'PC@Work - Standaardisering van de werkposten'. Het einde van het project wordt verwacht tegen eind 2013. De bedoeling is dat tegen dan overal binnen Justitie het nieuwe besturingssysteem Windows 7 en het Officepakket MS Office 2010 op de computers draait.

Webmail is een tussentijdse oplossing, want elke medewerker zal in de toekomst met het mailprogramma Outlook 2010 werken nadat alle computers zijn vervangen door nieuwe snellere machines. Die vervanging verloopt in fases tot eind 2013. De computer-update zal er niet enkel voor zorgen dat de medewerkers een nieuwe computer krijgen, maar ook dat de toepassingen die men gebruikt op de huidige computer daarna actief blijven. Dat vergt natuurlijk enig inventariseringswerk. Net zoals bij de mailmigratie zal de stafdienst de medewerkers geregeld informeren over de stand van zaken.

STRIKT VERTROUWELIJK: PERSOONSGEGEVENS

Operation Privacy

Het rijksregister wordt voortaan beheerd met een nieuwe applicatie. Om die reden zijn alle toepassingen die persoonsgegevens verwerken in kaart gebracht. In lijn met de rijksregisterwetgeving en de machtigingen van de Privacycommissie werden alle gebruikers van het rijksregister aangeschreven en dienden zij een vertrouwelijkheidsverklaring te ondertekenen.

Dat leidde tot een reeks afspraken op beleidsniveau om de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens beter te beschermen.

> Internet-policy-implementatie

Om het beleid rond het gebruik van internet door personeelsleden beter toe te passen, is er een nieuw voorstel tot implementatie uitgeschreven. Dat voorstel houdt rekening met de reële behoeften en zou gelden voor alle afdelingen van de FOD Justitie samen met de rechtelijke orde.

> Confidentialiteitsclausule

Alle medewerkers van de stafdienst ICT ontvingen hierover een tekst ter ondertekening. De confidentialiteitsclausule waarborgt een vertrouwelijke behandeling van de persoonsgegevens. De tekst wordt ook bezorgd aan firma's die opdrachten uitvoeren voor de FOD Justitie, in casu de stafdienst ICT.

> Protocoltekst voor gebruik Dienst Inschrijving Voertuigen (DIV) en audit trail² voor het gebruik van het rijksregister

De betrokken partijen in het kader van samenwerkingsverbanden tussen Fedict, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en de FOD Justitie dienden een voorstel van protocolakkoord in.

> Back-up policy

De minimumdienstverlening die ICT operationeel wil kunnen garanderen, is bepaald in functie van de technologische en organisatorische mogelijkheden.

> Risk assesment voor het gebruik van smartphones, tablets, ...

De federale overheden bereiden een algemene risicoanalyse voor met betrekking tot de introductie van smartphones en tablets in overheidsdiensten. Hiervoor wordt de *proof of concept* bij de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid geëvalueerd. De *lessons learned* van deze evaluatie vormen het aanvangspunt voor de andere diensten. Een nota waarin een implementatiestrategie staat beschreven, is momenteel al voorhanden.

² Een audit trail is het spoor dat een administratie nalaat waardoor men altijd kan nagaan hoe een totaal is opgebouwd uit welke transacties en omgekeerd hoe de transactie is opgenomen in het totaal.

DIENTEN VAN DE VOORZITTER

Diensten van de Voorzitter

MISSIE

De Diensten van de Voorzitter ondersteunen de entiteiten van onze FOD en zijn partners door:

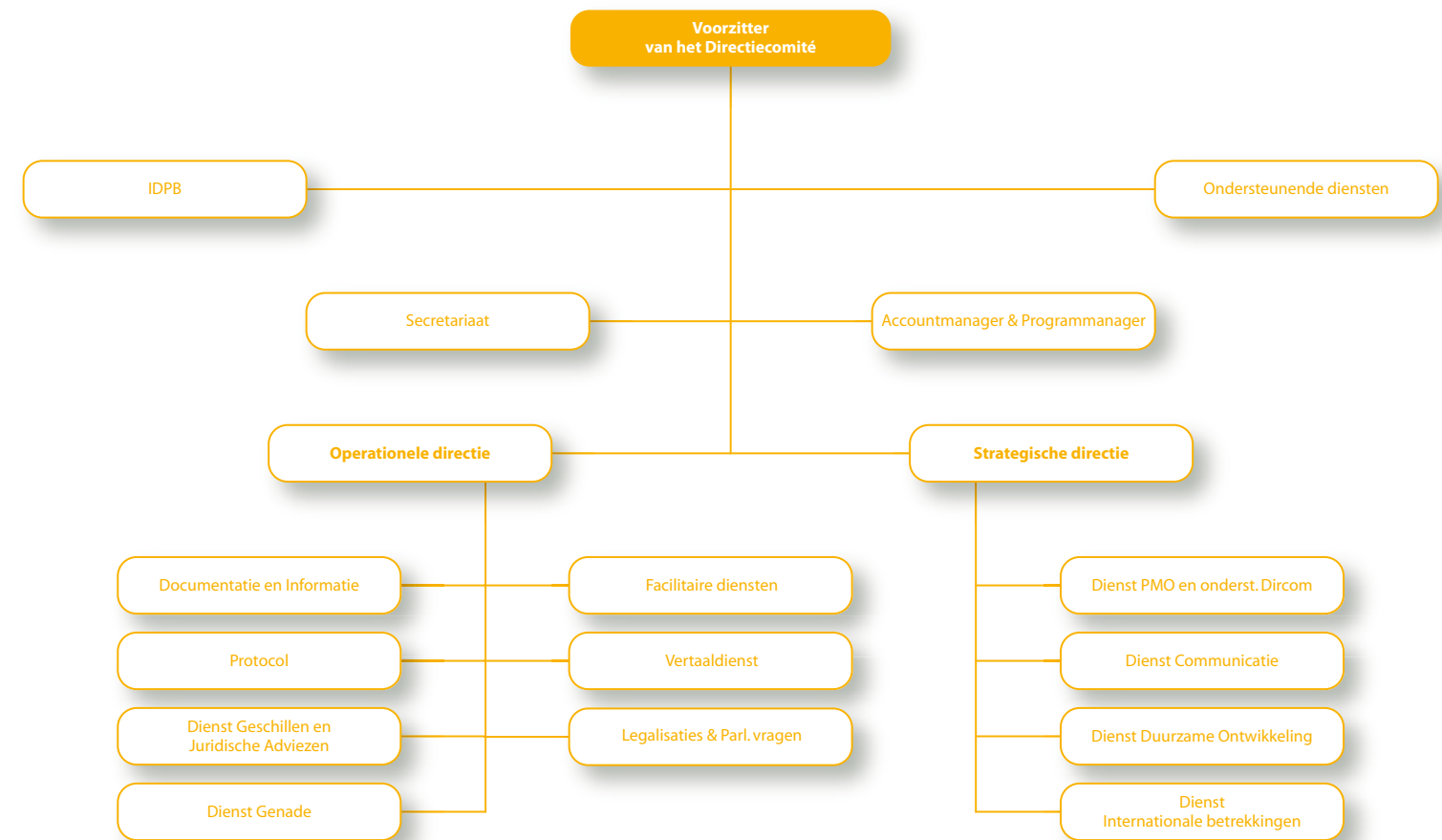
- › de strategische ondersteuning van het directiecomité;
- › de begeleiding van de communicatie, preventie en bescherming op het werk en de initiatieven inzake duurzame ontwikkeling;
- › de juridische ondersteuning;
- › de coördinatie van de internationale betrekkingen en de parlementaire vragen;
- › de verlening van de facilitaire diensten voor de centrale diensten.

CONTACT

Diensten van de Voorzitter
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Tel.: 02 542 72 05

E-mail: koen.peumans@just.fgov.be

Info voor het brede publiek

2011 bleek een deugdelijk druk jaar voor de informatieambtenaar en haar team. Hieronder vindt u de belangrijkste cijfers.

Afgelopen jaar kreeg de cel Informatie ruim 11 500 informatievragen, waarvan 82 % van particulieren. Dat zijn er 2800 meer dan in 2010. De meeste vraagstellers zijn Franstalig (54 %), tegenover 42 % Nederlandstaligen. Meer dan de helft van de aanvragen heeft betrekking op materie die valt onder de bevoegdheid van de FOD Justitie, zoals bijvoorbeeld de huurwet. Daarnaast zijn de vraagstellers vooral op zoek naar contactgegevens van bepaalde personen of diensten. Sommige

“ We willen de burger steeds zo veel mogelijk pistes meegeven

mensen vragen ook advies in conflictsituaties, maar daar kan de informatieambtenaar niet op ingaan. Deze mensen worden doorverwezen naar andere instanties die wel kunnen helpen.

Daarnaast behandelde de cel Informatie zo'n 1160 aanvragen voor brochures. De meest gevraagde titels zijn nog steeds 'De huurwet' en 'Justitie in België'.

Informatieambtenaar
Hayat Ait Chaoura

Nieuwe website online

Het regende klachten over de oude website: onvolledige info, niet duidelijk gestructureerd, oubollige lay-out, nooit up-to-date, ... Hoog tijd dus om een verbeterde versie op de burger los te laten. De rit was hobbelig en lang, maar het resultaat mag er zeker zijn.

“Zet het op de website, ze zullen het wel vinden!”, een lang vervlogen echo uit de beginjaren van het internet. Elke burger, elke firma, elke overheidsinstelling lanceerde een eigen webstek tjokvol info. Veel van die sites zagen het licht onder het mom van ‘wie zoekt die vindt’. De realiteit draaide in veel gevallen echter anders uit. Ook op onze oude site www.just.fgov.be zagen veel burgers het bos niet langer door de bomen. Een grondige opknapbeurt drong zich op.

De communicatiedienst heeft in samenwerking met de firma Internet Architects (IA) en FedICT, de federale overheidsdienst voor ICT, de site van A tot Z vernieuwd. De voorziene deadlines van de voorbije twee jaar bleken soms nogal krap, want een nieuwe site lanceren met een klein team is niet eenvoudig. Je hebt vooral veel redacteurs nodig die webteksten kunnen schrijven en copywriten. Net daar knelde het schoentje, en het project leek bijna te groot om nog in 2011 te lanceren. Uiteindelijk heeft de dienst i.s.m. het OFO een op maat gemaakte schrijfopleiding gelanceerd voor tientallen medewerkers van verschillende diensten, zodat zij zelf ook aan de slag konden met webteksten.

Op mensenmaat

Justitie behandelt zodanig veel verschillende materies dat de site nu is opgebouwd volgens thema's, en niet langer volgens onze organisatiestructuur. Zo vindt een bezoeker zijn weg veel sneller in thema's rond huren en verhuren, kinderen en jongeren, bemiddeling, personen en gezinnen, verenigingen en ondernemingen, veiligheid en criminaliteit, de rechterlijke orde, enz. Elk

thema bevat op zijn beurt specifieke onderwerpen. Ook doelgroepen zoals slachtoffers, getuigen, juryleden, gedagvaardden of veroordeelden krijgen een concrete uitleg over wat ze moeten doen.

Een nieuwigheid, en zeker zo'n grote als een website, zorgt intern en extern voor

zowel goede als minder goede kritiek. Het komt er vooral op aan die negatieve signalen om te zetten in concrete verbeterpunten, en daar is de communicatiedienst volop mee bezig. Daarnaast zal het ook heel belangrijk zijn de site voldoende te blijven voeden en de dynamiek hoog te houden.

Bezoek de website www.justitie.belgium.be

Keep it simple! Bpm vereenvoudigt dagelijks werk

Sinds maart 2011 heeft het bpm-project een nieuwe en meer concrete dimensie gekregen.

Met dit bpm-project wil de FOD alle werkprocessen identificeren, documenteren, analyseren en optimaliseren. In de loop van het jaar heeft elk directoraat-generaal en elke stafdienst zijn processen opgelijst en gerangschikt en de omschrijving ervan in de tijd gepland. De sleutelprocessen van de straffeten en de kritieke processen voor de organisatie kregen het label priorair.

Om de uitvoering te vergemakkelijken, werden een bpm-platform en een stuurcomité op poten gezet. Verder hebben zowat 280 medewerkers van de verschillende entiteiten een vijfdaagse opleiding gevolgd, zodat de methodologie nodig voor de omschrijving en het beheer van de processen voor hen geen geheimen meer heeft.

Het bpm zal het dagelijks werk niet ten gronde veranderen, maar zal het wel vergemakkelijken. Het zal de rollen en verantwoordelijkheden verduidelijken, een gids zijn bij de dagelijkse uitvoering van de opdrachten door alle nodige informatie te verstrekken voor de goede uitvoering ervan, en de communicatie verbeteren tussen collega's, diensten en met de cliënten. Op termijn moet dat voor zowel de ambtenaren als voor hun hiërarchische leidinggevendenden een voordeel zijn.

Het bpm (business process management) is een continu proces dat de werkprocessen beheert binnen een organisatie.

STATISTIEKEN Genade

Aantal genadeverzoekschriften

	2011
NEDERLANDSTALIGEN	471
FRANSTALIGEN	502
TOTAAL	973

Aantal bij KB ingewilligde genadeverzoekschriften

	2011
NEDERLANDSTALIGEN	17
FRANSTALIGEN	53
TOTAAL	70

Door de tijdsduur van de procedure is het aantal ingewilligde verzoeken van één jaar niet noodzakelijk gelijk aan het aantal genadeverzoekschriften van datzelfde jaar.

De Marokkaanse delegatie op bezoek in de haven van Antwerpen

PROTOCOL DRAAGT BIJ AAN ORGANISATIE VAN EVENEMENTEN

Trouw aan zijn opdrachten en aan de waarden van respect vermeld in het waarden-charter van de FOD, heeft de dienst Protocol in 2011 drie grootse protocollaire activiteiten op zich genomen. Zo werden specifieke vormen van samenwerking tot stand gebracht met de magistratuur en met een directoraat-generaal en was er het bezoek van buitenlandse magistraten aan de havendiensten.

- De verjaardag van de Adviesraad van de Magistratuur (ARM) richtte zich tot alle gerechtelijke entiteiten van het land. Er werd een beroep gedaan op de dienst Protocol voor de uitwerking en de organisatie van het evenement in het gerechtsgebouw.
- De Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand (ICBS), georganiseerd door België, vond plaats in het Egmontpaleis. In samenwerking en coördinatie met het directoraat-generaal Wetgeving heeft de dienst Protocol bijzondere aandacht geschonken aan zowel prestige als aan toespraken, voorrangsregels, diners, verblijven, enz.
- In het kader van het actieplan met Marokko heeft de dienst in samenwerking met de Antwerpse haveninstanties en de Antwerpse magistratuur een specifieke opleiding in het veld georganiseerd voor de Marokkaanse magistraten.

Romand Azorne

- 37 jaar
- Sinds 1999 bij de FOD
- Leidinggevende van het restaurant in het Brusselse gerechtsgebouw

“In 2011 startte het restaurant met 'donderdag veggiedag', een wekelijks vegetarisch én duurzaam menu. Sindsdien serveren we doorgaans 80 vegetarische maaltijden op een totaal van 500. Van succesgerechten als loempia's met soja en rijst worden er zelfs tot 120 porties opgediend. De reacties van de bezoekers zijn zeer positief, en voor het team betekent dit een beetje afwisseling in de dagelijkse sleur. Zaak is nu om een menu te kunnen blijven aanbieden aan een democratische prijs.

Samen met de chef van de keuken en zijn rechterhand heb ik deelgenomen aan verschillende workshops van de POD Duurzame Ontwikkeling over de vegetarische keuken. Ik onthoud vooral het bezoek dat we kregen van een kok uit de privésector, Damien Poncelet. Hij heeft ons minder bekende producten van de vegetarische keuken leren kennen, en ook het dagmenu samengesteld. Met zijn gemoedelijkheid en enthousiasme heeft hij heel het team voor zich gewonnen. Het zou fantastisch zijn mocht hij nog eens terugkeren, en waarom niet, ons een menu voorstellen voor elk seizoen!

Vertaaldienst tekent voor drukste jaar ooit

Het aantal vertaalde pagina's is voor het vijfde jaar op rij gestegen, een cijfer dat vooral betrekking heeft op de vertalingen naar het Frans. Toch zijn vertalingen lang niet het enige waarmee de Vertaaldienst zich bezig houdt.

Meer vertalingen naar het Frans dus, en dat heeft vooral te maken met het Nederlandstalige kabinet van gewezen minister van Justitie De Clerck. Omdat dat kabinet over de vrijwel volledige periode na de verkiezingen niet meer over eigen vertalers beschikte, kwam er een pak werk bij voor de Vertaaldienst.

Naast het Nederlands en het Frans vertaalt de Vertaaldienst ook meer en meer uit het Duits, Engels en Spaans. Wanneer de gewone werkzaamheden het toelaten, kunnen de medewerkers ook korte Italiaanse en Portugese teksten vertalen. Een en ander heeft te maken met het groeiende aantal vertalingen over onderhoudsgeld in het buitenland, kinderonvoeringen en interlandelijke adopties.

Het aantal vertalingen uit en naar het Engels daarentegen is gedaald in vergelijking met 2010. Het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie maakte van 2010 dan ook een topjaar voor die talencombinatie.

In 2011 is de Vertaaldienst, die al jaren met een CAT-tool (computer aided translation) werkt, overgestapt naar een nieuwe versie van SDL-Trados. De dienst volgde daartoe een opleiding en werkte een handleiding uit. Een werkgroep van vier medewerkers testte diverse nuttige mogelijkheden en opties uit waarna de meest werkbare mogelijkheden in een (regelmatig bijgewerkte) *manual* terecht kwamen. Omdat sindsdien iedereen de *manual* gebruikt, is de werkwijze geharmoniseerd en de dienstverlening vergemakkelijkt.

Schrijfwijzer

De Vertaaldienst heeft ook het initiatief genomen een schrijfwijzer op te stellen die zou gelden voor het volledige departement. Het directiecomité heeft daarmee ingestemd in november, waarna een werkgroep is opgericht die gefaseerd te werk gaat en onder meer het hoofdlettergebruik, de toepassing van de NBN-normen, het correct taalgebruik enzovoort onder de loep neemt. Het is de opzet in 2012 de eerste resultaten aan het directiecomité voor te leggen. Als de voorstellen worden gevalideerd, kan een eerste stap worden gezet in de richting van een uniform taalgebruik in de FOD Justitie.

Stages

In 2011 hebben opnieuw een aantal studenten Toegepaste Taalkunde stage gelopen in de Vertaaldienst. Het ging om twee studenten uit Mons en een studente van de Erasmushogeschool in Brussel. Ook om en bij de tien studenten van de Antwerpse Lessius Hogeschool hebben een weekje vakantie ingeleverd of een week lessen 'gespijbeld' om kennis te maken met de praktische kneepjes van het vertaalvak.

Die stages betekenen een win-winsituatie. De studenten leren hoe het eraan toegaat op de werkvloer, de Vertaaldienst leert nieuwe tools kennen, kan zijn netwerk uitbreiden en krijgt de gelegenheid om feedback te geven aan de stageverantwoordelijken over eventuele knelpunten in de opleidingen.

De twee stagiaires uit Mons hebben overigens een contract van drie maanden gekregen om te helpen bij de vertalingen voor de nieuwe website. Een van beide is daarna aangeworven in het kader van een Rosettacontract.

STATISTIEKEN Dienst Legalisaties & Parlementaire vragen

	2008	2009	2010	2011
FEDERALE WETTEN (aanbrengen 's lands zegel)	115	179	110	130
AANSTELLINGSBRIEVEN (aanbrengen 's lands zegel)	108	155	118	78
ORIGINELE BESLUITEN (archivering)	327	320	247	243
LEGALISATIES (totaal)	26 790	26 027	24 945	24 912
EXTERNE BEZOEKERS (voor legalisaties)	8229	8711	8219	8065
PARLEMENTAIRE VRAGEN (coördinatie)	799	864	1 009	955

BELGISCH STAATSBLAD

Belgisch Staatsblad

MISSIE

Het Belgisch Staatsblad (BS) staat in voor de productie en verspreiding van een brede waaier officiële en overheidspublicaties, zowel via traditionele (papier) als elektronische (internet) kanalen. Voor de belangrijkste officiële publicaties gebeurt de distributie enkel via elektronische weg.

Het BS biedt een aantal databanken aan waarvan het Belgisch Staatsblad zelf, de Bijlage van de Rechtspersonen en de Justel-databanken (geconsolideerde wetgeving en wetgevings-index) de meest bekende zijn. Daarnaast geven de diensten van het BS via de helpdeskfunctie in beperkte mate informatie over in de publicaties verschenen gegevens.

Het BS staat ook in voor de logistieke ondersteuning bij de distributie van een breed gamma informatiebrochures uitgegeven door de FOD Justitie en voor de aanmaak van traditioneel drukwerk (kaartjes, brochures, omslagen, ...) voor diverse diensten van Justitie.

Belgisch Staatsblad
Antwerpsesteenweg 53
1000 Brussel

Tel.: 0800 98 809 (gratis)

E-mail: info.staatsblad@just.fgov.be

STATISTIEKEN

Aantal gepubliceerde akten rechtspersonen en aantal pagina's Belgisch Staatsblad

	AANTAL AKTEN RECHTSPERSONEN*	AANTAL MEDEDELINGEN JAARREKENINGEN	AANTAL PAGINA'S STAATSBLAD
1996	119 469	218 800	33 485
1997	119 546	208 719	40 003
1998	120 575	248 252	44 968
1999	134 708	194 149	55 864
2000	135 481	309 120	49 136
2001	160 194	240 640	49 804
2002	155 803	324 800	63 464
2003	155 524	296 000	62 830
2004	184 781	311 342	87 430
2005	192 718	319 950	57 756
2006	191 852	320 983	76 470
2007	188 356	332 480	66 290
2008	195 636	345 118	69 358
2009	191 473	359 182	83 000
2010	198 884	370 656	83 678
2011	205 574	378 588	81 964

* = tot 30 juni 2003 enkel ondernemingen – vanaf 1 juli 2003 zowel ondernemingen als verenigingen (vzw's) samen

Inkomsten (zonder BTW)

1999	€ 30 630 741,75
2000	€ 32 171 154,49
2001	€ 36 257 987,67
2002	€ 37 009 304,05
2003	€ 34 439 690,80
2004	€ 40 107 435,79
2005	€ 44 227 935,90
2006	€ 42 905 353,86
2007	€ 43 122 741,65
2008	€ 45 174 044,65
2009	€ 47 856 331,06
2010	€ 49 217 290,25
2011	€ 52 419 131,79

Rustig jaartje zeker!?

Je handen meer dan vol hebben maar telkens te horen krijgen ‘rustig jaartje zeker’ of ‘verveel je je niet te veel’, dat was het lot van menig personeelslid van het Belgisch Staatsblad tijdens het jaar 2011.

Blijkbaar bestond bij het grote publiek de indruk dat een periode met een regering van lopende zaken ook automatisch betekent dat het wetgevende werk op een laag pitje staat en dat bijgevolg ook het Staatsblad wat dunner zou worden.

Helaas, ook in lopende zaken moesten zowel regering als parlement stevig aan de slag. En uiteraard waren er ook nog onze deelregeringen die niet ontslag-nemend waren en dus gewoon verder werkten.

Dit alles resulteerde in 81 964 bladzijden Belgisch Staatsblad dat daarmee het vierde dikste ooit werd.

Krimpend personeelsbestand

Maar het had gerust nog een plaatsje kunnen opschuiven. Voor het eerst in de recente geschiedenis moesten de diensten van het Belgisch Staatsblad immers publicaties uitstellen omdat er onvoldoende productiecapaciteit was om alles tijdig verwerkt en gepubliceerd te krijgen. Voor een stuk had dat te maken met de impact van de stakingsacties bij de openbare diensten waarbij een groot aantal personeelsleden niet of laattijdig op hun werk geraakten. Maar het ingediende volume zou ook in normale omstandigheden de steeds beperkter wordende mogelijkheden van de diensten van het Staatsblad overstegen hebben. Minder belangrijke teksten bleven dus liggen en konden slechts in de loop van de maand januari 2012 verwerkt worden.

De laatste zes jaar leverde het Staatsblad 56 personeelsleden of net geen 30 % van het personeelskader in terwijl het volume steeg. Want hoewel de publicatie ‘Belgisch Staatsblad’ zelf dit jaar geen records verpulverde, gebeurde dat wel voor de publicatie ‘akten van rechtspersonen’. Niet minder dan 205 574 akten (een stijging met 6690 akten) en 378 588 mededelingen van jaarrekeningen (een stijging met 7932 mededelingen) werden gepubliceerd.

Het productieproces voor deze publicatie is sinds 2003 nagenoeg onveranderd gebleven want hoewel er voor de notariële akten systemen zijn voor elektronische aanlevering werden er via dit kanaal slechts een goede 8000 akten ingediend. De rest werd op papier neergelegd op de rechtbanken van koophandel en moest dus volledig manueel verwerkt worden door de diensten van het Staatsblad.

Elektronische aanlevering als redding

Door de sterke en snelle daling van het aantal personeelsleden moet het Staatsblad maximaal inzetten op het informatiseren van processen. Hierbij is vooral het elektronisch aanleveren van teksten, akten en vonnissen prioritair omdat de interne verwerking al grotendeels geautomatiseerd is.

Dat is de reden waarom het Staatsblad veel energie investeerde in het e-griffie project waarvan het eerste luik eind 2011 in testfase vrijgegeven werd. Dat luik maakt het elektronisch indienen van de oprichtingsdocumenten van een vzw gecombineerd met een eID, elektronische handtekening en online betalingsmodule mogelijk. Later volgen nog soortgelijke toepassingen voor andere rechtsvormen en voor wijzigingsakten.

Ook een project betreffende de elektronische aanlevering van berichten over faillissementen en gerechtelijke reorganisaties werd opgestart zodat de geplaagde afdeling ‘aankondigingen’ van het Staatsblad hopelijk in de toekomst wat ademruimte kan krijgen.

Voor de gebruikers van onze publicaties waren er verschillende kleine verbeteringen. Zo werd het digitaliseren van oudere staatsbladen verder gezet zodat binnenkort ook de periode 1978 tot 1997 kan worden toegevoegd aan de website. Bijkomende hyperlinks werden voorzien in de databanken geconsolideerde wetgeving zodat de bezoekers ook gegevens van de Raad van State en het federale parlement rechtstreeks kunnen aanklikken. Aan de POD Duurzame Ontwikkeling ten slotte werd een pilootproject ‘wetgevingsopvolging’ ter beschikking gesteld.

388 000 euro inkomsten per personeelslid

De activiteiten van het BS resulteerden in 2011 in bijna 300 000 facturen en een recordopbrengst van 52 419 131,79 euro (+ BTW), een stijging van ongeveer 2,3 miljoen euro.

Je zou dus kunnen stellen dat elk personeelslid van het Staatsblad gemiddeld goed was voor 388 000 euro (+ btw) aan inkomsten, terwijl dit in 2005 nog gemiddeld 231 000 euro (+ btw) was.

Als je spreekt over inkomsten, facturen en btw is de term boekhouding nooit ver weg. In 2011 werd er hard gewerkt om zowel de inkomsten, de uitgaven en de btw-plicht van het Staatsblad op te vangen in het federale Fedcom-project. Die integratie verloopt moeizaam omdat het Staatsblad nu eenmaal geen doordeweekse administratie is. Zowel de aanpassing van Fedcom aan de werkwijzen van het Staatsblad en vice versa bleek niet zo eenvoudig te zijn waardoor ook 2012 voor de financiële diensten van het Staatsblad een uitdaging wordt.

Luc Vanrampelberg

- > 39 jaar
- > Sinds 1996 bij de FOD
- > Werkt als diensthoofd op de dienst Logistiek en Boekhouding

“ Ik mag zonder overdrijven zeggen dat 2011 een superdruk jaar was. De invoering van Fedcom, het nieuw boekhoudkundig systeem van de federale overheid, bleef in het Staatsblad verre van onopgemerkt. Je moet weten dat het BS met ongeveer 300 000 uitgaande facturen en 60 000 000 euro inkomsten veruit de grootste verdiener is van de FOD Justitie.

Met de introductie van Fedcom hebben we ons in 2011 voorbereid om een dubbele boekhouding te voeren. Dat betekent dat we onze eigen systemen en processen moesten afstemmen op dat extern ontwikkeld systeem, en dat vergt wel enige inspanning natuurlijk. Vooral de dienst Informatica moest volop aan de bak. Maar ook voor de medewerkers van de boekhouding veranderde er veel. Niet dat die nieuwe methode zoveel moeilijker is dan de vorige, ze brengt gewoon een pak meer werk met zich mee. Gelukkig is er IT om ons het leven op termijn gemakkelijker te maken.

Wie wil weten wie de eindverantwoordelijkheid nam voor de publicatie van een tekst in het Staatsblad kan dit voor de laatste 30 jaar opzoeken in deze archieven. In vergeten hoekjes van het archief vind je nog echte pareltjes, zoals de salarisregisters van het personeel van het Staatsblad. Wil je uitvissen hoeveel een tekstzetter in 1870 verdiende? Je kan het hier vinden.

Deze foto is van de hand van Stephen Vincke van het DG EPI. Stephen is gepassioneerd door fotografie en heeft onder meer een fotoboek over de gevangenen gemaakt. stephenvincke.blogspot.com

DIENTEN RECHTSTREEKS AFHANKELIJK VAN DE MINISTER

Veiligheid van de Staat

MISSIE

De Veiligheid van de Staat, de burgerlijke inlichtingen- en veiligheidsdienst van België, heeft vier hoofdtaken:

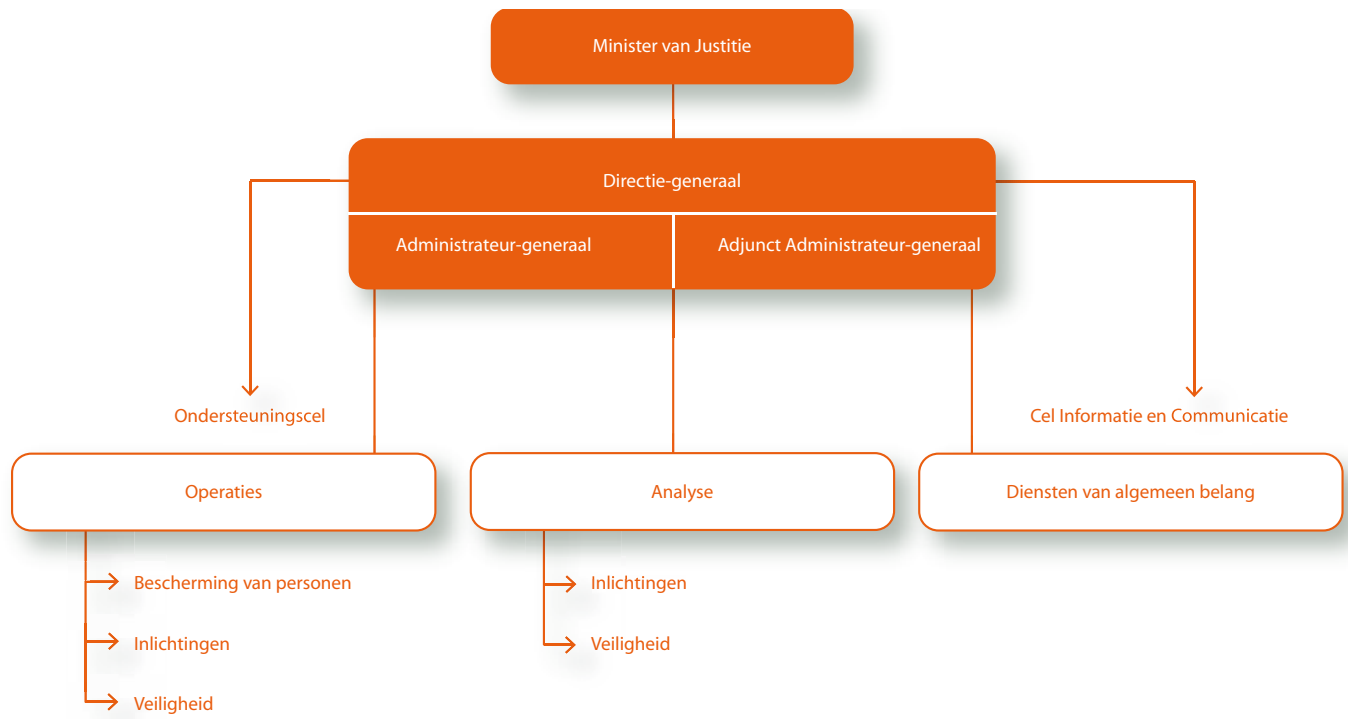
- › de fundamentele waarden en belangen van de staat beschermen, meer bepaald de inwendige en uitwendige veiligheid van de staat, het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde en de bescherming van het wetenschappelijk en economisch potentieel;
- › veiligheidsonderzoeken uitvoeren over personen die wegens hun ambt in het bezit moeten zijn van een veiligheidsmachtiging om toegang te hebben tot geheime of vertrouwelijke informatie;
- › beschermingsopdrachten uitvoeren, bv. ten behoeve van buitenlandse staatshoofden;
- › de door de wet toevertrouwde opdrachten uitvoeren, bv. de verwerking van aanvragen voor het dragen van een vuurwapen door personen die geen verblijfplaats in België hebben.

CONTACT

Veiligheid van de Staat
Koning Albert II-laan 6
1000 Brussel

Tel.: 02 205 62 11
Fax: 02 205 57 72

E-mail: info@vsse.be

BESCHERMING VOOR VIP'S

Een sectie van de operationele diensten van de Veiligheid van de Staat (VSSE) staat op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken in voor de bescherming van bepaalde personen. De medewerker die een persoon beschermt, beschikt over beperkte en specifieke bevoegdheden van bestuurlijke politie.

Dat betekent dat hij kan ingrijpen wanneer het leven of de fysieke integriteit van een te beschermen persoon wordt bedreigd. Hij mag bijvoorbeeld identiteitscontroles, veiligheidsfouilleringen, bestuurlijke inbeslagnemingen en vrijheidsberovende maatregelen uitvoeren. In bepaalde door de wet duidelijk omschreven gevallen mag hij ook geweld gebruiken, bijvoorbeeld in het kader van wettige zelfverdediging.

Wie kan van deze bescherming genieten?

- › buitenlandse staatshoofden, regeringsleiders en hun familieleden
- › leden van de Belgische en buitenlandse regeringen
- › bepaalde personen die bedreigd worden

Hoeveel personen heeft de VSSE beschermd en voor hoelang?

OPDRACHTEN	TOTAAL AANTAL OPDRACHTEN UITGEVOERD IN 2011
Staatshoofden	16
Eerste ministers	18
Ministers van Buitenlandse Zaken	4
Andere (leden van regeringen of instellingen, ambassadeurs, Vip's, enz.)	62
TOTAAL	100

OPDRACHTEN	AANTAL UREN IN 2011
Vip's (staatshoofden en ministers, vertegenwoordigers van instellingen, enz.)	17 512
Doorlopende opdrachten (ambassadeurs, enz.)	66 733
TOTAAL	84 245

WAPENS IN HET VIZIER

Volgens de wapenwet is de VSSE bevoegd om vergunningen uit te reiken voor wapenbezit en wapendracht aan personen zonder verblijfplaats in België.

In 2011 heeft de VS negen vergunningen voor wapenbezit en 2070 vergunningen voor tijdelijke wapendracht uitgereikt.

Op vraag van de Federale Wapendienst van de FOD Justitie heeft de VSSE 32 firma’s gecontroleerd in het kader van de wet over de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Veiligheidsverificaties

In het kader van de wet over de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen gaat de VSSE na of personen of verenigingen bekend zijn bij de dienst.

De aanvragen tot verificatie kwamen van:

- de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO): collectieve instelling met zetel in de FOD Buitenlandse Zaken, die veiligheidsattesten (toegang tot een beschermde zone) of veiligheidsadviezen (toegang tot een functie) uitreikt aan bestuurlijke overheden die hierom vragen
- het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, handelend als NVO-afgevaardigde, dat veiligheidsattesten aflevert aan personen die toegang hebben tot nucleaire installaties
- de NVO-afgevaardigden die zich in de vijf voornaamste luchthavens van het land bevinden en die eveneens veiligheidsadviezen verstrekken met betrekking tot de toegangsbadges voor beschermde zones
- de federale politie, die eveneens als NVO-afgevaardigde fungeert

Ook de FOD Binnenlandse Zaken heeft de Veiligheid van de Staat geraadpleegd voor de erkenning van privédetectives. De VSSE heeft verder verificaties uitgevoerd met betrekking tot personeelsleden van bewakings- en beveiligingsfirma’s.

Als iemand een naturalisatie aanvraagt of Belg wil worden, moeten de zowel de dienst Vreemdelingenzaken, de parketten, het strafregister en de VSSE verificaties uitvoeren. De VSSE heeft de resultaten van die verificaties meegedeeld aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en aan de verschillende parketten van het land.

Hoeveel verificaties heeft de VSSE uitgevoerd?

AANVRAGER	VEILIGHEIDSVERIFICATIES IN 2011
Nationale Veiligheidsoverheid (NVO): <i>Europese tops, enz.</i>	4620
Nationale Veiligheidsoverheid (NVO): <i>andere (Comité P en I, ADCC, gevangenisbezoekers enz.)</i>	546
Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle	7911
NVO in luchthavens	20 368
Federale politie	2091
FOD Binnenlandse Zaken: <i>erkenning van privédetectives</i>	139
FOD Binnenlandse Zaken: <i>bewakings- en veiligheidspersoneel</i>	276
Naturalisaties (Kamer van Volksvertegenwoordigers en parketten)	39 587
TOTAAL	75 538

Inlichtingendiensten halen academische banden aan

In 2011 sloegen de Belgische inlichtingendiensten en de academische wereld de handen in elkaar slaan en richtten ze een studiecentrum op dat het onderzoek naar inlichtingenwerk wil promoten. Dat Belgian Intelligence Studies Centre (BISC) liet voor het eerst van zich horen op dinsdag 1 maart 2011 met de studienamiddag ‘Inlichtingen en veiligheidsdiensten: geschiedenis en vooruitblik’.

In België bestond wel degelijk een gebrek aan academische reflectie op het gebied van inlichtingen. De aard van het beestje natuurlijk, want de beperkte (maatschappelijke) beschikbaarheid van relevante data maakt onderzoek uiteraard lang niet evident. En dus werd er nogal wat verwacht van deze samenwerking tussen een aantal Belgische universiteiten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten zoals de Veiligheid van de Staat, de militaire veiligheidsdienst ADIV en het Comité I.

Radicalisering

Concreet moet het BISC zich concentreren op maatschappelijke inlichtingenvraagstukken en het wetenschappelijk onderzoek over dit thema stimuleren. Het is het Centrum voor Politiestudies vzw dat het BISC omkadert. Opmerkelijk was dat ook de pers was uitgenodigd voor deze eerste studienamiddag die plaatsvond in het North Gate I-gebouw. Een eer die het journaal niet al te veel te beurt valt. De studienamiddag was evenwichtig opgedeeld in verleden en toekomst: eerst vormde de recente publicatie van ‘Spionnen aan de achterdeur – De Duitse Abwehr in België 1936-1945’ van Etienne Verhoeyen het centrale thema en in een tweede deel werd dieper ingegaan op het fenomeen radicalisering. Daartoe gaven Antoinette Verhage en Jannie Noppe (beiden van de Ugent) toelichting bij hun studie ‘Radicalisering en Polarisering: een integrale en preventieve aanpak’. Belangrijke antwoorden lagen volgens de onderzoeksters onder meer bij de organisatie van een integraal sociaal beleid, bij het inzetten op lokale werkvormen en zeker ook bij het aanbod van trainingen voor jongeren.

Geen gedachtenpolitie

Radicalisering vormde ook de rode draad door de lezing van Alain Winants, administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat. Alhoewel het fenomeen terrorisme geheid met een pak

meer media-aandacht gaat lopen, wou Alain Winants vooral het proces van radicalisering verfijnen, een proces dat in se niet verboden is in België want er komt geen geweld bij kijken. “De Veiligheid van de Staat is geen gedachtenpolitie en wil het ook nooit worden. Wel interessant voor ons zijn groepen die bewust aansturen op radicalisering door zich te bedienen van onethische, onwettelijke en mensonwaardige technieken”, aldus Alain Winants.

In december 2011 volgde de tweede BISC-studiedag.

Hoofdingang van de kantoren in Brussel

Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie

MISSIE

Het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC) ondersteunt zowel justitie als politie door gespecialiseerd onderzoek en doorgedreven expertise in criminalistiek en criminologie. Het is een federale wetenschappelijke instelling, rechtstreeks afhankelijk van de minister van Justitie en met afzonderlijk beheer.

De operationele directie Criminalistiek:

- doet op vraag van de magistratuur multidisciplinair sporenonderzoek in technologische laboratoria;
- beheert forensische gegevensbanken (genetische profielen (DNA), kogels en hulzen, autolakken, verdovende middelen en uitgangsstoffen of precursoren, ...);
- produceert sets voor spoor- en staalname bij seksuele misdrijven, criminele branden, schietincidenten ...;
- coördineert mee de laboratoria voor technische en wetenschappelijke politie (federale politie);
- organiseert forensisch wetenschappelijke opleidingen voor politie en magistraten;
- doet criminalistisch wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe forensische methodes.

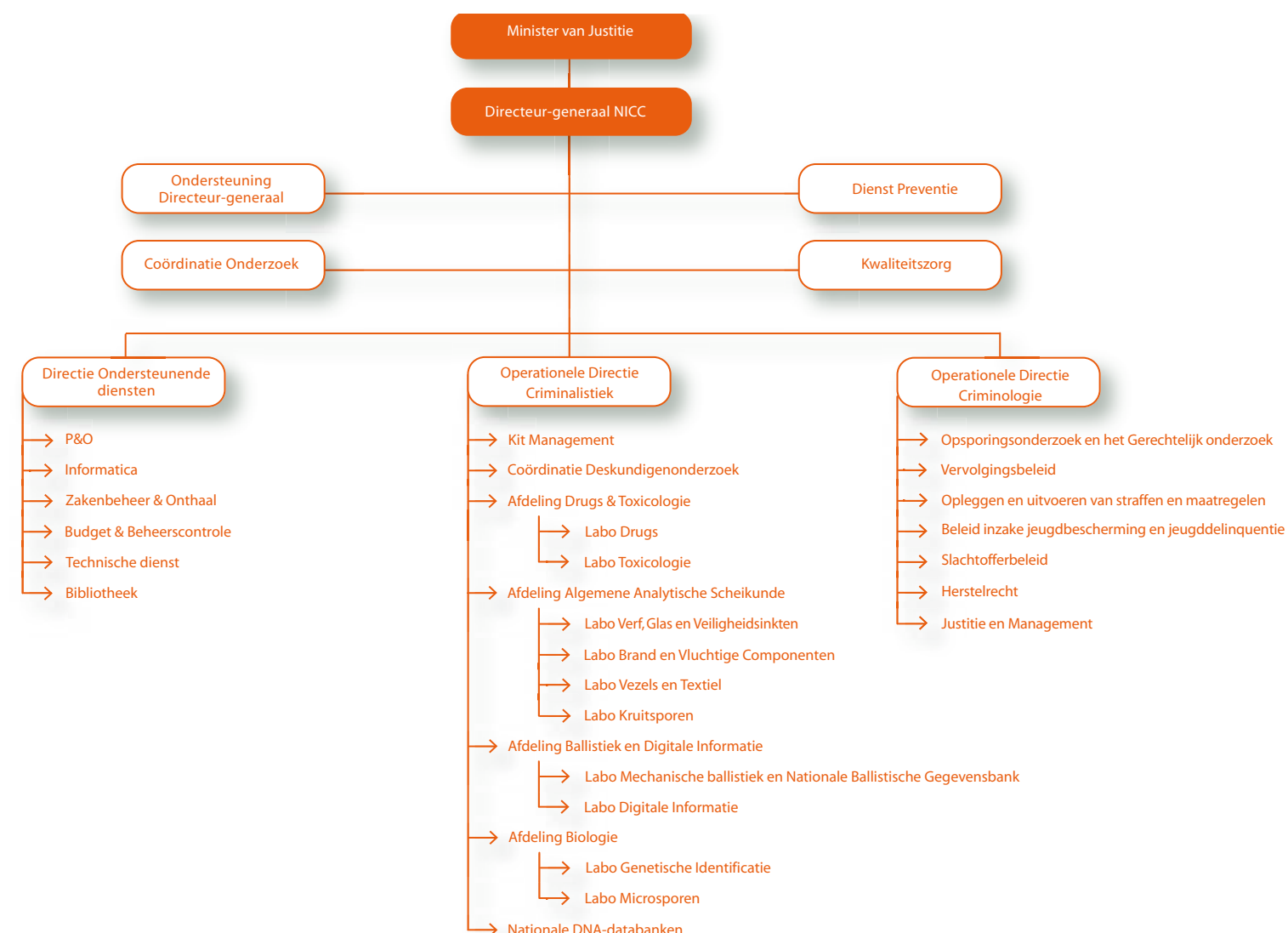
De operationele directie Criminologie doet voor een brede waaier aan opdrachtgevers wetenschappelijk onderzoek naar diverse criminele verschijnselen en hun aanpak. De onderzoekers-criminologen maken studies over de verschillende niveaus waarop het strafrechtelijk systeem functioneert, studies die essentieel zijn voor het strafrechtelijk beleid. Het gaat zowel over het preventief beleid als het strafbeleid, het beleid rond de uitvoering van straffen en maatregelen en het slachtofferbeleid.

CONTACT

NICC
Vilvoordsesteenweg 100
1120 Brussel

Tel.: 02 240 05 00

E-mail: nicc-incc@just.fgov.be

Digitaal puzzelen om misdaad op te lossen

Het NICC heeft er een nieuw expertisegebied bij. Verscheurde of versnipperde documenten belanden niet langer in de papierbak maar worden vanaf nu minutieus onderzocht door het Laboratorium Digitale Informatie.

Documenten digitaliseren en reconstrueren is en blijft een complexe opdracht. Uit recent wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door het NICC blijkt echter dat een digitaal reconstructieproces sneller kan verlopen dan een manuele reconstructie. Niet alleen verloopt deze reconstructie vlotter, de digitale resultaten zijn in de meeste gevallen ook beter leesbaar en makkelijker te doorzoeken. En ze laten ook toe dat in zeer dringende en/of moeilijke dossiers meerdere deskundigen terzelfdertijd aan éénzelfde reconstructieopdracht kunnen werken.

Omdat op voorhand niet steeds duidelijk is of het reconstructieproces kans op slagen heeft, voorziet het NICC de mogelijkheid tot een kosteloze pre-evaluatie van de kwaliteit en kwantiteit van het bewijsmateriaal. Dit resulteert in een schatting van de mogelijke duur en kostprijs voor de uitvoering van de volledige reconstructieopdracht.

PROFIEL FORENSISCH EXPERT DOORGELICHT

De tendens binnen het forensisch onderzoek is duidelijk: meer en meer groeit puur gerechtelijke expertise uit tot een ruimere forensische dienstverlening. Eentonig kan je het takenpakket van de forensisch expert dus bezwaarlijk noemen.

Oog voor coördinatie

Vroeger beperkte een forensische expertise zich tot een uitgebreid sporenonderzoek op een of meerdere overtuigingsstukken. Verbreding van het takenpakket kwam later met het adviseren bij het veiligstellen van sporen, met het sporenonderzoek op de complexe plaats delict en met het interpreteren van resultaten in de context van een dossier. Nu krijgen laboratoria meer en meer een coördinator die de magistraten assisteert bij het bepalen van de nodige forensische onderzoeken in het dossier en die helpt bij de inventarisatie van het sporenmateriaal. Binnen het team bekijkt de coördinator de dringendheid en zorgt hij voor de verdeling van de dossiers onder de deskundigen en voor de doorstroming van informatie tussen afdelingshoofd, coördinator van de analisten en deskundigen. In complexe gerechtelijke dossiers wordt gewerkt met een multidisciplinair team omdat kennis en inzicht in de andere vakgebieden noodzakelijk is.

Klantgericht met de focus op efficiëntie

In het wilde weg overtuigingsstukken onderzoeken is verleden tijd. De communicatie met de magistraat als opdrachtgever staat centraal want primordiaal is het antwoord op enkele cruciale vragen. Loont het gevraagde onderzoek? Wat is de kans op slagen, op resultaat? Welke onderzoeken hebben de grootste kans om nuttige informatie te genereren? Welke overtuigingsstukken of sporen zijn beschikbaar?

Om de expertises in de juiste volgorde te laten uitvoeren, is overleg heel belangrijk. Zo kan het bijvoorbeeld niet dat het onderzoek naar DNA-sporen plaatsvindt nadat een wapen op zijn functioneren onderzocht werd. Het is belangrijk dat de ketting van de overdracht van de overtuigingsstukken (de zogeheten *chain of custody*) op een correcte manier kan gegarandeerd worden. Overleg met de magistraat kan nodig zijn om ontbrekend sporenmateriaal veilig te stellen (alvorens het verloren raakt) omdat bijvoorbeeld de plaats delict vrijgegeven en schoongemaakt wordt. Overleg resulteert in een dynamisch tweerichtingsverkeer. Zo begrijpen de betrokken partijen het onderzoek beter en kan een beter antwoord geboden worden op de gerechtelijke vragen in het dossier.

Kwalitatieve analyse brengt op

De focus verschuift van analyse op niveau van identificatie van de bron (de gevonden substantie is benzine, er zijn vijf rode katoenvellen gevonden enz.) naar meer specifieke en gespecialiseerde verklarende onderzoeken die de gevonden resultaten interpreteren in de context van het gerechtelijk dossier. Dergelijke onderzoeken laten toe om het sporenmateriaal te interpreteren op het niveau van de activiteit van de verdachte. Er wordt nagegaan of de daden van de verdachte de aanwezigheid van de gevonden sporen en de hoeveelheid gevonden sporenmateriaal kunnen verklaren.

Statistieken dienen geloofwaardigheid

Deskundigen beschouwen de statistische onderbouw van hun resultaten als prioritair waardoor het belang van de gerechtelijke expertises verhoogt. Het expertiseverlag is dus veel meer dan het droogweg opsommen van de analyseresultaten. Het is een interpretatie van wetenschappelijke data in functie van de elementen van het dossier waarvan de expert kennis heeft. De stellingen worden in overleg met de opdrachtgever bepaald. Wanneer de context van een dossier verandert, dan wijzigen ook de geponeerde stellingen, en is de kans reëel dat de resultaten anders geïnterpreteerd moeten worden.

Inzetten op eerstelijnscontact

De gerechtelijke deskundige moet alsmat vaker publieke verantwoording afleggen, wetenschappelijke resultaten interpreteren en die verstaanbaar maken voor een publieksjury. Ook het geven van opleidingen aan magistratuur en politie maakt vandaag de dag deel uit van het takenpakket. De functie forensisch expert is geen nine-to-five job. Misdaadonderzoek stopt niet in het weekend, noch in de vakantie. Dat maakt dat er per afdeling altijd iemand de klok rond bereikbaar moet zijn voor vragen, advies en eventuele assistentie op een plaats delict.

Het gerechtelijk onderzoek zonder forensische bijdrage is ondenkbaar. De nieuwe manier van werken draagt ontegensprekelijk bij tot een efficiënter en effectiever gerechtelijk onderzoek en leidt tot een uitgebalanceerde kostenstructuur. Ook het belang van de gerechtelijke expertises stijgt omdat de statistische onderbouw van de resultaten aan gewicht wint. En laat dat nu net de essentie zijn.

Labo op vier wielen

Forensisch team op verplaatsing

Spooropname op een plaats delict gebeurt in de meeste gevallen door de laboratoria van de federale politie. In sommige gevallen is echter gespecialiseerde ondersteuning nodig. Een rol die geknipt is voor het mobiel forensisch team van het NICC.

Wanneer de politie een complexe plaats delict aantreft, is het belangrijk om een inventaris op te maken en de sporen correct te verzamelen. Typisch voor dergelijke dossiers is dat er vaak veel overtuigingsstukken zijn die aan een aantal deskundigenonderzoeken onderworpen dienen te worden. Bemonstering is tijdrovend, en voor de dienstdoende agenten is het belang van sommige sporen niet steeds duidelijk of gekend. In sommige lopende gerechtelijke onderzoeken is er bijkomend onderzoek nodig en moeten de speurders dikwijls op zoek gaan naar heel specifiek bewijsmateriaal. Om dat te kunnen opsporen, heb je extra expertise en wetenschappelijk technologische apparatuur nodig. Dan is het handig om de hulp in te roepen van het mobiel forensisch team. Daarom heeft het NICC geïnvesteerd in een nieuw interventievoertuig. Bedoeling is dat de deskundigen het voertuig uitsluitend zullen gebruiken wanneer ze op 'afstapping' gaan (sporen opnemen op een plaats delict).

Ruimte voor analyse

Het Instituut heeft verschillende auto's getest en de Volkswagen Transporter beantwoordde het meest aan de noden van het forensisch team. Het NICC heeft de standaarduitvoering laten ombouwen naar een multifunctioneel interventievoertuig. Aan de binnenkant doet niets je nog vermoeden dat je in een

bestelwagen zit, integendeel, je zit in een echt laboratorium, maar dan in het klein. In de kastjes zitten kits voor spooropnamen, technische apparatuur en al wat nodig is en wat de spooropname door de verschillende deskundigen kan vergemakkelijken. Hier kunnen de deskundigen al een eerste of bijkomende analyses doen. Zo kunnen bijvoorbeeld de drugsdeskundige, de ballistisch deskundige en de forensisch entomoloog gezamenlijk naast elkaar werken.

Ruimte voor vergadering

In het voertuig is ruimte voorzien om afgeschermd van de buitenwereld te vergaderen. Tijdens deze overlegvergaderingen overlopen de forensisch adviseur van het NICC, de gerechtelijke deskundigen en de politie en/of de onderzoeksrechter de diverse elementen van het dossier en wordt het tactische en het forensische onderzoek op elkaar afgestemd. Nadat de overtuigingsstukken zijn geïnventariseerd, wordt een forensische strategie uitgewerkt. Als er nog nuttige sporen zouden ontbreken, kan een nieuwe opdracht volgen om het sporenmateriaal zo snel mogelijk te vervolledigen.

Meten om beter te weten

‘DETENTIERECIDIVE’ IN BELGIË

Hoeveel veroordeelden komen er na hun vrijlating weer in de gevangenis terecht? Hoe snel gebeurt dit? En wat is de frequentie ervan? Het zijn vragen die door een recent onderzoek van de Operationele Directie Criminologie een antwoord hebben gekregen.

Het laatste grootschalige onderzoek naar recidive van veroordeelden vrijgelaten uit de gevangenis dateert al van 1983, bijna dertig jaar geleden. In Europees perspectief is België, samen met Luxemburg, overigens één van de weinige West-Europese landen dat niet over nationale recidivecijfers beschikt.

Overschatting

Het onderzoek richt zich weliswaar niet op het fenomeen van de recidive in strikte zin. Doorgaans wordt recidive immers gedefinieerd als het oplopen van een veroordeling voor nieuwe strafbare feiten gepleegd na een eerder event (in deze context de invrijheidstelling). Wederopsluiting na vrijlating vanuit de gevangenis, vaak aangeduid met de term ‘detentierecidive’, vormt enerzijds dan ook een overschatting van de strafrechtelijke recidive in zijn meer strikte betekenis. Mensen kunnen namelijk ook opnieuw in de gevangenis worden opgesloten voor andere redenen dan voor de uitvoering van een definitieve celstraf wegens nieuwe feiten, bijvoorbeeld bij plaatsing onder aanhoudingsmandaat door de onderzoeksrechter, naar aanleiding van een herroeping van een vervroegde invrijheidstelling louter en alleen omwille van een schending van de voorwaarden, enz.

Met de focus op wederopsluiting of detentierecidive wordt de algemene strafrechtelijke recidive anderzijds ook onderschat. Dat komt omdat veroordelingen tot alternatieve straffen (bv. geldboetes en werkstraffen) in principe niet leiden tot een wederopsluiting.

Op basis van gegevens over een populatie gedetineerden die tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005 werd vrijgelaten, werd in het onderzoek nagegaan hoeveel vrijgelaten gedetineerden opnieuw in de gevangenis werden opgesloten en hoe snel en hoe frequent dit gebeurde. De opvolgingsperiode liep tot begin augustus 2011. Bijzondere aandacht ging uit naar die gedetineerden die de gevangenis in de loop van het jaar 2003 als definitief veroordeelde hadden verlaten.

Resultaten

Binnen een maximale opvolgingsperiode van 8,5 jaar keert bijna de helft van de in 2003 vrijgelaten veroordeelden (48,2 %) terug naar de gevangenis. Vaak gebeurt dit heel snel, namelijk binnen de

eerste twee jaar na vrijlating, en meestal blijft het dan niet beperkt tot een eenmalig gebeuren. Een belangrijk aandeel wederopgesloten personen wordt meer dan eens opnieuw opgesloten. Verder blijkt dat een aantal persoons-, misdrijfgebonden en detentiekennissen de kans op wederopsluiting doet toenemen. Zo hebben mannen bijvoorbeeld meer kans op wederopsluiting dan vrouwen. De kans op wederopsluiting neemt af naarmate men ouder is op het ogenblik van de vrijlating. En wie eerder al (meermaals) in de gevangenis verbleef, loopt een groter risico dan wie nog nooit achter de tralies was beland. Wie vanuit elektronisch toezicht uitstroomt, scoort dan weer gunstiger dan wie vanuit de gevangenis (gewoon detentieregime) wordt vrijgelaten.

Eerste stap

Deze eerste - voor België unieke - gegevens over ‘detentierecidive’ vormen slechts een eerste aanzet tot de ontwikkeling van verder, diepgaand en grootschalig recidiveonderzoek. Het is wenselijk de analyse uit te breiden tot andere geregistreerde data (uit andere gegevensbanken). Dat maakt het mogelijk om op een adequatere manier recidive in strikte zin (bijvoorbeeld veroordelingen) te meten. Verder is het zinvol dergelijk onderzoek te verdiepen aan de hand van bijkomende gegevens, zoals de situatie vanaf de vrijlating (tewerkstelling, financiële situatie, huisvesting, verslavingsproblematiek, behandeling voor andere problemen, gezinssituatie, ...), de opvolging vanaf invrijheidstelling (al dan niet aanwezigheid van controle, intensiteit van contacten, ...), en de psychosociale aspecten (bijvoorbeeld criminogenese bij eerdere feiten, eventuele psychologische problemen, ...).

Het onderzoek vormt alleszins een belangrijke stap in de richting van verder doorgedreven recidiveonderzoek in België. Dergelijk onderzoek is niet enkel wetenschappelijk gezien uitermate boeiend, maar kan ook vanuit beleidsmatig oogpunt van groot nut zijn.

Het onderzoeksrapport ‘Wederopsluiting na vrijlating uit de gevangenis’ door Luc Robert en Eric Maes is integraal beschikbaar via de website www.nicc.fgov.be

FORENSISCHE OPLEIDINGSCATALOGUS

Kennis op maat en binnen handbereik

De continue ontwikkeling van de forensische wetenschap beïnvloedt de juridische bevraging over technische en wetenschappelijke kwesties. De opdracht van de magistratuur wordt complexer en ondersteuning is bijgevolg nodig, al is het maar om de mogelijkheden en beperkingen van het forensisch onderzoek te verduidelijken.

Daarom inventariseerde en catalogeerde het NICC al haar forensische opleidingen. Het resultaat is een lijvige opleidingscatalogus met opleidingen die de diverse aspecten en domeinen van het forensisch onderzoek belichten. Deze opleidingen zijn uitsluitend bestemd voor de politiediensten en de magistratuur, en hebben een verschillend niveau van diepgang. Om optimaal in te spelen op de bestaande behoeften kunnen ze verder op maat gemaakt worden of zelfs op locatie plaatsvinden.

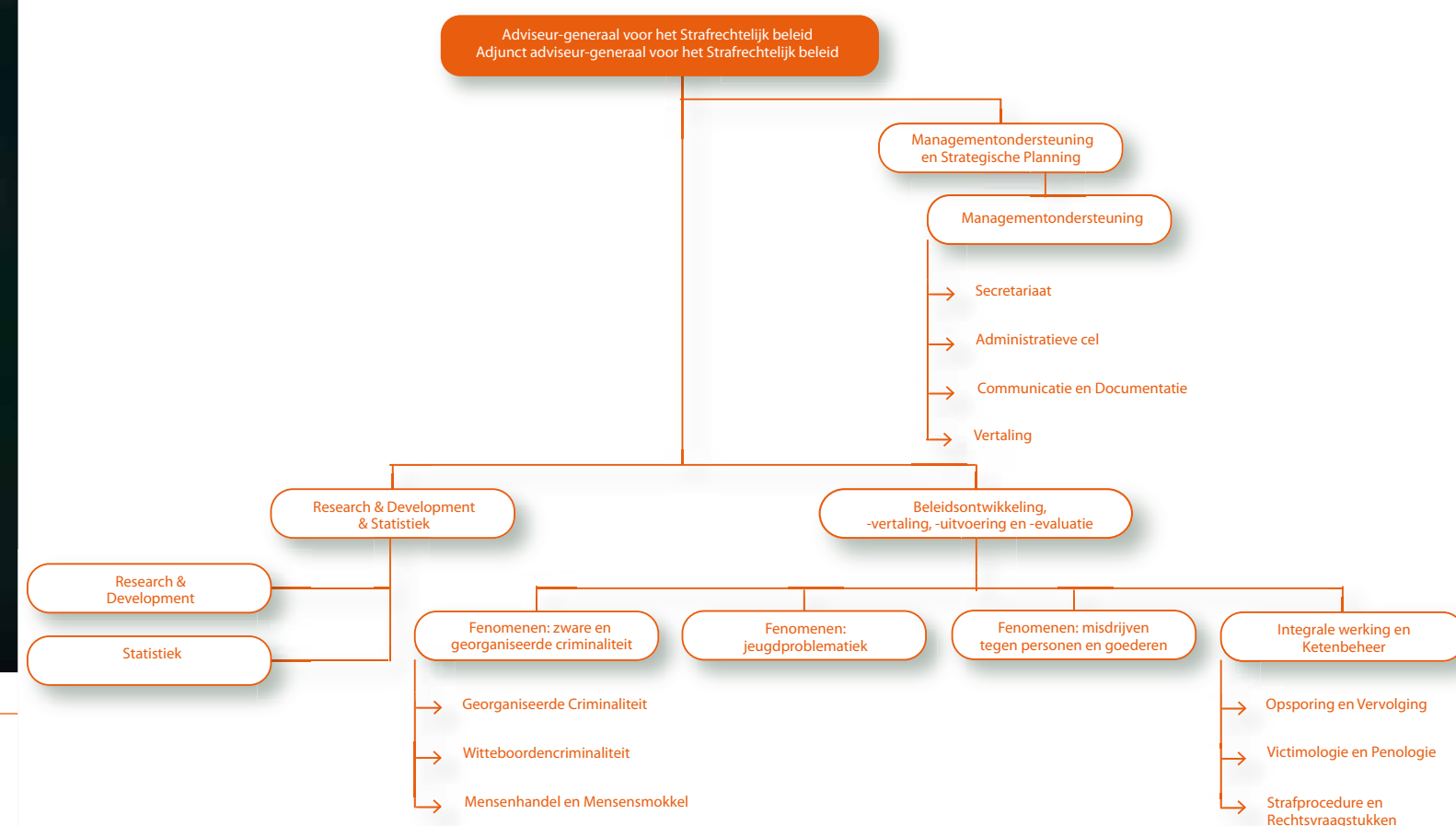
Roselien Crab

- 30 jaar
- Sinds 2009 bij de FOD
- Werkt als DNA-deskundige op de dienst Genetische Identificatie

“Wat me zeker zal bijblijven van 2011 was de undercoveroperatie voor het Eén-programma Volt. De programmamedewerkers wilden weten of - net zoals in de hotelkamer van Dominique Straus-Kahn - de Belgische hotels ook bezaaid liggen met allerlei sporen-materiaal. Samen met een collega die gespecialiseerd is in microsporenonderzoek (haren en andere biologische microsporen) heb ik toen twee hotelkamers uitgeplozen. We onderzochten onder meer het vasttapijt, de bedsprei en het afvoerputje in de badkamer. Hierbij gebruikten we onder andere de CrimeLite die nabij UV-licht uitstraalt (voor visualisatie van mogelijke biologische sporen) en kleefstroken (voor opname van haren en vezels). De verdere analyse vond dan uiteraard plaats in onze laboratoria.

Het was toch even wennen, zo’n camera die je minutieus volgt tijdens je werk. Maar het resultaat mag er zeker zijn: in vier minuten tijd krijg je een mooi beeld van sporenmateriaal dat mogelijk aanwezig is in hotelkamers. Een interessante en leerrijke ervaring!

Dienst voor het Strafrechtelijk beleid

MISSIE

De Dienst voor het Strafrechtelijk beleid (DSB) is de beleids-ondersteunende en beleidscoördinerende dienst van de minister van Justitie, die politiek verantwoordelijk is voor het strafrechtelijk beleid in België.

Het is de intentie van de DSB om samen met de kernpartners een coherenter, efficiënter en effectiever strafrechtelijk beleid te ontwikkelen en te voeren door het implementeren van een wetenschappelijk onderbouwde beleidscyclus doorheen de gehele strafrechtsketen. Die doelstelling is gebaseerd op een integrale en geïntegreerde visie op het veiligheidsbeleid. De DSB heeft de ambitie om de motor, de facilitator en de bewaker van dit beleidscyclisch proces te zijn, in al zijn onder-scheiden fasen en onderdelen:

- de beleidsvoorbereiding en -ontwikkeling, waarin de actuele criminele veiligheidssituatie wordt gescand en geanalyseerd en waarin beleidsplannen worden voorbereid en ontwikkeld;
- de beleidsbepaling, waarbij de minister binnen de federale regering en in overleg met de regionale regeringen het beleid planmatig consolideert;

- de beleidsimplementatie en -uitvoering;
- de monitoring en evaluatie van het gevoerde beleid.

De tweeledige structuur van de dienst, met enerzijds een wetenschappelijke afdeling en anderzijds een beleidsmatige afdeling, moet het mogelijk maken om die visie te realiseren.

CONTACT

Dienst voor het Strafrechtelijk beleid
Hallepoortlaan 5-8
1060 Brussel

Tel.: 02 542 74 23
Fax: 02 542 74 44

E-mail: dsb@just.fgov.be

Welk effect heeft drugbehandelingskamer op beklaagden?

Drugsprobleem onder toezicht wegwerken

De drugsbehandelingskamer (DBK) is een gespecialiseerde kamer in de rechtbank van eerste aanleg van Gent die dossiers behandelt van beklaagden die misdrijven hebben gepleegd vanuit een onderliggende drugsproblematiek. Die beklaagden krijgen de mogelijkheid om onder toezicht van de DBK aan hun (drugs)probleem te werken door een hulpverleningstraject te volgen.

Ter evaluatie van dat proefproject werd een effect-evaluatiestudie gestart die nagaat welke effecten de behandeling voor de DBK heeft op het pleeggedrag, de verslavingsproblematiek en het maatschappelijk functioneren van de beklaagde. Ook wordt bestudeerd of die effecten verschillen van de effecten die voortvloeien uit een klassieke rechtspleging met en zonder opgelegde probatievoorwaarden.

De universiteit Gent bestudeert het effect van de behandeling voor de DBK op de verslavingsproblematiek en het maatschappelijk functioneren van de beklaagden in een kwalitatief onderzoek. De DSB onderzoekt het effect op het pleeggedrag van de beklaagden in een recidiveonderzoek. Er is sprake van

recidive wanneer een beklaagde na de behandeling voor de DBK een strafrechtelijk feit pleegt waarvoor een proces-verbaal wordt overmaakt aan het parket, en wanneer dat feit niet eindigt in een vrijspraak of een zonder gevolgstelling om technische redenen. Door recidive te bestuderen in drie onderzoekspopulaties kan een antwoord geformuleerd worden op de centrale onderzoeksvragen 'Welke evolutie is waarneembaar in het pleeggedrag van beklaagden die een DBK-traject hebben gevolgd?' en 'Recidiveren beklaagden die een DBK-traject volgen meer of minder dan beklaagden die een klassieke rechtspleging ondergaan met en zonder opgelegde probatievoorwaarden?' De resultaten van het recidiveonderzoek worden midden 2012 verwacht, en het kwalitatief onderzoek moet begin 2013 klaar zijn.

Vernieuwde aanpak

van partnergeweld, zedendelinquentie en kindermishandeling

In de loop van 2011 schonk de DSB bijzondere aandacht aan huisverbod als een nieuwe maatregel in de strijd tegen partnergeweld en aan het COSA-project als vernieuwende aanpak voor de ondersteuning en monitoring van zedendelinquenten. Ook het 'Protocol van Moed' stond centraal, een proefproject over spreekrecht en casegebonden overleg bij kindermishandeling.

De aanpak van partnergeweld vereist een multidisciplinaire benadering door verschillende actoren uit justitie, politie en de medische, psychologische en sociale middens. Het staat al een tijdje hoog op de politieke agenda. Hoewel de aanpak al sterk verbeterd is, zijn er toch nog enkele tekorten. Zo zijn er in België weinig mogelijkheden voor politie en parket om plegers van partnergeweld snel en onder dwang/drang de toegang tot de gezinswoning te ontzeggen. Het buitenlands voorbeeld van een huisverbod of een onmiddellijke uithuisplaatsing van gevaarlijke personen die tot het huishouden behoren kan dan ook op Belgische interesse rekenen. Vanuit zijn beleidsondersteunende rol heeft de DSB verschillende buitenlandse voorbeelden van uithuisplaatsing bestudeerd. In het rapport 'Uithuisplaatsing als juridisch instrument in de aanpak van partnergeweld: vergelijkende beleidstudie' geeft de DSB een aantal aanbevelingen aan de Belgische beleidsmakers. De uithuisplaatsing wordt uitgewerkt als een reactie op een crisissituatie en heeft de bedoeling een gedwongen afkoelingsperiode in te lassen om een passende hulpverlening op te starten, de bescherming van (potentiële) slachtoffers te garanderen en te vermijden dat de bestaande situatie verergert. België moet een procedure ontwikkelen die rekening houdt met de internationale verplichtingen en de coherentie van het eigen gerechtelijk systeem. Er is nood aan een gecoördineerd beleid in het bestaande kader met het oog op het waarborgen van het slachtoffer, het niet recidiveren van de dader en zijn (re)integratie in de maatschappij.

Steun van vrijwilligers

Ons land startte vorig jaar de 'Cirkels voor Ondersteuning, Samenwerking en Aanspreekbaarheid' (COSA) onder de vorm van een proefproject in de stad Antwerpen. Dat is een nieuwe aanpak voor de ondersteuning en monitoring van zedendelin-

quenten die na detentie en/of behandeling vrijkomen, en een gemiddeld tot hoog recidiverisico hebben. De cirkels bestaan uit drie tot vijf lokale vrijwilligers die een resocialiserende seksuele delinquent emotioneel en praktisch ondersteunen in zijn terugkeer naar de maatschappij. De belangrijkste doelstelling van die nieuwe aanpak is het voorkomen van nieuwe slachtoffers. In Antwerpen startte in november 2011 de eerste COSA-cirkel. Een stuurgroep COSA werd opgericht met de bedoeling om het project op te volgen. Als lid werd de DSB gevraagd om in november 2011 een procesevaluatie te starten van de twee eerste COSA-cirkels. Die moet duidelijk maken of de invoering van COSA mogelijk is in ons land.

Spreekrecht uitgediept

De gezamenlijke aanpak van kindermishandeling die in het Protocol Kindermishandeling Justitie - Welzijn (30 maart 2010) werd uitgewerkt, heeft in het 'Protocol van Moed' een belangrijk verlengstuk

gekregen. Dat laatste protocol is een proefproject over het spreekrecht en casegebonden overleg bij kindermishandeling. Het biedt gedurende anderhalf jaar een experimenteel handelingskader voor het overleg tussen justitie en hulpverlening bij concrete situaties van kindermishandeling in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. Het huidige wettelijke kader geeft aan dat er een spreekrecht is, maar bepaalt niet hoe, wanneer of welke informatie de hulpverlener aan de procureur des Konings moet meedelen. Het project is bedoeld om de grenzen van het beroepsgeheim af te tasten en te werken volgens bepaalde werkmethoden en casegebonden overlegmomenten. Het 'Protocol van Moed' werd in de loop van 2011 voorbereid en ging van start op 19 januari 2012.

STRIJD TEGEN MENSENHANDEL

DSB biedt ondersteuning bij multidisciplinair werk

Ook in 2011 stond de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid in het kader van zijn coördinerende opdracht in voor de maandelijkse vergaderingen van het 'Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel'.

Meer bepaald evalueerde het Bureau de omzendbrief van 26 september 2008 over de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel. De evaluatie bestond uit rondetafelgesprekken met de actoren in het veld (politiemensen, magistraten, opvangcentra voor slachtoffers, ...) en legde de nadruk op:

- de noodzaak om specifieke actoren te sensibiliseren voor de mensenhandelproblematiek en om potentiële slachtoffers (bv. bepaalde sociale diensten) te identificeren;
- de noodzaak om eenvoudige instrumenten voor de eerstelijnsactoren te creëren.

Daarnaast zette de DSB ook in op initiatieven met het college van procureurs-generaal. Op 21 september 2011 vond de vergadering van het expertisenetwerk 'mensenhandel' van het Openbaar Ministerie plaats. Op die vergadering waren de magistraten gespecialiseerd in de bestrijding van mensenhandel aanwezig. Er werden drie verschillende activiteiten georganiseerd:

- een eerste debat, over de nieuwe tendenzen op het vlak van seksuele uitbuiting, had voornamelijk betrekking op het terugplooiën van de prostitutie in de privésfeer en op de verhoogde moeilijkheid om in die context situaties van uitbuiting te achterhalen;
- een tweede debat, over economische uitbuiting, ging dieper in op het misbruik van de regeling voor detachering van buitenlandse werknemers;
- een laatste debat over 'huisjesmelkers' behandelde de kwesties met betrekking tot de verbeurdverklaring van goederen.

Ook op internationaal niveau toonde de dienst veel dynamiek. Op het seminarie, georganiseerd door het Poolse EU-voorzitterschap, heeft de DSB een mededeling over de identificatie van slachtoffers onderschreven. Begin 2011 legde de dienst ook de laatste hand aan de conclusies van de conferentie ter gelegenheid van de vierde Europese dag van de bestrijding van de mensenhandel.

Jean-Francois Minet

- 39 jaar
- Sinds 1999 bij de FOD
- Werkt bij de eenheid Mensenhandel en Mensensmokkel

“ In 2011 ben ik zes keer op buitenlandse missie vertrokken. Als ik in Brussel op kantoor ben, heb ik vaak de indruk dat ik op een dag 1001 verschillende dingen moet doen. In het buitenland daarentegen kan ik mij echt volledig op het doel van mijn opdracht concentreren. Daar hou ik van. Anderzijds zijn zulke reizen natuurlijk redelijk belastend, en hoe dichter bij het einde van de seminars, hoe vaker de werkavonden uitlopen.

In 2011 heeft de Tsjechische Republiek ons land samen met Bulgarije, Spanje en Nederland uitgenodigd voor een driedaags seminarie over economische uitbuiting. Omdat we met een beperkte groep aan de slag gingen, konden we voor een keer onze kennis specifieker en diepgaander uitwisselen. Ik heb er enorm veel bijgeleerd. Zo was het bijvoorbeeld heel verrijkend om onze initiatieven en modi operandi onderling uit te wisselen.

EERGERELATEERD GEWELD

Oktober 2007: Sadia Sheikh, een twintigjarige studente rechtspraak aan de Provinciale Hogeschool van Charleroi, wordt door haar broer neergeschoten. Twee dagen later overlijdt ze. Sadia trachtte sinds enkele maanden te ontsnappen aan een gedwongen huwelijk met een man uit Pakistan.

December 2011: de volksjury van het hof van assisen van Bergen oordeelt dat de ouders, broer en zus van Sadia allen schuldig zijn aan de eremoord op Sadia. Een primeur in België! Ook voor de DSB, want zij voerde als eerste in ons land een studie uit over deze materie.

Eergerelateerd geweld is een vorm van geweld waarbij eer de hoofdrol speelt. Het is in feite een reactie op de schending van het eergevoel. Als de eerschending bekend geraakt of dreigt te geraken, moet de eer zogezegd hersteld worden. Het bijzondere aan eergerelateerd geweld is dat het geweld gedoogd tot zelfs afgesproken en uitgevoerd wordt in de ruimere familie of gemeenschap. Eergerelateerd geweld kan bestaan uit een heel scala van geweldsvormen, van vrijheidsbeperking tot uithuwelijking en zelfs moord.

Duidelijk signaal

Met de collectieve veroordeling in de zaak Sadia is België een symboolarrest rijker want mocht het eeraspect niet erkend zijn geweest, zou enkel de broer zijn gestraft. Deze rechtspraak geeft het signaal dat iedereen zal vervolgd en gestraft worden voor zijn of haar aandeel in het eergerelateerd geweld. Dit arrest is ook een waarschuwing dat dergelijke traditionele praktijken geen plaats hebben in

onze samenleving. Tegelijkertijd vormt het een steun voor de slachtoffers die hierdoor hopelijk sneller stappen zullen durven ondernemen om de eergerelateerde druk te ontvluchten. Naar aanleiding van de moord op Sadia, verrichtte de DSB op vraag van het college van procureurs-generaal een verkennende studie over deze problematiek: 'Naar een strafrechtelijk beleid inzake eergerelateerd geweld? Een verkennende studie'. De studie baseert zich ook op de resultaten van de drie rondetafels, georganiseerd door vzw Zijn, waaraan de DSB heeft deelgenomen. Die hebben aan de deelnemers de mogelijkheid gegeven om hun ervaringen te toetsen aan de theorie. Daarenboven heeft de DSB deelgenomen aan het begeleidingscomité van het eerste empirisch onderzoek over eergerelateerd geweld in België door de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel, gefinancierd door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en de minister van Binnenlandse Zaken.

Seksueel misbruik *Aandacht voor dader en slachtoffer*

Seksueel misdrijf heeft gevolgen voor twee partijen, de dader én het slachtoffer. De DSB onderzocht het beleid op beide fronten en heeft enkele evaluaties uitgevoerd. Dat bleek nodig, want zo was o.a. de behandeling van de pedofilieschandalen binnen de Kerk erg actueel in 2011.

Slachtofferschap van seksueel misbruik stond vorig jaar volop in de publieke aandacht door de Bijzondere Kamercommissie voor de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen de Kerk. De DSB volgde de werkzaamheden van die parlementaire commissie op de voet en analyseerde haar aanbevelingen in enkele kritische beleidsnota's voor de minister van Justitie. Sinds 2011 maakt de DSB ook deel uit van het Vlaams Forum Kindermishandeling, dat partners verenigt uit welzijn, politie en justitie in de strijd tegen kindermishandeling, en dus ook seksueel misbruik van kinderen. Om verkrachtingen beter te vervolgen en 'secundaire victimisering' van slachtoffers van verkrachting te vermijden, evalueert het college van procureurs-generaal de ministeriële richtlijn over de set seksuele agressie (een instrument voor het opnemen van sporen van seksueel geweld). De DSB bood hierbij

methodologische ondersteuning door vragenlijsten over de toepassing van die richtlijn op te stellen voor de parketten, de politiediensten en de onderzoeksrechters.

Naast de aandacht voor het slachtoffer van seksueel misbruik is het belangrijk om ook oog te hebben voor de opvolging van daders om nieuwe feiten te voorkomen. In het kader daarvan rondde de DSB vorig jaar een evaluatie af van de samenwerkingsakkoorden die werden afgesloten tussen justitie en hulpverlening met afspraken over de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Die evaluatie gebeurde in opdracht van de minister van Justitie en in samenwerking met de directoraten-generaal Penitentiaire Inrichtingen en Justitiehuisen. Uit het eindrapport blijkt de meerwaarde van de akkoorden, wat niet wegneemt dat ze nog kunnen verbeteren. Zo is er nog ruimte voor uniformiteit bij de informatieverstrekking en de werkafspraken tussen de actoren. Ten slotte is er nood aan een meer gediversifieerd hulpverleningsaanbod dat is afgestemd op de problematiek van de dader. Het eindrapport werd overgemaakt aan de Bijzondere Kamercommissie seksueel misbruik.

ONAFHANKELIJKE COMMISSIES

Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders

MISSIE

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders onderzoekt de aanvragen voor financiële bijstand van slachtoffers van een opzettelijke gewelddaad of hun naasten.

Daarnaast behandelt ze ook de aanvragen voor financiële bijstand van personen die vrijwillig hulp bieden aan slachtoffers of in geval van overlijden, hun rechthebbenden. Voorwaarde is dat die personen dat noch deden voor een professionele activiteit in verband met de veiligheid, noch in het kader van een deelname aan een gestructureerde vereniging die hulp en bijstand verleent aan derden.

De Commissie oordeelt zowel over de opportuniteit van de toekenning van hulp als over het bedrag ervan.

CONTACT

Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders
Hallepoortlaan 5-8
1060 Brussel

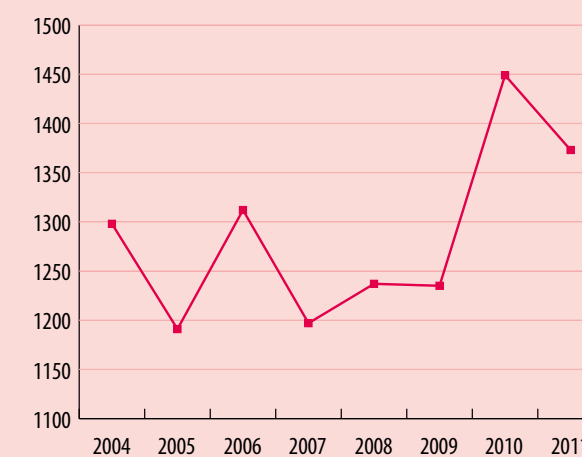
Tel.: 02 542 65 11
Fax: 02 542 72 40

E-mail: commissie.slachtoffers@just.fgov.be

Inzet Commissie doet aantal beslissingen stijgen

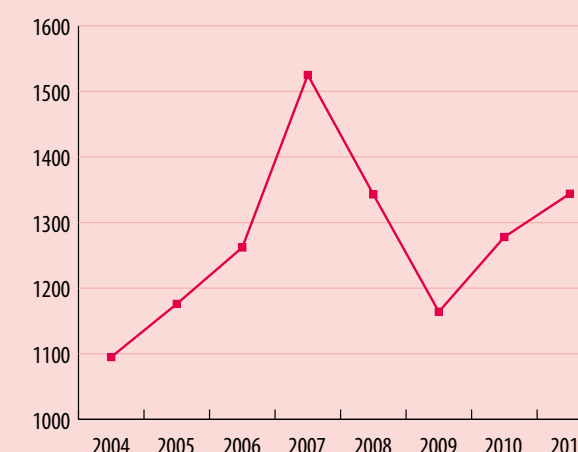
In 2011 werden er opnieuw meer dan 1300 verzoekschriften ingeleid voor de Commissie. De Commissie ondernam de nodige inspanningen om het aantal beslissingen opnieuw te doen toenemen zodat ook de kaap van 1300 beslissingen werd gehaald.

Verzoekschriften

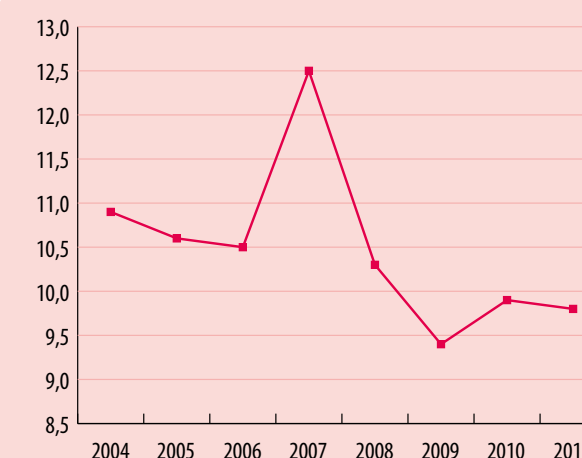
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1298	1191	1312	1197	1237	1235	1449	1373

Beslissingen

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1095	1176	1262	1525	1343	1164	1278	1344

Toegekende bedragen (in miljoen euro)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
10,9	10,6	10,5	12,5	10,3	9,4	9,9	8,8

RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS SLACHTOFFER?

Principebeslissing in de zaak M.

De Commissie nam op 28 januari 2011 een beslissing in de zaak M. Ze bevestigde die dag namelijk haar sedert de oprichting van de wet van 1985 ongewijzigde interpretatie inzake het onderscheid tussen rechtstreekse en onrechtstreekse slachtoffers.

Om als rechtstreeks slachtoffer te worden beschouwd, moet volgens de Commissie de gewelddaad gepleegd zijn op de betrokkene zelf. Enkel wie zelf rechtstreeks fysiek of psychisch werd aangevallen of bedreigd, kan een beroep doen op artikel 31, 1° van de wet. Een ouder van een misbruikt kind of de partner van een overleden slachtoffer kan geen financiële tegemoetkoming krijgen als rechtstreeks slachtoffer op grond van artikel 31, 1°. Hij of zij kan wel als onrechtstreeks slachtoffer worden beschouwd en in aanmerking komen voor hulp op grond van artikel 31, 2° of 31, 3° van de wet. Tegen de beslissing van de Commissie in de zaak M. werd cassatieberoep aangetekend. Bij arrest nr. 219.075 van 26 april 2012 werd de beslissing van de Commissie bevestigd door de Raad van State.

Mandaten op de valreep verlengd

Benoeming bijkomende leden even geblokkeerd

Op de valreep (koninklijke besluiten van 21 januari 2011) werden de mandaten van dertig leden met zes jaar verlengd. Vierentwintig van hen begonnen aan een tweede termijn, vijf aan een derde. Eén van hen (een magistraat met kennis van het Duits) is reeds sinds 1989 lid van de Commissie.

Doordat de regering in lopende zaken was, konden de mandaten van de leden die niet wilden verlengen, in 2011 niet opgevuld worden. De daartoe voorbereide koninklijke besluiten konden pas begin december 2011 worden ondertekend.

Luik, 13 december 2011

Het drama op de Place Saint Lambert van december 2011 had ook voor de Commissie een onmiddellijke impact. Na intern overleg besliste de voorzitter namelijk al op 14 december dat de hulpaanvragen gecentraliseerd zouden worden bij de vierde kamer van de Commissie en dat de secretaris van deze kamer als contactpersoon gold. Op 15 december startte de Commissie dan een pro-actieve campagne op en contacteerde ze diverse stakeholders zodat zij op hun beurt correcte informatie over de werking van de Commissie en de mogelijkheden voor de slachtoffers konden verspreiden.

SLACHTOFFERS HANS VAN THEMSCHE VERGOED

De racistische moord op de Nigeriaanse oppas Oulematou Niangadou, waarbij ook een tweejarige peuter om het leven kwam, leidde eind 2009 tot een wetswijziging. Die zorgde ervoor dat iedere persoon die slachtoffer is van een gewelddaad op Belgisch grondgebied onder het stelsel valt, zonder onderscheid van nationaliteit of het al dan niet legaal karakter van het verblijf.

Dankzij deze wetswijziging kon de Commissie in de loop van 2011 de nabestaanden van Oulematou vergoeden. De Commissie kende aan de slachtoffers van Hans Van Themsche 189 554 euro toe. 66 500 euro daarvan was voor de nabestaanden van Oulematou.

Aantal cassatieberoepen in de lift

Een opvallend verschijnsel in 2011 was de enorme toename van het aantal cassatieberoepen: van drie in 2010 naar 37 in 2011, het hoogste aantal ooit en goed voor zo'n kwart van het totaal aantal ingediende beroepen.

Deze toch wel opmerkelijke stijging valt deels te verklaren door het groot aantal samenhangende dossiers (één zaak met zeventien beslissingen, een tweede met tien beslissingen en een derde met vier beslissingen), zodat we kunnen stellen dat in vergelijking met 2010 het aantal beroepen niet vertwaalfvoudigde, maar 'slechts' verdrievoudigde.

Sedert de oprichting van de Commissie werden 142 beroepen ingesteld, dit is in minder dan 1 % van de beslissingen, in 2011 bedroeg dit percentage 2,7 (één beroep per veertig beslissingen).

CASSATIEBEROEPEN IN 2011	BESLISSING RAAD VAN STATE
1	Beroep verworpen
1	Afstand door indiener
11 (2 zaken)	Niet toelaatbaar (procedure beëindigd)
20 (4 zaken)	Toelaatbaar (wachten op een arrest)
4 (1 zaak)	Nog geen beslissing over toelaatbaarheid op 5 januari 2012

Olivier Lauwers

- 40 jaar
- Sinds 1997 bij de FOD
- Werkt als attaché bij de Commissie

“ De aanslag van 13 december 2011 in Luik heeft de Commissie voor een situatie geplaatst die ze nog nooit had meegemaakt. De omvang van de gebeurtenis en het aantal slachtoffers dwongen ons snel en gericht op te treden. In minder dan 48 uur werd ik aangesteld als de *single point of contact* van de Commissie voor de slachtoffers van het drama. Die exclusieve en centrale rol zorgde ervoor dat de dossiers op dezelfde wijze behandeld werden. Daarnaast konden we zo ook de te nemen stappen voor de slachtoffers vereenvoudigen. Speciaal voor mij was dat ik eigenlijk al enige *voeling* had met massamoordenaars omdat ik die materie in de loop van mijn studies criminologie heb behandeld. Omdat het onderzoek nog niet is afgerond, kunnen de slachtoffers op dit moment enkel noodhulp krijgen. Intussen hebben de gewonden dossiers ingediend met het oog op tussenkomst in hun medische onkosten. Families die een naaste hebben verloren, deden hetzelfde voor de begrafenisniskosten. In elk geval stelt de Commissie alles in het werk om de wettelijke termijnen na te leven. Zo is er al één beslissing genomen voor de negen ingeleide dossiers.

Kansspelcommissie

MISSIE

De Kansspelcommissie is opgericht bij de wet van 7 mei 1999. De taak van de Commissie is drieledig. Ten eerste geeft de Commissie advies aan de regering en het parlement. Daarnaast beheert ze vooral vergunningen voor reële en virtuele casino's, reële en virtuele speelautomatenhallen, reële drankgelegenheden, het personeel in kansspelinstellingen, leveranciers en herstellende van kansspelen, reële en virtuele weddenschapkantoren, en bel- en mediaspelen. Ten slotte treedt de Kansspelcommissie ook op als controle- en tuchtorgaan.

De kern van de kansspelwet bestaat erin dat kansspelen verboden zijn, behalve voor uitzonderingen die in de wet vervat liggen. Die uitzonderingen worden geregeld via een systeem van vergunningen. In geval van overtreding van de kansspelwet is strafrechtelijke vervolging mogelijk. De Commissie is bevoegd om een gepaste sanctie op te leggen. Sancties kunnen gaan van een waarschuwing, over de schorsing van de exploitatie van enkele machines, tot het intrekken van de vergunning. De Kansspelcommissie kan ook administratieve boetes opleggen

aan spelers en organisatoren wanneer het parket beslist om niet te vervolgen.

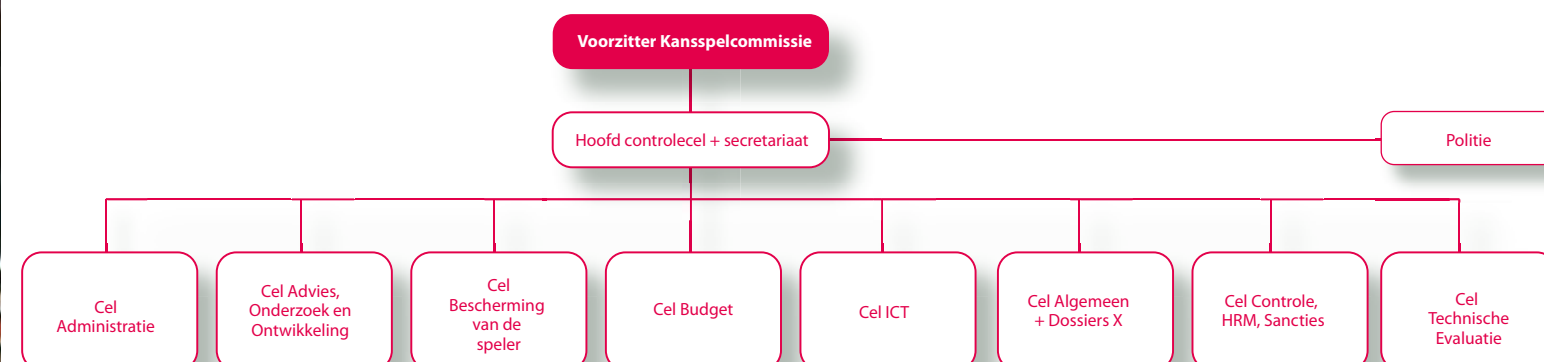
De Kansspelcommissie wordt voorgezeten door een magistraat, Etienne Marique. De voorzitter zit samen met vertegenwoordigers van zes ministers.

CONTACT

Kansspelcommissie
Kantersteen 47
1000 Brussel

Tel.: 02 504 00 54
Fax: 02 504 00 66

E-mail: marjolein.depaepe@gamingcommission.be

Britten zoeken inspiratie in België

Om wat meer inzicht te vergaren in het reilen en zeilen van het Belgische kansspelgebeuren, staken enkele Britse parlementairen op woensdag 12 oktober het kanaal over om verschillende aspecten van het Belgische kansspelbeleid van naderbij te bekijken. Het bezoek toont aan dat België een inspirerende rol speelt op het gebied van kansspelen.

De Britse delegatie vertegenwoordigde verschillende Britse politieke partijen (Conservative Party, Labour Party, Liberal Democrats). *Chairman* van de delegatie was John Whittingdale.

Doel van het bezoek was een uiteenzetting te krijgen over de werkwijze van de Belgische kansspelregulator en het gevoelige evenwicht dat de Kansspelcommissie tracht te handhaven tussen de bescherming van de spelers enerzijds, en de rentabiliteit van de kanspelsector anderzijds.

De Britten toonden bijzondere interesse voor de maatregelen die de Belgische regulator heeft getroffen om de veiligheid van het online gokken te garanderen. Zo werd dieper ingegaan op de wijze van identificatie bij internetgokken, het systeem van de aanvullende vergunningen waarbij een reële vestiging een voorwaarde is om ook online kansspelen te mogen aanbieden, en het opleggen van maximale inzetten bij de weddenschappen. Verder ging de aandacht uit naar de samenwerking met de banksector in verband met financiële gegevens en geldstromen.

Naast de Kansspelcommissie had de Britse delegatie nog vergaderingen met andere actoren uit de kansspelsector. En zo bleek België bijzonder inspirerend.

Kansspelwet houdt vinger aan de pols

Om aansluiting te vinden met de technologische evolutie die de voorbije jaren plaatsvond, werd de kansspelwet van 7 mei 1999 op 10 januari 2010 herzien. De vernieuwde kansspelwet trad in werking op 1 januari 2011.

Zo drong een betere controle van de weddenschappen in weddenshappskantoren zich op. Daarnaast moest de Commissie ook inspelen op de opmars van kansspelen via het internet en was er nood aan een goede regulering van de mediaspelen. Door de wetswijziging heeft de Kansspelcommissie de mogelijkheid om naast administratieve sancties ook geldboetes op te

leggen wanneer het parket beslist om niet te vervolgen. Hierdoor kunnen niet langer enkel de vergunninghouders maar ook de spelers op het matje worden geroepen. De geldboetes geven aan de Commissie heel wat meer slagkracht, wat leidt tot een efficiënter toezicht.

Denktank moet stem vormen in Europees kansspeldebat

Summer School European and National Gambling Law

Van 4 t.e.m. 8 juli 2011 was het kansspelrecht het onderwerp voor een internationale zomeruniversiteit. Het project kwam er op voorstel van de voorzitter van de Kansspelcommissie en met de participatie van het Research Program on Gambling Law van de K.U.Leuven. Financiële steun kwam er van de Nationale Loterij. Het evenement mondde onder meer uit in de oprichting van een denktank voor regulatoren.

Het doel van de *summer school* was tweevoudig. Enerzijds om de deelnemers inzicht te verschaffen in het kansspelrecht van zeven verschillende lidstaten (België, Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Nederland, Italië en Polen) en in de belangrijkste ontwikkelingen op het Europese niveau. Anderzijds om, onder impuls van de Kansspelcommissie, een eerste gedachtewisseling over een mogelijke samenwerking te houden met regulatoren uit andere Europese landen.

Tegengewicht

Dertien deelnemers waren aanwezig tijdens de volledige duur van de *summer school*. Elf deelnemers namen één of meerdere dagen deel. In totaal kwamen de deelnemers uit negen verschillende landen. Zeven leden van de Kansspelcommissie (of van het secretariaat) waren één of meerdere dagen aanwezig en twee van hen waren actief als lesgever. Daarnaast werden negen lesgevers uit zes verschillende landen verwelkomd, van wie

sommigen ook meerdere dagen van de *summer school* bijwoonden. Aan het slotdebat namen zeven sprekers deel.

De belangrijkste verwezenlijking van de *summer school* is zonder de twijfel de formele oprichting van een denktank voor regulatoren, het European Regulatory Platform (ERP). De denktank is al samengesteld uit experts van regulatoren uit België, Nederland, Duitsland, Polen, Finland en Noorwegen en het lidmaatschap van Frankrijk, Italië en Hongarije wordt verwacht. De bedoeling is om positie in te nemen in het Europese kansspeldebat en op die manier een tegengewicht te vormen voor lobbyorganisaties zoals European Lotteries en EGBA. De denktank zal op korte termijn communiceren over belangrijke evoluties en gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld een rapport van het Europese Parlement of een belangrijke uitspraak van het Hof van Justitie. Het is immers van belang dat ook de stem van de regulatoren wordt gehoord.

Nieuw protocol bestrijdt illegale gokwebsites

In haar strijd tegen illegale kansspelen keek de Kansspelcommissie de laatste jaren aan tegen het almaar groter wordende probleem van illegale gokwebsites waar spelers zonder enige vorm van controle of bescherming kunnen deelnemen aan kansspelen. Met de nieuwe kansspelwet van 10 januari 2010 blijft de Kansspelcommissie bevoegd voor de vergunningen. Zonder een vergunning van de Commissie is het verboden om kansspelen aan te bieden in België.

De constructieve relaties die de Kansspelcommissie in dat kader reeds geruime tijd onderhoudt met de *Internet Service Providers* (ISP's) en the *Federal Computer Crime Unit* (FCCU) van de federale politie enerzijds en de relatie met Febelfin (Belgische federatie van de financiële sector) anderzijds, bereikten op 26 oktober 2011 een hoogtepunt met de ondertekening van een protocol in de gebouwen van de FOD.

Dubieuze klanten

De protocollen behandelen het blokkeren van gokwebsites die niet over een vergunning van de Kansspelcommissie beschikken. Concreet wordt in het protocol vastgelegd dat de Kansspelcommissie de ISP's een lijst kan geven met de gegevens van de illegale kansspelwebsites die voortaan moeten worden geblokkeerd. Daarnaast beschikt de Kansspelcommissie over een lijst van gokwebsites die wel over een vergunning van de Commissie beschikken en dus wel zijn toegelaten. Ook Febelfin zal deze lijsten toegestuurd krijgen. Op basis van deze informatie kan de federatie dan beslissen om bepaalde financiële transacties van dubieuze klanten (illegale aanbieders van kansspelen) niet langer uit te voeren.

De Commissie stelde dat ze vanaf februari 2012 zou kunnen starten met de blokkering van de eerste illegale gokwebsites.

Norbert Boyen

- > 58 jaar
- > Werkt sinds eind 2010 bij de FOD (voorheen bij Belgacom/Telindus)
- > Is ICT-verantwoordelijke

“ Met de regering van lopende zaken en de vele gepaarde vertragingen heeft de Kansspelcommissie een moeilijke periode achter de kiezen. Al gold dat eigenlijk niet echt voor mij, want zo kreeg ik tijd om mij in te werken in mijn nieuwe job, toch een vrij complexe materie. Sinds midden 2011 ben ik namelijk verantwoordelijk voor de ICT van de Kansspelcommissie. Ik stond meteen voor een grote uitdaging: een volledige dienst uitbouwen vanaf nul met een nieuw IT-systeem. Niet vanzelfsprekend, want dat netwerk moest volledig onafhankelijk van dat van justitie functioneren.

Ons netwerk draait op volle toeren van vrijdagavond tot maandagvoormiddag, omdat ook de casino's en speelzalen dan in overdrive gaan. Als iemand zich aanmeldt in een casino, dan laat ons systeem meteen weten of die persoon al dan niet binnen mag. Zo krijgen ze een rood scherm te zien als ze uitgesloten zijn. Het systeem controleert ook de spelersrekening en hun uurverlies. Sinds mijn komst hier controleert de Kansspelcommissie ook de mediaspelen, de weddenschappen en de online games en dat had natuurlijk een impact op de maatsoftware en dus ook op mijn werkschema. Een bijzonder goed gevuld jaar dus!

Informatie- en Adviescentrum inzake de Schadelijke Sektarische Organisaties

MISSIE

Het Informatie- en Adviescentrum inzake de Schadelijke Sektarische Organisaties (IACSSO) is een onafhankelijk centrum dat behoort tot de FOD Justitie. Het Centrum onderzoekt het verschijnsel van schadelijke sektarische organisaties in België en hun internationale bindingen.

Dat onderzoek dient als basis voor de uitvoering van de andere opdrachten:

- burgers en autoriteiten informeren;
- adviezen en aanbevelingen formuleren voor de autoriteiten;
- een documentatiecentrum ter beschikking stellen van het publiek;
- het publiek ontvangen;
- iedere persoon informeren die inlichtingen vraagt over zijn rechten en plichten en over de middelen om zijn rechten te doen gelden.

Om zijn opdrachten te vervullen, is het Centrum gemachtigd om:

- alle beschikbare informatie te verzamelen;
- alle studies of wetenschappelijke onderzoeken uit te voeren die noodzakelijk zijn om zijn opdrachten concreet te kunnen uitvoeren;

- elk archief- of documentatiefonds over te nemen waarvan het onderwerp overeenstemt met één van zijn opdrachten;
- steun en begeleiding te geven aan instellingen, organisaties en juridische hulpverstrekkers;
- vakbekwame verenigingen en personen te raadplegen of uit te nodigen op een bijeenkomst.

CONTACT

Informatie- en Adviescentrum inzake de Schadelijke Sektarische Organisaties
Hoogstraat 139
1000 Brussel

Tel.: 02 504 91 68
Fax: 02 513 83 94

E-mail: info@iacsso.be

SPIRITUELE PRAKTIJKEN en gebruik van psychotrope stoffen van plantaardige oorsprong

In 2011 heeft het Informatie- en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties het verslag van zijn activiteiten van de voorbije twee jaar voorgesteld. In dat verslag werd een fenomeen onder de aandacht gebracht dat wellicht nog maar weinig bekend is bij het grote publiek, hoewel het toch al een paar jaar aan een opmars bezig is: het gebruik van psychotrope stoffen van plantaardige oorsprong in het kader van spirituele praktijken ontwikkeld door neo-sjamanisten en door visionaire syncretische erediensten van Zuid-Amerikaanse of Afrikaanse oorsprong.

De psychotrope stoffen van plantaardige oorsprong die in dat verband tegenwoordig het meest worden gebruikt, zijn twee bereidingen die bekend zijn onder de namen Ayahuasca en

lboga. Het publiek wordt via een nota¹ op de hoogte gebracht van de fysiologische en psychologische gevolgen van die twee bereidingen op de gebruiker, van de motieven van de gebruiker en, nog belangrijker, van de risico's die verbonden zijn aan het gebruik (*bad trip*, ongevallen of risico's op ongevallen, situaties van chemische afhankelijkheid, ...). De belangrijkste alkaloiden die aanwezig zijn in beide bereidingen, nl. DMT en ibogaïne, zijn in het koninklijk besluit van 22 januari 1998 geklasseerd als psychotrope stoffen. Niemand mag dan ook zonder voorafgaande algemene vergunning van de minister van Volksgezondheid die stoffen, of hun zouten en de bereidingen waarin deze stoffen of hun zouten verwerkt zijn, invoeren, uitvoeren, vervaardigen, in bezit hebben, verkopen of te koop stellen, afleveren of aanschaffen.

¹ Te raadplegen op www.iacsso.be/tweejaarlijks_verslag2009-2010_bijlagen.pdf

Alternatieven voor klassieke geneeskunde: OPGEPAST!

De tendens is er zeker, maar toch doet alternatieve geneeskunde ook onzekerheid en vragen ontstaan bij een bepaald publiek dat de raad krijgt om zich af te keren van klassieke geneeskunde onder het voorwendsel dat die schadelijk is. Dat uit zich dan in medische behandelingen verwerpen, elk medicijn weigeren, methodes gebruiken die niet wetenschappelijk bewezen zijn en primitieve alternatieve methoden promoten. Die alternatieven zijn echter niet altijd complementair. Sommige alternatieven werken soms exclusief, op de eerste plaats ten nadele van de zieke. Die exclusieve methodes kunnen verzwakte personen ervan overtuigen om hun keuze te herzien, ten koste van hun gezondheid of van die van hun naasten. Hoewel het Centrum geen medische autoriteit is, kreeg en krijgt het meldingen in het kader van activiteiten van groepen met een spirituele of filosofische roeping.

2012 en de mythe van het einde van de wereld

In België gaat ongeveer 10 % van de vragen die het IACSSO in de laatste jaren heeft ontvangen over *New Age*-groepen die ideeën van de apocalyps en het einde van de wereld verkondigen. Het moet intussen overigens bijna de 200ste keer zijn dat het einde van de wereld wordt aangekondigd.

Bij een van de laatste voorspellingen wordt gebruik gemaakt van een verkeerde interpretatie van een Maya-kalender uit de precolumbiaanse beschaving. Een gewaagde ontcijfering van die (stenen) kalender door enkele bezetenen van het esoterisme zorgt ervoor dat we prompt een nieuwe datum voor het einde van de wereld krijgen.

De laatste jaren is de datum van 21 december 2012 de wereld rondgegaan. De geestdrift is heel mediagericht: een *blockbuster*, persartikelen en duizenden aankondigingen in blogs. Sprekers nemen die datum gewillig over.

En ook België blijft niet gespaard. Het Centrum volgt die activiteiten met veel aandacht om de risico's te bestuderen van collectieve zelfmoord en bedreigingen van de samenleving of het individu. Momenteel beschikt het Centrum niet over concrete tekenen van een precieze dreiging in de toekomst. Maar waakzaamheid blijft geboden.

Belgische staat wint in beroep

Op 12 april 2011 heeft de eerste kamer van het hof van beroep in Brussel geoordeeld dat de klacht van de vzw Sahaja Yoga België tegen de Belgische staat ongegrond is.

De vzw had een gerechtprocedure in kort geding en ten gronde ingeleid naar aanleiding van het advies dat het IACSSO op 7 maart 2005 over Sahaja Yoga publiceerde. De vereniging was van mening dat het Centrum in het kader van dat advies fouten had begaan en dat zij hierdoor schade had geleden, en eiste dat de geleden schade zou worden vergoed.

In zijn arrest van 12 april heeft het hof vastgesteld dat de vzw Sahaja Yoga België geen afdoende bewijs kon leveren voor die zogenaamde fouten van het IACSSO. De klacht werd dan ook ongegrond verklaard.

Het hof heeft onder meer vastgesteld dat de manier waarop het Centrum in zijn advies de aandacht had gevestigd op de risico's in verband met de praktijken en leringen van Sahaja Yoga niet foutief was. Daarnaast oordeelde het ook dat het advies van het Centrum overeen komt met het beginsel van vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst vastgelegd in artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Hebben meegewerkt aan dit verslag

Tinneke Albrecht, Sharon Beavis, Eric Brasseur, Françoise Boucher, Inge Buys, Martine Cacheux, Stéphanie Carletti, Evy De Bleeckere, Adriaan De Boeck, Kim Decloedt, Saaske De Keulenaer, Marjolein De Paepe, Stéphanie Dodeigne, Dietger Geeraert, Laura Hautfenne, Jan Heuker, Laurence Lavry, Philippe Liévin, Inge Nagels, Martine Perpet en de voltallige dienst Vertalingen, Koen Peumans, Geoffrey Roucourt, Johan Van De Winkel, Frederik Vercaempst, Sabine Verheyden, Philip Verhoeven, Marc Vermeulen, Wilfried Verzezen

Verdere inlichtingen

Onze informatieambtenaar staat u graag te woord voor meer informatie.

Tel.: 02 542 69 10 (NL/FR)
02 542 71 64 (NL)
02 542 69 86 (NL)
02 542 66 97 (FR)

E-mail: info@just.fgov.be

Meer informatie vindt u ook op de website van de FOD Justitie
www.justitie.belgium.be

U vindt er onder meer al de brochures van de FOD Justitie in PDF-formaat.

